

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 28.4.2022 antanut seuraavan kaivoslupapäätöksen:

Hakija:	Latitude 66 Cobalt Oy
Kaivospiirin nimi:	Juomasuo
KaivNro:	3965
Lupatunnus:	KL2019:0005
Alueen sijainti:	Kuusamo

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Kuusamon kaupungin yleisessä tietoverkossa. Päätösasiakirjoihin voi tutustua osoitteessa (<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvut>).

Lisätietoja: Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205

Kuulutettu 28.4.2022

Pidetään nähtävänä 6.6.2022 saakka. Valitusaika päättyy samana päivänä.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

PÄÄTÖS KAIVOSLUVAN RAUKEAMISEN LYKKÄÄMISESTÄ SEKÄ KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISISTA MÄÄRÄYKSISTÄ

Hakija

Latitude 66 Cobalt Oy
Y-tunnus: 2656776-9
Oulu
Suomi

Yhteystiedot:
Latitude 66 Cobalt Oy
Asemakatu 41
90100 Oulu
puh. +358 30 6363 757

Lisätietoja antaa:
Jussi Lähde, puh. 040 594 4444

Kaivospiiri ja kaivosnumero

Juomasuo, 3965 (sisältää Pohjasvaara -nimisen Juomasuon kaivospiirin laajennusalueen kaivosnumerolla 3965).

Lupatunnus

KL2019:0005

Sijainti

Kuusamo (kaivospiirin kartta on esitetty liitteessä 1)

Vireilletulopvm

Asia on tullut Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pyynnöstä (lausunto 19.12.2018) vireille 30.4.2019 Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon Latitude 66 Cobalt Oy:n jättämällä hakemuksella, jolla on haettu Juomasuon kaivospiirille kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä eli uutta määräaikaa kaivostoiminnan aloittamiseksi.

Hankkeen moninaisten uusien tutkimustulosten ansiosta kaivostoimintaan liittyviä suunnitelmia on hakemuksen jättämisen jälkeen päivitetty ja täsmennetty, joten alkuperäistä hakemusta on päivitetty useaan otteeseen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto jäi hakemuksen jättämisen jälkeen odottamaan näitä päivityksiä, jotta kuulemisvaiheessa pystyttiin esittämään ajan tasalla olevat tutkimustulokset ja kaivossuunnitelmat.

Hakemuksen tarkoitus

Hakemus koskee Juomasuon kaivospiirin (KaivNro. 3965) raukeamiseen liittyvää asiaa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi lausunnossaan 19.12.2018, että yhtiön tulee toimittaa Juomasuon kaivosta koskevat päivitettyt suunnitelmat toukokuun 2019 loppuun mennessä kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevan päätöksen antamista varten. Päivitetyt kaivossuunnitelmat pyydettiin sen johdosta, jotta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi käsitellä kaivosluvan raukeamisen lykkäystä koskevan hakemuksen määrätäkseen uuden päivämäärän, mihin mennessä kaivostyöhön on ryhdyttävä. Yhtiö toimitti alkuperäisen hakemuksen Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 30.4.2019 ja on sen jälkeenkin vielä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pyynnöstä päivittänyt hakemusta. Kaivosluvan raukeamisen lykkäämishakemuksen lisäksi yhtiön tuli esittää selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ratkaisee tässä päätöksessä Juomasuon kaivospiirin osalta kaksi asiaa:

- kaivosluvan raukeamisen lykkäämisen
- yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamisen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Latitude 66 Cobalt Oy:lle kaivosluvan (kaivospiirin) raukeamisen lykkäämistä Juomasuo -kaivospiirille lupatunnuksella KL2019:0005. Kaivostyöhön on ryhdyttävä viiden (5) vuoden kuluessa tämän päätöksen saatua lainvoiman. Päätökseen liittyvät lupamääräykset on esitetty jäljempänä.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT KAIVOSLUVAN RAUKEAMISEEN LIITTYEN

Tässä osiossa on esitetty:

1. Kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen liittyvä kaivoslainsäädäntö
2. Hakemuksen sisältö suhteessa kaivoslainsäädännössä edellytettyyn
3. Kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevan päätöksen perustelut

1. Kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen liittyvä kaivoslainsäädäntö

Aiemmin voimassa olleen kaivoslain (503/1965) nojalla annetun kaivosoikeuden raukeamiseen ja raukeamista koskevan asian käsittelyyn sovelletaan, mitä kaivosluvan raukeamisesta säädetään kaivoslain (621/2011) 68 ja 72 §:ssä. Mikäli kaivosoikeuden raukeamista lykätään 68 §:n 3 momentin mukaisesti, sovelletaan vastaavasti, mitä kaivoslain 100 §:n 4-7 momentissa säädetään, ja tällöin otetaan huomioon aiemmin voimassa olleen kaivoslain (503/1965) 50 §:n nojalla myönnetty lykkäykset. Kaivoslaki 182 §

Kaivostoiminnalla tarkoitettaisiin 1 momentin 4 kohdan mukaan kaivosmineraalien louhintaa kaivoksessa sekä siihen liittyvää kiviaineksen siirtoa ja nostoa. Lisäksi kaivostoimintaan katsottaisiin kuuluvan välittömästi louhinnan yhteydessä tapahtuva kaivosmineraalien hyödyntämiseksi tarpeellinen rikastustoiminta ja muu käsittely sekä kaivosmineraalien louhintaan välittömästi liittyvät valmistelevat ja muut tukitoimenpiteet. HE 273/2009 5 §

Kaivostoiminnalla tarkoitetaan kaivosmineraalien louhintaa kaivoksessa, siihen liittyvää kiviaineksen siirtoa ja nostoa, välittömästi louhinnan yhteydessä tapahtuvaa kaivosmineraalien hyödyntämiseksi tarpeellista rikastustoimintaa ja muuta käsittelyä sekä kaivosmineraalien louhintaan välittömästi liittyviä valmistelevia ja muita tukitoimenpiteitä. Kaivoslaki 5 §

Kaivosluvan voimassaolon raukeamista koskeva asia käsiteltäisiin kuten vastaava lupa-asia noudattaen, mitä muun muassa 37—42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä, 45—54 §:ssä lupaharkinnasta, 56—59 §:ssä lupapäätöksestä ja 60—65 §:ssä luvan voimassaolosta. HE 273/2009 72 §

Kaivosluvan voimassaolon raukeamista koskeva asia on käsiteltävä noudattaen vastaavasti, mitä tässä laissa säädetään asianomaista lupaa koskevasta lupamenettelystä, lupaharkinnasta sekä lupapäätöksestä ja sen voimassaolosta. Kaivoslaki 72 §

Kaivosluvan hakijan tulee 34 §:n mukaisesti esittää hakemuksessaan riittävän yksityiskohtainen ja luotettava suunnitelma, jonka perusteella lupaviranomaisen on mahdollista arvioida, että hakijalla on tarvittavat edellytykset ja myös tarkoitus ryhtyä kaivostoimintaan tai ainakin huolehtia kaivostoiminnan aloittamisedellytysten olennaisesta paranemisesta. Kaivosluvan hakijan tulee lupahakemuksessaan erityisesti selvittää kaivostoiminnan toteuttamisen mahdollistava rahoitussuunnitelma, kaivostoiminnan aloittamiseksi toteutetut ja vireillä olevat toimenpiteet (esimerkiksi muun lain nojalla vaadittavia lupia koskevat hakemukset).

HE273/2009 48 §

Kaivoslupaa ei saa myöntää, jos on painavia perusteita epäillä, että hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan huolehtia kaivostoiminnan aloittamisesta, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia. Kaivoslaki 48 §

Pykälän 2 momentin nojalla kaivosluvassa olisi asetettava määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvan haltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voisi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta. Vastaava säännös on kumottavan lain 50 §:ssä. Jos kaivostoimintaa ei ole aloitettu kaivosluvassa annetussa määräajassa eikä luvan haltija myöskään ole ryhtynyt merkittäväällä tavalla kaivostoimintaa valmistavaan työhön, sovellettaisiin kaivosluvan raukeamista koskevaa 68 §:ää. HE273/2009 52 §

Kaivosluvassa tulee asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Kaivoslaki 52 §

Toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan raukeamisesta olisi voimassa, mitä 2 momentissa säädetään. HE 273/2009 68.1 §

Kaivoslaki sisältää valtausjärjestelmän piirteitä, ja tähän järjestelmään on perinteisesti katsottu voitavan liittää velvoite kaivostoimintaan. Velvoitteen taustalla on tarve varmistaa, että lupaan perustuvat hyödyntämisoikeudet tulevat tehokkaasti käytetyksi eikä kilpailijoiden toimintaedellytyksiä tai esimerkiksi kiinteistöjen omistajien oikeuksia tarpeettomasti rajoiteta. HE 273/2009 68.2 §

Kaivosluvan haltijan olisi haettava 3 momentissa tarkoitettua lykkäystä, ennen kuin kaivoslupa raukeaa 2 momentin nojalla. Hakemuksessa tulisi esittää syy lykkäykselle sekä suunnitellut toimenpiteet kaivostoiminnan aloittamiseksi tai jatkamiseksi ja niiden aikataulu. Edellytyksenä hakemuksen hyväksymiselle olisi, että hakijan esittämää syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena siten, että kaivostoiminnan aloittamiselle tai jatkamiselle on todennäköiset edellytykset. Päätöksestä ei myöskään saisi aiheutua kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Harkinnassa olisi merkitystä muun muassa, jos kaivosalueen tai sen lähellä olevien alueiden jatkotutkimuksissa on paikallistettu lisää malmia siten, että kaivostoiminnan kannattavuus paranisi. Harkinnassa olisi myös mahdollista ottaa huomioon kaivosmineraalien kysynnän ja hintojen syklisyys, joka on voinut estää tai viivästyttää toiminnan aloittamista tai kaivoksen uudelleen avaamista, sekä kysyntätilanteen oleellinen parantuminen. Harkintaan voi vaikuttaa myös, jos kaivostoiminnan harjoittaja on vaihtunut ja uudella toiminnanharjoittajalla on paremmat taloudelliset ja muut edellytykset kaivostoimintaan taikka jos kaivostoiminnan harjoittaja on saanut järjestetyksi rahoituksen tai yhteistyösopimuksen vahvan yhteistyökumppanin kanssa. HE 273/2009 68.7 §

Hallituksen esityksessä Eduskunnalle kaivoslain muuttamiseksi kaivoslain 68 §:ään tehtiin lisäys (5 mom.) ja lakimuutos tuli voimaan 1.6.2017:

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi 5 momentti, joka loisi poikkeuksen pykälän 3 momentin pääsääntöön, jonka mukaan kaivosluvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kymmenen vuotta.

Ehdotettu muutos vastaisi osittain kumotun kaivoslain 50 §:n 1 momenttia, sillä erotuksella, että poikkeuksen soveltaminen edellyttäisi hakijaa osoittamaan kaivosalueen hallinnan perustuvan kaivosluvan haltijan omistukseen tai kiinteistön omistajien kanssa tehtyihin sopimuksiin. Käytännössä kiinteistön omistajien kanssa tehty sopimus voisi tarkoittaa muun muassa pitkäaikaista maanvuokrasopimusta. Kaivosalueen tulisi olla kokonaisuudessa edellä tarkoitettulla tavalla kaivosluvan haltijan hallinnassa.

Koska ehdotetun momentin soveltamisen edellyttäisi, että kaivosalue olisi yllä selostetulla tavalla kaivosluvan haltijan hallinnassa, ei ehdotetulla muutoksella ole vaikutusta muiden oikeusasemaan. Pääsääntöisesti kaivosviranomaisen tulisi edelleen käyttää kymmenen vuoden määräaika kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskien mutta luvanhaltijan osoittaessa käsillä olevan ehdotetun muutoksen mukaiset perusteet, voisi kaivosviranomaisen lykätä kaivosluvan raukeamista senkin jälkeen, kun pykälän 3 momentissa säädetty kymmenen vuoden enimmäisaika on kulunut umpeen.

Käytännössä poikkeus soveltuisi teollisuusmineraalikaivoksiin, mutta poikkeusta voidaan soveltaa yleisesti kaikkiin kaivoksiin.

Hyväksyttävänä perusteena kaivosluvan raukeamisen lykkäämiselle voisi, yleinen etu huomioiden, pitää muun muassa kaivoskivennäisreservin tarvetta. Tyypillisesti kyseessä olisi tilanne, jossa reserviesiintymän hyödyntäminen ei olisi taloudellisesti perusteltua tuotannollisessa toiminnassa olevan kaivoksen takia.
HE10/2017 68 §

Kaivoslaki 68 §:

Kaivoslupa raukeaa määräajan päättyessä.

Lupaviranomaisen on päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Lupaviranomaisen on myös päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos kaivostoiminta on ollut keskeytyneenä luvanhaltijasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai kaivostoiminnan voidaan katsoa tosiasiallisesti päättyneen. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, kunta tai haittaa kärsivä asianosainen.

Lupaviranomainen voi kuitenkin 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa enintään kahdesti lykätä kaivosluvan raukeamista ja antaa uuden määräajan kaivostoiminnan aloittamiseksi tai määräajan toiminnan jatkamiseksi. Luvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kymmenellä vuodella. Kaivosluvan haltijan on toimitettava lupaviranomaiselle hakemus ennen kaivosluvan raukeamista sekä hakemuksessa esitettävä syy määräajan myöntämiselle ja suunnitelma kaivostoiminnan aloittamiseksi tai jatkamiseksi. Edellytyksenä hakemuksen hyväksymiselle on, että hakijan esittämää syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Tarkempia säännöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Lupaviranomaisen on lisäksi päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos kaivosalue ei kuulu luvanhaltijalle tai luvanhaltija ei ole saanut sitä haltuunsa 82 §:n mukaisesti viiden vuoden kuluttua luvan myöntämisestä taikka luvanhaltija tekee asiaa koskevan hakemuksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään hakemuksen, jos sen tarkoituksena ei enää ole harjoittaa kaivostoimintaa.

Jos kaivosalueen hallinta perustuu kaivosluvan haltijan omistukseen tai kiinteistön omistajien kanssa tehtyihin sopimuksiin, kaivosviranomaisen voi kaivosluvan haltijan hakemuksesta lykätä kaivosluvan raukeamista vaikka 3 momentissa säädetty kymmenen vuoden enimmäisaika on kulunut umpeen. Lisäksi lykkäämisen edellytyksenä on, että luvan haltija osoittaa, että luvan raukeamista on lykättävä yleisen edun tai muiden erityisten syiden perusteella.
[\(24.5.2017/307\)](#)

2. Hakemuksen sisältö suhteessa kaivoslainsäädännössä edellytettyyn

Hakijayhtiö on hakemuksessaan seuraavassa esitetyn mukaisesti esittänyt tukitoimenpiteet ja kaivoshankkeen suunnitelmat kaivostoiminnan aloittamiseksi sekä sellaiset selvitykset, joiden perusteella kaivostoiminnan aloittamisedellytyksiä (myös taloudelliset edellytykset) on parannettu. Lisäksi on esitetty syyt kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämiseksi sekä hankkeen aikataulu. Yleisten ja yksityisten etujen osalta ei ole ilmennyt niin kohtuutonta kaivoslainsäädännön tarkoittamaa haittaa, että ne muodostaisivat esteen kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämiseksi. Myöskään kaivosalueen hallinta ei muodosta estettä lykkäämiselle.

Hakemuksesta poimittua:

Yhtiö on valmistellut esiintymien hyödyntämistä kenttätutkimuksilla ja kairaustutkimuksilla, laboratorioanalyseilla ja mallintamisella. Toimenpiteiden tavoitteena on tuottaa tietoa esiintymien teknistaloudellisesti optimaalisista hyödyntämistavoista.

Heti kaivosoikeuden hankkimisen jälkeen vuosina 2017–2020 yhtiö on teettänyt 18 tutkimus- tai selvitysprojektia eri toimijoiden toteuttamana. Kyseiset projektit ovat tuottaneet tietoa kaivostoiminnan suunnittelua varten. Tulokset antavat viitteitä siihen, että mineraaliesiintymät saattavat olla aiemmin arvioitua suurempia. Metallurginen testaus aloitettiin 2018 syksyllä. Tehdyt tarkentavat metallurgiset testit ovat antaneet uutta tietoa esiintymien mineraalikoostuksesta, erityisesti koboltin osalta. Tästä syystä on tärkeää saada lisää tietoa sekä mineraaliesiintymien koosta että sen tarkasta koostuksesta. Mineraalivarantotiedon tarkentuessa voidaan edetä tarkempaan mineraaliesiintymien teknistaloudelliseen arviointiin, ja tätä kautta toiminnan aloittamiseen. Tarkemmassa teknistaloudellisessa arvioinnissa tarvitaan geologisen ja mineralogisen tiedon lisäksi tarkempaa tietoa kaivospiirin ympäristöstä ja sen ominaisuuksista. Osana teknistaloudellista arviointia tuotetaan tarkentavaa tietoa esiintymistä ja niiden ympäristöstä mm. mallintamisella. Mallintamistulokset antavat tarkentavaa tietoa, jonka perusteella voidaan edetä mm. vesienhallinnan, ympäristöturvallisuuden ja rikastusprosessin tekniseen ja taloudelliseen suunnitteluun. Lisäksi rikastamolle tullaan etsimään sijoituspaikkavaihtoehtoja myös kaivospiirin ulkopuolelta systemaattisella tarkastelulla, joka huomioi mm. ympäristön herkkyyden.

Tähänastiset tulokset tukevat yhtiön näkemystä taloudellisesti hyödynnettävän malmivarannon koosta. Tämä antaa perustellut syyt olettaa, että malmivarantoa voidaan hyödyntää aiempia arvioita pidempään. Tähänastisten tulosten pohjalta

tehtyjen ammattilaisarvioiden vahvistaminen edellyttää esiintymien laajuutta ja koostumusta koskevia lisätutkimuksia ennen kaivostoiminnan aloittamista. Uudet kairaustulokset osoittavat kullan ja koboltin osalta merkittäviä pitoisuuksia. Etenkin koboltin ja mahdollisten muiden hyödyntämiskelpoisten mineraalien talteenotto edellyttää kuitenkin sekä louhintaan että talteenottoon liittyviä lisätutkimuksia. Näin kaivostoiminta voidaan suunnitella kaivoslain 52.3.2 §:n mukaisesti siten, että kaivosmineraalien talteenotto optimoidaan eikä kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä tai louhimistyyötä vaaranneta tai vaikeuteta.

Hakemuksen täydennysvaiheessa 28.2.2021 annettiin seuraava arvio:

Juomasuon kaivospiirin esiintymistä K1, K2 sekä K3 tehtiin vuonna 2020 JORC 2012 -standardin mukainen malmivarantoarvio, joka pohjautuu niin aikaisempiin kuin myös Latitude 66 Cobalt Oy:n tekemiin kairaustutkimuksiin. Siinä esiintymiä tarkasteltiin ensisijaisesti sen perusteella, missä esiintymien osissa kultaa esiintyy (kullan raja-arvona käytettiin 0.5-1 grammaa tonnissa).

Tässä malmivarantoarviossa kullan kokonaismäärä on yhteensä 647.000 unssia, mikä on 51 % enemmän kuin vuoden 2014 varantoarviossa ja koboltin määrä on 5.840 tonnia, mikä on 73 % enemmän kuin vuoden 2014 varantoarviossa vertailukelpoisesti kullan kanssa yhdessä esiintyvän koboltin määrä. Vuoden 2020 varantoarviossa tarkasteltiin esiintymiä myös pelkästään koboltin osalta (koboltin raja-arvona 200 ppm tonnissa). Tämän perusteella Juomasuon kaivospiirin esiintymät sisältävät vuoden 2020 varantoarvion mukaan yhteensä 16.490 tonnia kobolttia, mikä on 43 % enemmän kuin vertailukelpoinen määrä vuoden 2014 varantoarviossa. Vuoden 2020 varantoarviossa olevan kullan kokonaismäärän 647.000 unssia nykymarkkina-arvo on EUR 924 miljoonaa ja koboltin kokonaismäärän 16.490 tonnia nykymarkkina-arvo on EUR 706 miljoonaa (hinnat ja valuuttakurssit 28. helmikuuta 2021). Yhtiön teknisen suunnittelun keskeinen tavoite on esiintymien tehokas hyödyntäminen ympäristönäkökulmat ja taloudelliset tekijät huomioiden. Tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella esiintymien sisältämä koboltti ja kulta voidaan kaivos- sekä rikastusvaiheissa hyödyntää tehokkaasti.

Kaivostoiminnan suunnittelu on konseptivaiheessa. Suunniteltava kokonaisuus tarkentuu teknisen suunnittelun edetessä. Kaivossuunnittelu tähtää maanalaiseen kaivostoimintaan. Kaivoksen vuosittainen malmimääräarvio on 360 000 tonnia/vuosi. Sivukiven määriä minimoidaan mm. räjäytystyön suunnittelulla ja sivukivet käytetään joko maarakentamisessa tai onkaloiden täyttämässä. Kivennosto kaivoksesta tulee tapahtumaan ajoneuvoilla tai kuljettimilla. Tämänhetkisen arvion mukaan Juomasuon malmion louhintamenetelmäksi soveltuu parhaiten pitkittäinen pengertäyttölouhinta. Täsmällinen louhintatavan kuvaus vaatii lisää geoteknistä tietoa. Louhintatapa tulee täsmentymään toteutettavuusselvityksen myötä.

Hakijayhtiö on esittänyt louhintasuunnitelmien lisäksi hakemuksessaan myös toimintojen sijoittamisen kaivospiirille. Rikastamon sijaintipaikasta yhtiö ei ole vielä tehnyt päätöstä, kuten hakemuksesta ilmenee. On siis mahdollista, ettei rikastamo rakenneta Juomasuon kaivospiirille.

Kaivosyhtiö on siis esittänyt hakemuksessaan esiintymän hyödyntämiskelpoisuuden ja taloudelliset edellytykset, kaivostoiminnan suunnitteluperusteet, toimintojen sijoittamisen kaivospiirille, toiminnan lopettamissuunnitelman sekä kaivoshankkeen toteuttamisen aikataulun.

Yhtiö tulee laatimaan hankkeesta uuden ympäristövaikutusten arvioinnin. YVA-menettelyn mukaisesti kiinnitetään erityistä huomiota hankkeen ja sen vaihtoehtojen mahdollisten ympäristövaikutusten sekä mahdollisesti tarvittavien lieventämis- tai estämistoimien selvittämiseen.

Yhtiö tulee kiinnittämään erityistä huomiota kaivostoiminnan vaikutusalueen vesikierron ja ekosysteemien toiminnan tarkentavaan selvittämiseen ja näihin kohdistuvien vaikutusten tunnistamiseen sekä arviointiin.

Hakemuksen täydennyksessä (28.2.2021) on todettu, että yhtiö tulee aloittamaan kenttävaiheen ja ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki, 252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman laatimisen vuoden 2021 aikana.

Kaivosyhtiö päivitti asiaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pyynnöstä 24.1.2022 todeten, että yhtiö on vuoden 2021 aikana valinnut ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki, 252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan liittyvät keskeiset yhteistyökumppanit ja aloittanut prosessia tarkentavan suunnitteluyhteistyön kyseisten tahojen kanssa. Vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen aikana yhtiön yhteistyökumppanit aloittavat ympäristövaikutusten arviointiin liittyvän näytteenoton.

Yhtiö on pitänyt lokakuussa 2019 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa YVA-menettelyä ja sen eri vaiheita koskevan kokouksen.

3. Kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevan päätöksen perustelut

Yhteenvedo hakemuksessa esitettyyn (kaivosluvan raukeamisen lykkäämisen kannalta)

Latitude 66 Cobalt Oy ei ole vielä varsinaisesti tehnyt kaivoslain 5 §:n tarkoitettuja kaivosmineraalien louhintaan välittömästi liittyviä valmistelevia töitä, mutta on tehnyt muita kaivoslain tarkoittamia tukitoimenpiteitä, joilla tähdätään kaivostoiminnan aloittamiseen.

Kaivosviranomaisen toteaa yhteenvedona hakemuksessa annetuista selvityksistä seuraavaa:

Kaivosyhtiön geologisilla ja metallurgisilla tutkimuksilla pyritään selvittämään Juomasuon hyödynnettävän esiintymän sijainti, geometriset jatkuvuudet sekä arvoainepitoisuudet ja laatimaan tuotantotekninen malmiarvio, jotta yksityiskohtainen kaivossuunnittelu (kaivoksen yleissuunnitelma ja louhintasuunnitelma) voidaan aloittaa.

Kaivostoiminnan aloittaminen Juomasuon kaivospiirillä ei ole vielä mahdollista, koska edellä esitetyt toimenpiteet ovat vielä kesken. Yhtiö on kuitenkin esittänyt hakemuksessaan jo alustavat suunnitelmat kaivostoiminnan aloittamiseksi. Tutkimus- ja suunnittelutyö kuitenkin vielä jatkuu ja sillä pyritään turvaamaan myöskin se, ettei kaivostoiminnan aikana louhinnassa ja hyödyntämisessä tapahdu kaivoslain 18 §:ssä tarkoitettua kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta (kobolttin hyödyntäminen kullan lisäksi).

Yksityiskohtainen kaivostoiminnan suunnittelun arvioitu aikataulu ja kaivoksen alustava sulkemissuunnitelma esitettiin kuulemisasiakirjoissa.

Sulkemissuunnitelma tarkentuu teknisen työn edetessä ja YVA-menettelyn aikana, samoin alueen jatkokäyttö ja siihen sopiva maisemointi. Kaivoksen sulkeminen toteutetaan lopullisen sulkemissuunnitelman mukaisesti.

Yhtiön palveluksessa työskenteli hakemuksen jättämishetkellä Suomessa 5 palkattua henkilöä ja yhtiö oli tekemässä kahta uutta rekrytointia. Yhtiöllä on vakiintunut yhteistyökumppaneiden verkosto geologisessa tutkimustoiminnassa ja kaivostoimintaan liittyvässä suunnittelutyössä. Yhtiön omistus, johto ja toiminta on ajantasaisesti ja tarkemmin kuvattu yhtiön verkkosivuilla (<https://lat66.com/yritys/>). Kaivoslain (621/2011) 34 §:n mukaisesti, hakijalla on edellytykset kaivostoimintaan niin osaamisen kuin taloudellisten voimavarojen kannalta.

Hakijayhtiö on esittänyt kaivosluvan raukeamisen lykkäämisen syiksi:

1. Jatkotutkimusten tarve kaivossuunnittelua ja toimintojen sijoittamista varten
2. Luonto- ja ympäristöselvitysten laadinta
3. Louhinta- ja rakentamisvaiheen käynnistämiseen tarvittavien selvitysten laadinta ja erilaisten lupien hankinta
4. Ympäristövaikutusten arviointi (YVA-ohjelman toteuttaminen ja arviointiselostuksen laadinta)

Yhtiö on todennut lisäksi, että Kuusamon yleiskaavasta käyty pitkällinen oikeusprosessi koskien kaivoselinkeinojen toimintaedellytyksiä alueella on viivästyttänyt hankkeen etenemistä.

Päätöksen perustelut

Kaivosluvan hakija on esittänyt hakemuksessaan riittävän yksityiskohtaisen ja luotettavan suunnitelman, jonka perusteella lupaviranomainen voi todeta, että hakijalla on tarvittavat edellytykset ja myös tarkoitus ryhtyä kaivostoimintaan tai ainakin huolehtia kaivostoiminnan aloittamisedellytysten olennaisesta paranemisesta siten kuin HE273/2009 48 §:n osalta on tarkoitettu.

Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivoslaki 45 § ja 48 §

Kaivoslain 68 §:ssä tarkoitettuna mukaisesti hakemuksessa on esitetty syy lykkäykselle sekä suunnitellut toimenpiteet kaivostoiminnan aloittamiseksi ja

niiden aikataulu. Hakijan esittämää syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena siten, että kaivostoiminnan aloittamiselle on todennäköiset edellytykset. Päätöksestä ei myöskään aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Kaivosoikeuden haltijalla on rahoitussuunnitelman mukaan taloudelliset ja muut edellytykset kaivostoimintaan.

Kaivosoikeuden haltija on toimittanut Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon kaivospiirin kaikkien maanomistajien kanssa laaditut suostumukset kaivospiirin raukeamisen lykkäämiseen.

Koska kaivosoikeuden haltija on toimittanut kaikkien kaivospiirin maanomistajien kirjalliset suostumukset kaivospiirin raukeamisen lykkäämiseksi, kuten kaivoslain 68 §:ssä edellytetään, ei kaivosoikeuden lykkäämisen raukeamiselle tai uuden määräajan asettamiselle kaivostyöhön ryhtymiseksi ole tältä osin estettä.

Kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen liittyvä hakemus on käsitelty kaivoslain 72 §:n nojalla siten kuin HE273/2009 72 §:ssä on esitetty:

Kaivosluvan voimassaolon raukeamista on käsitelty noudattaen, mitä muun muassa 37—42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä, 45—54 §:ssä lupaharkinnasta, 56—59 §:ssä lupapäätöksestä ja 60—65 §:ssä luvan voimassaolosta.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISISTA MÄÄRÄYKSISTÄ

Tässä osiossa on esitetty:

- 1) Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamiseen liittyvä kaivoslainsäädäntö
- 2) Hakemuksen sisältö suhteessa kaivoslainsäädännössä edellytettyyn
- 3) Määräysten perustelut

1. Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamiseen liittyvä kaivoslainsäädäntö

Kaivosluvan haltija olisi velvollinen kaivoslain 18 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan huolehtimaan siitä, että kaivostoiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle. Tarvittaessa asiasta annettaisiin 52 §:n nojalla lupamääräyksiä. HE 273/2009 18 §

Kaivosluvan haltija olisi velvollinen kaivoslain 18 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan huolehtimaan siitä, ettei kaivostoiminnasta aiheudu huomattavia haitallisia ympäristövaikutuksia taikka muutoin haittaa yleisille tai yksityisille eduille. Tarvittaessa kaivosluvassa annettaisiin asiasta tarkempia määräyksiä. Kaivosluvan haltija olisi myös velvollinen huolehtimaan siitä, että toiminnasta ei

aiheutuisi kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. HE 273/2009 18 §

Kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että:

1) Kaivostoiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle.

2) Kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Kaivoslaki 18 §

HE 273/2009 52 §:n nojalla:

3 momentissa säädettäisiin kaivosluvassa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista tarpeellisista määräyksistä. Yleistä etua on tarkemmin selostettu 49 §:n perusteluissa. Yksityinen etu voi olla esimerkiksi taloudellinen taikka alueiden käyttöön, asuinympäristön viihtyisyyteen tai yksilön terveyteen liittyvä intressi. Kaivoshankkeiden vaikutukset yleisten ja yksityisten etujen kannalta voivat vaihdella huomattavasti. Lupaharkinnassa olisi mahdollista tilanteen kokonaisarviointin perusteella ottaa huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet ja intressit sekä lupamääräyksiin varmistaa yksittäistapauksessa olosuhteisiin nähden saavutettavan oikeudenmukaisen ratkaisun. Lupamääräykset voisivat sisältää velvoitteita tai rajoituksia.

Lupamääräyksissä olisi 3 momentin 1 kohdan perusteella tarkennettava kaivosluvan haltijan velvollisuutta huolehtia kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisista seikoista. Lupamääräys liittyy kiinteästi kaivosluvan haltijalle 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettyyn velvollisuuteen. Lupamääräyksissä olisi annettava kaivostoimintaa koskevat velvoitteet ja rajoitukset, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle taikka kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Luvanhaltijaa voitaisiin myös velvoittaa huolehtimaan muun muassa alueella liikkuvan väestön turvallisuudesta.

Lupamääräyksissä olisi 3 momentin 6 kohdan nojalla tarkennettava 108 §:ssä säädettyä vakuusvelvoitetta sekä 15 luvussa säädettyjä lopettamiseen liittyviä ja lopettamisen jälkeisiä velvollisuuksia. Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa ja olisi 62 §:n 2 momentin nojalla määrättävä lupaehtojen tarkistamisen ajankohta.

Lupamääräyksissä olisi 7 kohdan nojalla asetettava määräaika, jolloin luvanhaltijan on viimeistään toimitettava kaivosviranomaiselle lupamääräysten tarkistamiseen liittyvät selvitykset. Lupamääräyksissä voitaisiin 8 kohdan nojalla antaa 1—7 kohtaa täydentäviä ehtoja ja rajoituksia kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista, joilla varmistettaisiin, ettei toiminnasta aiheutuisi kaivoslaissa kiellettyä seurausta. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi 17 §:n 2 momentin nojalla tapahtuvaa malminetsintää.

Yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi merkittävät näkökohdat tulisivat suoraan turvaksi lainsäädännön nojalla. Lisäksi kaivosviranomaisen voisi 3 momentin 9 kohdan nojalla antaa täydentäviä lupamääräyksiä muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista. Täydentäviä kaivosturvallisuuteen liittyviä lupamääräyksiä voidaan antaa 125 §:n nojalla kaivosturvallisuusluvassa.

Kaivostoiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen jälkihoidosta sekä kaivannaisjätteistä, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta annetaan ympäristöluvassa.

Kaivoslain 52 §:n nojalla:

Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

1) kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi;

2) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;

3) esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta;

6) kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista;

7) lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;

8) muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;

9) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

HE 273/2009 62 §:n nojalla:

Pykälän 2 momentin nojalla lupaviranomaisen olisi määräajoin tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä. Tarkistamistarpeen arviointiväli olisi määriteltävä luvassa, ja se voisi olla enintään kymmenen vuotta. Kaivosluvan tarkistaminen tarkoittaisi lupamääräysten tarkistamista. Esimerkiksi kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvää vakuutta ja muita lopettamiseen liittyviä velvollisuuksia on yleensä tarpeen arvioida määräajoin.

Pykälän 3 momentin nojalla lupamääräysten tarkistaminen ei saisi sanottavasti vähentää kaivoshankkeesta saatavaa hyötyä. Tarkistamisesta ei siten saisi seurata esimerkiksi sellaisia lisäkustannuksia kaivostoiminnalle, jotka vähentäisivät kaivostoiminnasta saatavaa hyötyä enemmän kuin momentissa säädetään.

Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein. Lupaviranomaisen on ilmoitettava tarkistusväli luvassa. Lupamääräysten tarkistaminen ei saa sanottavasti vähentää kaivoshankkeesta saatavaa hyötyä. Kaivoslaki 62 §

HE 273/2009 108 §:n nojalla:

Kaivosluvan haltija olisi velvollinen asettamaan vakuuden 15 luvussa säädettyjen lopetus- ja jälkitoimenpiteitä koskevien velvoitteiden suorittamista varten. Vakuuden tulisi olla riittävä ottaen huomioon kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet, erityisesti ympäristönsuojelulain 42 §:n nojalla vaadittava vakuus.

Ympäristönsuojelulain mukainen vakuus on tarkoitettu varmistamaan asianmukaisen jätehuollon toteutuminen. Se kattaa siten lähinnä rikastushiekka- altaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset tilanteissa, joissa kaivostoiminnan harjoittaja ei itse pysty niitä hoitamaan. Pykälässä ehdotettu vakuus kattaisi muut kaivostoiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon tarvittavat toimenpiteet.

Vakuuden asettamista koskeva asia ratkaistaisiin asianomaisessa kaivosluvassa. Vakuuden lajia ja suuruutta olisi arvioitava tarkistettaessa kaivosluvan määräyksiä 62 §:n mukaisesti.

Kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Kaivoslaki 108 §

HE 273/2009 109 §:n nojalla:

Lupaviranomainen määräisi 1 momentin nojalla vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa lupapäätöksessä tai luvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä. Niihin vaikuttaisivat toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat lupamääräykset.

Kaivoslupaan liittyvän vakuuden määrää asetettaessa lupaviranomaisen olisi erityisesti arvioitava 143, 144 ja 150 §:ssä säädettyjen velvoitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Koska ympäristönsuojelulain nojalla vaadittava vakuus kattaa kaivosalueen rikastushiekka- ja muiden jätealueiden jätehuoltokustannukset, ei kyseisten alueiden kunnostamiseen liittyviä

kustannuksia olisi tarpeen ottaa huomioon kaivoslupaan liittyvää vakuutta asetettaessa.

Vakuus voi olla esimerkiksi pankkitalletus tai pankkitakaus taikka vakuutus.

Pykälän 3 momentin nojalla vakuus asetettaisiin kaivosviranomaiselle, jonka tehtävänä on valvoa korvauksen saajan etua sekä tarvittaessa huolehtia vakuuden rahaksi muuttamisesta ja varojen jakamisesta. Vakuus olisi 168 §:n nojalla asetettava, ennen kuin toiminta luvan nojalla aloitetaan.

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa. Vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti. Kaivoslaki 109 §

Kaivosviranomaisen olisi annettava kaivosturvallisuusluvassa yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset etenkin 113 §:ssä tarkoitetuista kaivosturvallisuuden edellyttämistä toimenpiteistä, 115 §:ssä tarkoitettuista kaivoksen sisäisestä pelastussuunnitelmasta, 117 ja 118 §:ään perustuvista toimenpiteistä, 119 §:ssä tarkoitettuista kaivoskartasta ja varautumisesta kaivostoiminnan turvalliseen lopettamiseen 120 §:n mukaisesti. Määräykset liittyvät 11 luvussa säädettyjen velvollisuuksien toteuttamiseen. HE 273/2009 125 §

Kaivosturvallisuusluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset. Kaivoslaki 125 §

Hakemuksen sisältö suhteessa kaivoslainsäädännössä edellytettyyn

Kaivospiirin haltija on hankkeen tässä vaiheessa tuonut selvityksessään esiin periaatteet, joiden mukaan kaivostoiminnasta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia pyritään välttämään tai minimoimaan sekä miten pyritään varmistamaan ihmisten terveys ja turvallisuus. Näiden seikkojen varmistamiseksi ja toiminnan ohjaamiseksi yhtiön tarkoituksena on luoda turvallisuus- ja ympäristöjohtamisjärjestelmä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomauttaa, että toimintaa ohjataan eri lupaviranomaisten antamien lupamääräysten ja määräysten noudattamisen valvonnan sekä toiminnan valvonnan avulla.

Kaivospiirin haltija on jatkanut ja jatkaa edelleen esiintymän hyödyntämiseksi tarpeellisten geologisten tietojen hankkimista sekä toteuttanut erilaisia rikastettavuus- ja metallurgisia selvityksiä kaivos- ja louhintasuunnitelmien laatimista varten osoittaen pyrkimystä, ettei kaivosmineraalien tuhlausta tulisi toiminnassa tapahtumaan. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tulee kaivostarkastuksin valvomaan, että esiintymää hyödynnetään suunnitelmien mukaisesti eikä kaivoksen mahdollista jatkokäyttöä vaaranneta.

Yhtiö on selvityksensä perusteella valmis käymään jatkuvaa keskustelua Alakitkan paliskunnan kanssa, jotta kaivostoiminnasta mahdollisesti aiheutuvat kielteiset vaikutukset poronhoitoon voitaisiin minimoida.

Kaivospiirin haltija on esittänyt hakemuksessaan kaivoslain tarkoittaman vakuuden sillä tarkkuudella kuin mitä se hankkeen tässä vaiheessa on mahdollista.

Kaivospiirin haltija toteaa olevansa sitoutunut noudattamaan kaivostoimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä sekä toimimaan kaivosviranomaisen määräysten ja muiden viranomaismääräysten ja lupaehtojen mukaisesti varmistaakseen, ettei yhtiön toiminnasta aiheudu laeissa kiellettyjä seuraamuksia.

Määräysten perustelut

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätöksessä annettujen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten perustelut on esitetty lupamääräyksissä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää huomioimaan, että yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä tarkistetaan päätöksissä annettavien tarkistusvälien puitteissa ja että määräyksiä tarkistetaan koko kaivoksen elinkaaren ajan jatkuvana prosessina.

Päätöksen voimassaolo

Kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä uudelleen kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan viiden (5) vuoden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien määräysten osalta seuraava tarkistusajankohta määräytyy siten kuin jäljempänä päätöksessä on määritetty.

Perustelut:

Kaivoslain 52 §:n mukaan kaivosluvassa tulee asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta.

Lupaviranomaisen on kaivoslain 62 §:n mukaan ilmoitettava lupamääräysten tarkistusväli luvassa.

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun kaivoslupapäätös on lainvoimainen, kaivosluvassa annetut toimenpiteiden aloittamiseen liittyvät määräykset on toteutettu, 84 §:ssä tarkoitettu lunastuspäätös on lainvoimainen ja päätöksessä luvanhaltijalle määrätty lopulliset korvaukset on suoritettu, vakuus on asetettu kaivosluvassa määrätyn mukaisesti ja asianosaisen toimenpiteen kannalta merkitykselliset muualla laissa vaaditut luvat ovat lainvoimaisia tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Kaivoksen rakentamista ja tuotannollista toimintaa ei kuitenkaan saa aloittaa, ennen kuin kaivosturvallisuuslupa on lainvoimainen.

Valitus kaivostoimituksessa määrätystä korvauksista ei estä kaivoslupaan ja kaivosturvallisuuslupaan perustuvien toimenpiteiden aloittamista.

Kaivoslaki 168 §

Kaivospiirin alue

Kaivospiiri sijaitsee seuraavien kiinteistöjen alueella:

Käyttöalue

Tilan nimi	Tilan RN:o	pinta-ala, ha
Juomasuo	305-422-156-0	47,28
Kaivospiiri	305-422-94-5	5,87
	Yhteensä, ha	53,15

Apualue

Tilan nimi	Tilan RN:o	pinta-ala, ha
Kurtti	305-422-147-5	1,05
	Yhteensä, ha	1,05

Kaivosmineraali

Kulta, koboltti ja kupari

Hakemuksen täydentäminen

Hankkeen moninaisten uusien tutkimustulosten ansiosta kaivostoimintaan liittyviä suunnitelmia on pystytty hakemuksen jättämisen jälkeen päivittämään ja täsmentämään, joten hakemusta on päivitetty useaan otteeseen.

Kaavatilanne

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunnossa (3.5.2021) kaavatilanteesta on todettu seuraavaa:

” Voimassa olevissa Pohjois-Pohjanmaan 1. (YM 23.11.2015, KHO 3.3.2017) ja 2. (lainvoimainen 2.2.2017) vaihemaakuntakaavoissa ja voimaan määrätyissä Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa (maakuntahallitus määrännyt voimaan 5.11.2018) kaivospiiriä ei ole osoitettu kaivosalueena (EK). Varsinaisia aluevarauksia ei kaivospiiriin eikä aivan sen lähialueella ole. Lähimmät maakuntakaavoissa osoitetut suojelualueet (SL) ovat Laurisuo-Harjunkorpi Natura2000 -verkostoon kuuluvat suojelualueet vajaan 3 km etäisyydellä itään kaivospiiristä. Kaivospiiri sisältyy 2. vaihemaakuntakaavassa esitettyyn Ruka-Oulanka-Kitka matkailun vetovoima-alueeseen/matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueeseen (mk-1). Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistystyksen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön. Aluekohtaisten kehittämisperiaatteiden mukaan Ruka-Oulanka-Kitka alueen kehittäminen perustuu Kuusamon matkailukaupungin palveluihin sekä kansallispuistoon, muuhun luontoon ja ulkoiluun liittyviin virkistys- ja vapaa-aikatoimintoihin. Aluetta kehitetään maaseudun elinkeinoihin tukeutuvana asumisen ja vapaa-ajan vyöhykkeenä. Kaivospiiristä noin 1 km etäisyydellä virtaava Kitkajoki on osoitettu 3. vaihemaakuntakaavassa arvokkaana vesistönä (av). Merkinnällä osoitetaan lohikannan elvytysohjelmaan sisältyneiden jokien pääuomat, uhanalaisen eliölajiston kannalta erityisen arvokkaita virtavesistöjä ja muita erityisiä luonnon- tai kalatalousarvoja omaavia vesistöjä. Kaavamääräyksen mukaan av-merkinnällä osoitettujen vesistöjen tilaan vaikuttavat toimenpiteet on suunniteltava siten, ettei vesistöjen luonnon- tai kalatalousarvoja vaaranneta. Kitkajoki on osoitettu 2. vaihemaakuntakaavassa tärkeänä melonta- tai vesiretkeilyreitteinä, jolla osoitetaan ylimaakunnallisia melonta- tai vesiretkeilyreittejä pääjoki-uomien ulkopuolella. Kitkajoki virtaa itään kohti Juumaa ja Oulangan kansallispuistoa. Kaivospiiristä noin 2 km luoteeseen sijaitseva Käylän kyläalue on 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja tieosuudet. Suunnittelumääräyksen mukaan alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettu kulttuuriympäristö ja sen ominaislaatu. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 –selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

Pohjois-Pohjanmaan liitto katsoo, ettei maakuntakaavojen kannalta ole estettä kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen.”

Muuta huomioitavaa kaivospiiristä

Kaivospiiri sijoittuu kokonaan Alakitkan paliskunnan alueelle. Paliskunnan suurin sallittu eloporoluku on 1 600 ja paliskunnassa on 42 poronomistajaa, jotka saavat kokonaan tai osittain elantonsa poroelinkeinosta.

Hakijayhtiön perustelut kaivosluvan raukeamisen lykkäämiselle

Hakijan esittämät perustelut kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseksi on kuvattu hakemuksen kuulutusasiakirjoissa 25.3.2021 Tukesin verkkosivuilla <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>.

Asian käsittely

Asiasta tiedottaminen, lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Tukes on antanut asian tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>. Asia on kuulutettu 25.3.2021 ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä 3.5.2021 saakka. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Kuusamon kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Asiasta on lähetetty lausuntopyynnöt 25.3.2021 Kuusamon kaupungille, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Pohjois-Pohjanmaan liitolle ja Säteilyturvakeskukselle. Asiasta on 23.5.2021 annettu erikseen tieto asianosaisille, kuten esimerkiksi Alakitkan paliskunnalle. Lausunnot sekä muistutukset ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 3.5.2021.

Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettu myös Koillissanomat -sanomalehdessä.

Kaivosviranomaisen pyysi yhtiötä tarkistamaan asianosaisuus -kysymystä uudelleen 24.1.2022.

Tarkastelun perusteella yhtiö ilmoitti asianosaisten, joita asia erityisesti koskee, tulleen kuulemismenettelyssä huomioiduksi.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kuitenkin tiedusteli erikseen Virrankylän osakaskunnalta tarvetta muistutuksen antamiseen. Puhelinkeskustelun (Pauli Rajala/Ossi Leinonen) 1.3.2022 perusteella osakaskunta totesi, ettei tarvetta muistutukselle ole tähän lupakäsittelyyn eikä hankkeen tämänhetkiseen tilaan nähden.

Päätökseen liittyvät asianosaiset on esitetty liitteessä 4.

Annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä hakijan selitys

Lausunnot, muistutus ja hakijan selitys on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 2.

LAUSUNNOT

Hakemuksen johdosta lausunnon antoivat Kuusamon kaupunki, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan liitto. Säteilyturvakeskus ilmoitti 30.4.2021, ettei sillä ole lausuttavaa asiaan.

Pohjois-Pohjanmaan liitto (lausunto on annettu 3.5.2021)

Lausunnossa on esitetty alueen kaavatilanne, maankäyttö ja suunnittelumääräykset. Lausunnossa on lisäksi todettu, että haitallisten vesistövaikutuksien estämiseen on syytä kiinnittää erityishuomiota, ettei vesistöjen luonnon- tai kalatalousarvoja vaaranneta.

Kuusamon kaupunki (lausunto on annettu 21.4.2021)

Kuusamon kaupungin yhdyskuntatekniikan lautakunta esitti lausunnossaan (johon Mika Flöjt jätti eriävän mielipiteen) mm. seuraavaa:

” Kaivoslain 47.4 §:n mukaan mm. kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Hakemuksessa on mainittu nykyinen kaavoitustilanne, aikataulukaaaviossa on varattu kaavoitukselle aikajana, mutta kuvauksessa ei mainita lainkaan kaavoitusta.

Kuusamon kaupunki edellyttää, että alueelle laaditaan riittävän laaja oikeusvaikutteinen osayleiskaava alueen toimintojen yhteen sovittamiseksi sekä yleiskaavan pohjalta tarkempiasteinen asemakaava. Mahdollisen kaivostoiminnan sijoittuminen näin keskeiselle alueelle vaatii ehdottomasti kaavalliset tarkastelut tarpeellisine selvityksineen. Kaavoja laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Kaupunki edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointi tehdään louhintamäärästä riippumatta (YVA-laki 3.2 §) hankkeen riskialttiin ja ongelmallisen vesien hallinnan sekä maaperän uraanipitoisuuden vuoksi.”

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (lausunto on annettu 23.4.2021)

” Kaivospiirin haltijalla ei ole ELY-keskuksessa vireillä olevaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa tai -selostusta tai ympäristö- ja vesitalouslupaan liittyvää hakemusta lausunnon antamista varten, joilla olisi merkitystä tai vaikutusta kaivospiirin jatkoajan myöntämiseen tai myöntämättä jättämiseen.

ELY-keskus pyytää kaivosviranomaista antamaan päätökseensä ympäristönsuojeluun liittyviä määräyksiä siltä osin kuin se on kaivoslain kautta mahdollista. Aiempaan ja nykyiseen toimintaan liittyen kansalaisten yhteydenottoja on muutamia tullut. Huolta on lähinnä kannettu avolouhoksen

mahdollisten haitta-ainepitoisten vesien pääsemisestä ympäristöön kaivospiirin ulkopuolelle. Myös säteilyyn ja pölyämiseen liittyviä kannanottoja on esitetty."

MUISTUTUKSET

Hakemuksen johdosta muistutuksen jätti Alakitkan paliskunta.

Henkilö A:n kannanotto käsitellään mielipiteenä, koska hänen omistamat kiinteistöt eivät ole kiinteistöjä, jotka olisivat Juomasuon kaivospiirin rajanaapureita. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo, ettei henkilö A ole tässä lupakäsittelyssä hallintolain (434/2003) 11 §:n nojalla asianosainen, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee.

Henkilö B on esittänyt muistutuksensa alussa seuraavaa: *"Omistamme yhteismetsän osuuden, metsäpalstoja, tieoikeuksia, asuin kiinteistön, ja vapaa-ajan asunnon hakemuksen vaikutusalueella, ja käytän aluetta myös virkistyskäyttöön. Harjoitan sen vuoksi myös elinkeinotoimintaa hakemusalueella ja hakemuksen vaikutusalueella."*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa, ettei julkisten rekisteritietojen mukaan kaivosalueen läheisyydessä tai sen arvioitavissa olevalla vaikutusalueella ole kiinteistöjä, jotka olisivat muistutuksen jättäjän omistuksessa tai hallinnassa. Yhteismetsäkiinteistöt eli lähimmät Kuusamon yhteismetsän palstat ovat 4,2 km:n ja 4,6 km:n päässä kaivospiiristä. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedossa ei ole, että henkilöllä B sijaitsisi Juomasuon kaivospiirin läheisyydessä kiinteistöjä.

Kaivosyhtiö ei ole merkinnyt ao. muistuttajaa asianosaiseksi, eikä Turvallisuus- ja kemikaalivirastollakaan ole käytettävissä sellaisia tietoja, että muistuttuja olisi asianosainen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo, ettei henkilö B ole tässä lupakäsittelyssä hallintolain (434/2003) 11 §:n nojalla asianosainen, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo henkilö B:n muistutuksen olevan mielipide.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto perustelee henkilö A:n ja henkilö B:n asianosaisuutta lisäksi HE72/2002 11 §:n nojalla seuraavasti:

Ehdotuksen mukaan asianosainen olisi ensinnäkin ratkaisutoimenpiteen välitön kohde eli se, jonka oikeudesta, edusta tai velvollisuudesta asiassa päätetään taikka jonka kanssa viranomainen tekee hallintosopimuksen. Tällaiset asianosaiset ovat menettelyn varsinaisia asianosaisia, joiden omasta asiasta käsittelyssä voidaan katsoa olevan kysymys. Varsinaisia asianosaisia olisivat siten hakija omassa asiassaan ja muut henkilöt, joihin asiassa annettava päätös kohdistetaan.

Hallintoasioissa on tyypillistä, että asianosaisasema saattaa syntyä myös muun kuin välittömäksi luonnehdittavan oikeusvaikutuksen perusteella. Ehdotuksen mukaan asianosaisasema olisi myös sillä, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta

asia koskee, mutta johon asiassa tehtävä päätös ei nimenomaisesti tule kohdistumaan.

Asianosaisaseman perusteita arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, millainen yhteys tällaisella henkilöllä on käsiteltävänä olevaan asiaan. Ratkaisevaa on, voidaanko asiassa tehtävän ratkaisun katsoa koskevan siinä määrin henkilön oikeutta, etua tai velvollisuutta, että se riittää tuottamaan tälle asianosaisaseman. Asianosaisaseman määräytyminen edellyttää tapauskohtaista harkintaa.

Hallintolaissa tarkoitettuja asianosaisia voisivat olla niin luonnolliset henkilöt kuin oikeushenkilötkin.

Lähtökohtana kuitenkin olisi, etteivät pelkästään asiaan liittyvät tosiasialliset intressit riittäisi tuottamaan laissa tarkoitettua asianosaisasemaa. Vaikutusten tulee olla oikeudellisia.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo HE72/2002 11 §:n nojalla, ettei nyt annettavalla päätöksellä ole oikeudellisia vaikutuksia henkilöön A ja henkilöön B.

Alakitkan paliskunta (muistutus on annettu 30.4.2021)

Paliskunnan muistutuksessa todetaan mm. seuraavaa:

” Alueella voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan poronhoitoalueen rajaan kohdistuva kaavamääräys kuuluu ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.

Alueella voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan poronhoitoalueen rajaan kohdistuva kaavamääräys kuuluu ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.

Alakitkan paliskunta katsoo, että kaivosluvan raukeamista ei tulisi lykätä. Mikäli toiminta jatkuu, ympäristövaikutuksia koskevat selvitykset sekä kaivoslupa olisi päivitettävä tähän päivään ja käytävä neuvottelut haitoista ja niiden lieventämisestä paliskunnan kanssa. Nyt yhtiöllä on malminetsintää laajasti ympäröivillä alueilla. Kaivostoiminnan poronhoidolle aiheutuvista haitoista ei vielä tiedetä, kun ei tiedetä millaista toiminta kaiken kaikkiaan tulisi olemaan. Olisi parasta, että hankkeen luvitus hoidetaan uudistettavana olevan kaivoslain mukaisesti.”

MIELIPITEET

Mielipiteitä jätettiin yhteensä 9 kappaletta, joista 6 oli yksityisen henkilön jättämää ja yksi osakeyhtiön nimissä. Mielipiteen jättivät myös Kitkan Viisaat ry ja Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy Pro Kuusamo ry:n ja Ruka-Kuusamo Matkailu ry:n valtuuttamana.

Mielipiteissä esitettiin seuraavaa:

- kaivostoiminta aiheuttaa imagohaittaa Kuusamon matkailulle
- huomioita mineraalivarantoarviosta, kaivostoiminnan edellytyksistä ja hankkeen taloudellisista edellytyksistä
- malminetsintää (kairaustoimintaa) tehdään määräysten vastaisesti
- mielipiteitä Kuusamon kaavoitushankkeista ja niiden suhteesta Juomasuon kaivospiiriin sekä maankäyttö- ja kaavoitustilanteesta
- viittauksia muihin kaivoksiin tai Tukesin muihin sellaisiin luvituskohteisiin, jotka eivät liity Juomasuon kaivospiiriin
- mielipiteitä kaivostoiminnan luvituskaaresta
- mielipiteitä rikastamolaitoksen sijoittamisesta
- arvioidaan Tukesin viranomaistoimintaa
- arvioidaan Tukesin kuulemismenettelyä ja todetaan sen olevan puutteellista
- lupahakemus ei täytä lainsäädännön vaatimuksia
- mielipiteitä asianosaisuuteen liittyen
- mielipiteitä ympäristön tilasta
- mielipiteitä toiminnanharjoittajan yleisistä perusteluista
- mielipiteitä kaivostoiminnan suunnitteluperusteista
- mielipiteitä tuotannollisen toiminnan suunnitteluperusteista
- mielipiteitä kaivoshankkeen aiheuttamasta haitasta yleiselle ja yksityiselle edulle
- esitettiin kaivoslainsäädäntöä
- YVA- ja Natura -selvitykset puuttuvat
- mielipiteitä vakuuksista

HAKIJAN SELITYS

Tukes pyysi hakijayhtiöltä kaivoslain 42 §:n mukaisen selityksen. Hakijan selitys on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lupamääräykset

Kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan, mitä kaivoslain 6, 17, 18, 97, 101 ja 108-111 §:ssä, 11 ja 13-15 luvussa sekä 171 ja 172 §:ssä säädetään.

LUPAMÄÄRÄYS 1

Kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvan haltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan viiden (5) vuoden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut:

Kaivoslaki 52 § ja 68 §

LUPAMÄÄRÄYS 2

Koska kaivospiirin haltijalla ei ole Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa vireillä olevaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa tai -selostusta tai ympäristö- ja vesitalouslupaan liittyvää hakemusta, on kaivospiirin haltijan, ennen mahdollista koelouhintaan verrattavaa näytteenottoa kalliosta tai maaperästä, otettava hyvissä ajoin yhteyttä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen sen varmistamiseksi, ettei suunnitelluista toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä ympäristönsuojelulain (574/2014) nojalla.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole ympäristönsuojelulain säännöksiä vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 3

Kaivospiirin haltijan, on ennen kallionäyttekairausten aloittamista tai ennen mahdollista koelouhintaan verrattavaa näytteenottoa kalliosta tai maaperästä, ilmoitettava Säteilyturvakeskukseen sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä säteilylain (592/1991) nojalla.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, että suunniteltu toiminta on säteilylain nojalla turvallista. Kaivoslain 52 §:n nojalla kaivosluvassa tulee varmistaa ihmisten terveys.

LUPAMÄÄRÄYS 4

Kaivospiirin haltija tulee osallistua Turvallisuus- ja kemikaaliviraston johdolla käytäviin alueen poronhoitoa koskeviin neuvotteluihin Alakitkan paliskunnan kanssa. Neuvottelujen tarkoituksena on vähentää ja minimoida kaivostoiminnan aiheuttamia haittoja poronhoidolle. Neuvottelujen tarkoituksena on pohjustaa tarvittavien lupamääräysten antamista tulevaisuudessa kaivoslupakäsittelyissä hankkeen yksityiskohtien täsmentyessä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto järjestää aloitusneuvottelun heti, kun Alakitkan paliskunta katsoo sen ajankohtaiseksi.

Perustelut:

Kaivoslaki 52 §

LUPAMÄÄRÄYS 5

a) Kaivoksen rakentamiseen ja tuotannolliseen toimintaan on oltava kaivosviranomaisen lupa (kaivosturvallisuuslupa).

Perustelut:

Kaivoslaki 121 §

b) Kaivosturvallisuuslupahakemuksessa on esitettävä mm. kaivoksen rakentamista koskeva suunnitelma, kaivosalueelle sijoitettavat toiminnot ja rakennukset, esiintymän geologinen ja kalliotekninen kuvaus, käytettävät louhintamenetelmät sekä louhosten täytöt ja täyttömateriaalit, kivennostojärjestelmä sekä kaivoksen rakentamisen suunniteltu aikataulu.

Perustelut:

Kaivoslaki 122 § ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 20 §

LUPAMÄÄRÄYS 6

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaisen kaivosalueen kiinteistöjen omistajille vuotuinen korvaus (*louhintakorvaus*).

Koska lupaviranomainen on lykännyt kaivosluvan raukeamista kaivoslain 68.3 §:n mukaisesti, on louhintakorvauksen vuotuinen suuruus kiinteistöä kohti 100 euroa hehtaarilta (*korotettu korvaus*) siihen saakka, kunnes kaivostoimintaa jatketaan.

Lisäksi louhintakorvauksena maksetaan:

1) 0,15 prosenttia vuoden aikana louhitun ja hyödynnetyn metallimalmin kaivosmineraalien lasketusta arvosta; sitä laskettaessa otetaan huomioon malmin sisältämien hyödynnettyjen metallien keskiarvohinta vuoden aikana ja muiden

Velvollisuus korotettuun korvaukseen alkaa, kun päätös kaivostoiminnan uutta aloittamisaikaa koskien on lainvoimainen.

Kaivosluvan haltijan on toimitettava kaivosviranomaiselle tiedot louhintakorvauksen vahvistamista varten viimeistään seuraavan vuoden 15 päivänä maaliskuuta. Kaivosviranomainen vahvistaa päätöksellään louhintakorvauksen suuruuden vuosittain.

Louhintakorvaus on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen päätös louhintakorvauksesta on tullut lainvoimaiseksi.

Perustelut:

Kaivoslaki 100 §

LUPAMÄÄRÄYS 7

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaiseen kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille muuhun kuin kaivostoimintaan käytetyistä kaivostoiminnan sivutuotteista saadusta hyödystä vuotuinen kiinteistökohtainen korvaus (sivutuotekorvaus).

Sivutuotekorvauksen tulee olla kohtuullinen ottaen huomioon sivutuotteen taloudelliseen arvoon vaikuttavat perusteet. Jos kaivosluvan haltija ja kiinteistön-omistaja eivät sovi korvauksesta, on se enintään 10 prosenttia sivutuotteesta saadusta myyntitulosta.

Perustelut:

Kaivoslaki 101 §

LUPAMÄÄRÄYS 8

Kaivosluvan haltijalle määrätään asetettavaksi seuraavat kaivoslain tarkoittamat vakuudet:

Vakuus kaivospiirin saattamiseksi yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon nykytilanteessa

Kaivospiirin haltijan on asetettava 13 000 euron suuruinen vakuus omavelkaisena pankkitakauksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Asetettua vakuutta korotetaan 3 000 eurolla.

Määrätty vakuus on asetettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kolmen (3) kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamisesta.

Perustelut:

Määrätyllä kaivosvakuudella alue saatetaan kaivoslain mukaisesti yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon. Kaivosvakuudella katetaan seuraavat kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteet:

- Avoinna olevien louhosten aitaaminen 600 m (12 000 €)
- Varoituskyltit ja niiden asettaminen (1 000 €)

Kaivoslaki 108 §, 109 §, 110 § ja 181 §

Vakuus kaivostoiminnan päätyttyä eli kaivoksen lopputilanteessa

Kaivospiirin haltijan on asetettava 425 800 euron suuruinen vakuus omavelkaisena pankkitakauksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten.

Määrätty vakuus on asetettava Tukesille ennen kaivoksen rakentamistöiden aloittamista.

Perustelut:

Määrätyllä kaivosvakuudella alue saatetaan kaivoslain mukaisesti yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon. Kaivosvakuudella katetaan seuraavat kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteet:

1. Kaivosalueelle johtavien teiden sulkeminen 3 km =	5 500
2. Malminnostoreitin kunnostus=	2 000
3. Piha-alueiden kunnostus ja siistiminen=	23 000
4. Vesienkäsittelylinjojen poistaminen=	2 600
5. Rakennukset omilla mailla =	0
6. Tietoliikennelinkkien poistaminen =	6 300
7. Tietoliikenneyhteyksien purku (myös maanalta) =	22 000
8. Voimajohdon purkaminen =	12 000
9. Voima-aseman purku =	19 000
10. Jäteveden ohjaustoimintojen poisto =	3 200
11. Alueen tarvittavat aitaukset ja varoituskyltit aiemmin asetetun vakuuden lisäksi =	11 000
12. Vesivarastoaltaan tasaus =	9 700
13. Maanalaisen kaivostekniikan poistaminen (koneiden ja laitteistojen poisto, tuuletuslinjojen, vesilinjojen ja sähkökaapeleiden poisto ja maanalaiseen kaivokseen pääsyn estäminen (vinotunnelin suuaukko ja ilmanvaihtonousut tukitaan) =	310 000

Kaivoslaki 108 §, 109 §, 110 § ja 181 §

LUPAMÄÄRÄYS 9

Lupamääräykset tarkistetaan ennen kaivoksen rakentamistöiden aloittamista tai kuitenkin viimeistään viiden (5) vuoden kuluttua siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Tarkistusajankohtaa voidaan aikaistaa, jos kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivosvalvonnassa) oleellisia muutoksia.

Kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys kaivoksen lopetus- ja jälkitoimenpiteistä kaksi (2) kuukautta ennen edellä tarkoitettua määräaika, jotta Tukes voi arvioida ja tarkistaa vakuuden sisällön kattavuuden ja suuruuden riittävyyden.

Perustelut:

Kaivoslaki 62 §

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedonanto

Valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27 §:n mukaan kaivosluvan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on toimitettava lupaviranomaiselle kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastaus lausunnoissa ja muistutuksessa esitettyyn

Pohjois-Pohjanmaan liitto (lausunto on annettu 3.5.2021)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa, että kaivospiiri on jo perustettu ja voimassa. Lausunto selkeyttää alueen kaavatilannetta ja maankäyttöä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa lisäksi, että hankkeen vesistövaikutukset arvioidaan YVA-menettelyssä ja ympäristöluvassa.

Kuusamon kaupunki (lausunto on annettu 21.4.2021)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa, ettei Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunnon mukaan kaivospiirin raukeamisen lykkäämiselle ole kaavoitustilanteesta johtuvaa estettä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa kaivosvakuuden osalta päätöksen lupamääräyksiin.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (lausunto on annettu 23.4.2021)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa päätöksen lupamääräyksiin.

Alakitkan paliskunta (muistutus on annettu 30.4.2021)

Paliskunta esitti muistutuksessaan, että mikäli kaivosluvan raukeamisen lykkäämiselle myönnetään lisää aikaa, tulisi aloittaa neuvottelut kaivostoiminnan poronhoidolle aiheuttamista haitoista.

Kaivoslain 52 §:n nojalla kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella. Alakitkan paliskunta ei kuulu erityiseen poronhoitoalueeseen, joten kaivoslain 38 § ei tule tässä päätöksessä sovellettavaksi. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on kuitenkin valmis neuvotteluihin paliskunnan niin halutessa poronhoitolain 53 §:n nojalla. Neuvotteluihin voidaan kutsua myös Paliskuntain yhdistys.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa tämän päätöksen lupamääräykseen 4.

Päätöksessä on kaivoslain 56 §:n mukaisesti otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kommentit jätetyistä mielipiteistä

Tämä päätös koskee Juomasuon kaivospiiriä, ei muita hakijayhtiön tai muidenkaan kaivosyhtiöiden lupa-alueita tai kaivoksia.

Kaivospiirin perustamisvaiheessa on jo todettu esiintymän olevan taloudellisesti hyödynnettävissä. Muutoinhan kaivospiiriä ei olisi myönnetty.

Vesistöihin liittyvät kysymykset käsitellään ympäristönsuojelun ja vesilain mukaisissa lupamenettelyissä.

On selvää, että pitkään jatkuneessa ja usean toimijan mukanaolosta johtuen yksityiskohtaiset suunnitelmat muuttuvat (rikastamon sijainti ym.).

Mielipiteiden esittäjien tulee huomioida, ettei kaivosturvallisuuspäätöstä myönnetä, ennen kuin sen liitteeksi tarvittava yleissuunnitelma on riittävän yksityiskohtainen. Rikastamon sijainti tulee siinä vaiheessa olla selvillä. Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen ei siis tässä vaiheessa riitä vielä kaivostoiminnan aloittamiseen kaivoslainsäädännönkään kannalta katsottuna.

Matkailuala ei ole esittänyt muita kaivostoiminnasta johtuvia haittoja alueen matkailulle kuin imagosyitä. Asiakirjoista ei käy ilmi, että miten kaivostoiminta aiheuttaa matkailuryyksille haittaa tai vahinkoa eikä yksilöityjä vaatimuksia ole esitetty. Imagosyyt eivät ole este kaivosluvan raukeamisen lykkäämiselle.

Kaivoslaki ei tunnista sosiaalista hyväksyntää, joten sen puute tai olemassaolo ei ole lupaharkinnan perusteena.

Mielipiteissä on esitelty kaivoslakia sekä kaivostoiminnan edellyttämiä lupia ja KHO:n tulkintoja kaivoslain mukaisiin päätöksiin. Mielipiteissä on myös käsitelty asianosaisuus -kysymyksiä. Kaivosviranomaisella ei ole näihin kommentoitavaa.

Maankäyttö- ja kaavoitustilanteen osalta todetaan, että kysymys ei ole enää ajankohtainen, koska kaivospiiri on jo perustettu.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto muistuttaa, että kuulemisvaiheessa olisi ollut mahdollisuus pyytää lisätietoja hankkeesta yhtiön yhteyshenkilöltä, joka esitettiin kuulemisasiakirjassa. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta ei ole pyydetty tätä asiaa koskevien mielipiteiden jättäjien taholta lisätietoja.

Kaivoslupahakemus on kuulutettu kaivoslain ja hallintolain nojalla. Kuulemisessa ei edellytetä aikaisempien viranomaispäätösten liittämistä kuulemisasiakirjoihin.

Voimassa olevalla kaivospiirillä malminetsintä ja -kairaukset ovat sallittuja.

Kuusamon kunta ei sijaitse saamelaisalueella eikä erityisellä poronhoitoalueella.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset perustuvat lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Kaivoslainsäädännössä ei edellytetä lupamääräysten kuuluttamista etukäteen, eikä niitä ole käytettävissäkään, koska jokainen tapaus on yksilöllinen ja lupamääräykset muotoutuvat vasta kuulemismenettelyn jälkeen.

Kaivoslain 42 §:ssä säädetään hakijan ja muiden asianosaisten kuulemisesta. Hakijalle ja muille asianosaisille on varattava tilaisuus selityksen antamiseen sellaisista lausunnoista ja muistutuksista esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Selityksen johdosta asianosaiselle on varattava tilaisuus vastaselityksen antamiseen, jos selitys saattaa vaikuttaa asian ratkaisuun. Tässä lupakäsittelyssä hakija tai muut asianosaiset eivät esittäneet käsiteltävän asian osalta mitään sellaista, jonka johdosta vastaselityksen antamiseen olisi tarvinnut varata tilaisuutta.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Kaivoslaki 57 §

Lupapäätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Latitude 66 Cobalt Oy:lle, Kuusamon kaupungille, Pohjois-Pohjanmaan liitolle, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Alakitkan paliskunnalle. Jäljennös lupapäätöksestä toimitetaan Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Tieto päätöksen antamisesta lähetetään kirjeitse tai sähköisesti kaivoslain 40 §:n 1 momentissa ja hallintolain 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille.

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Kuusamon kaupungin yleisessä tietoverkossa. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan myös Koillissanomat -sanomalehdessä.

Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1391/2018) mukaisesti 5 000 € (kaivosluvan raukeamisen lykkääminen), 2 000 € (vakuuden sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavat määräykset) sekä 20 h * 99 €. Päätösmaksun suuruus on yhteensä 8 980 €. Maksuun lisätään toteutuneet ilmoituskustannukset ja käsittelymaksu. Lasku toimitetaan erikseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Kaivosviranomaisen päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Kaivoslaki 162 §

Liitteessä 3 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Hallituksen esitys Eduskunnalle kaivoslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 273/2009)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Säteilylaki (592/1991)
Hallintolaki (434/2003)
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

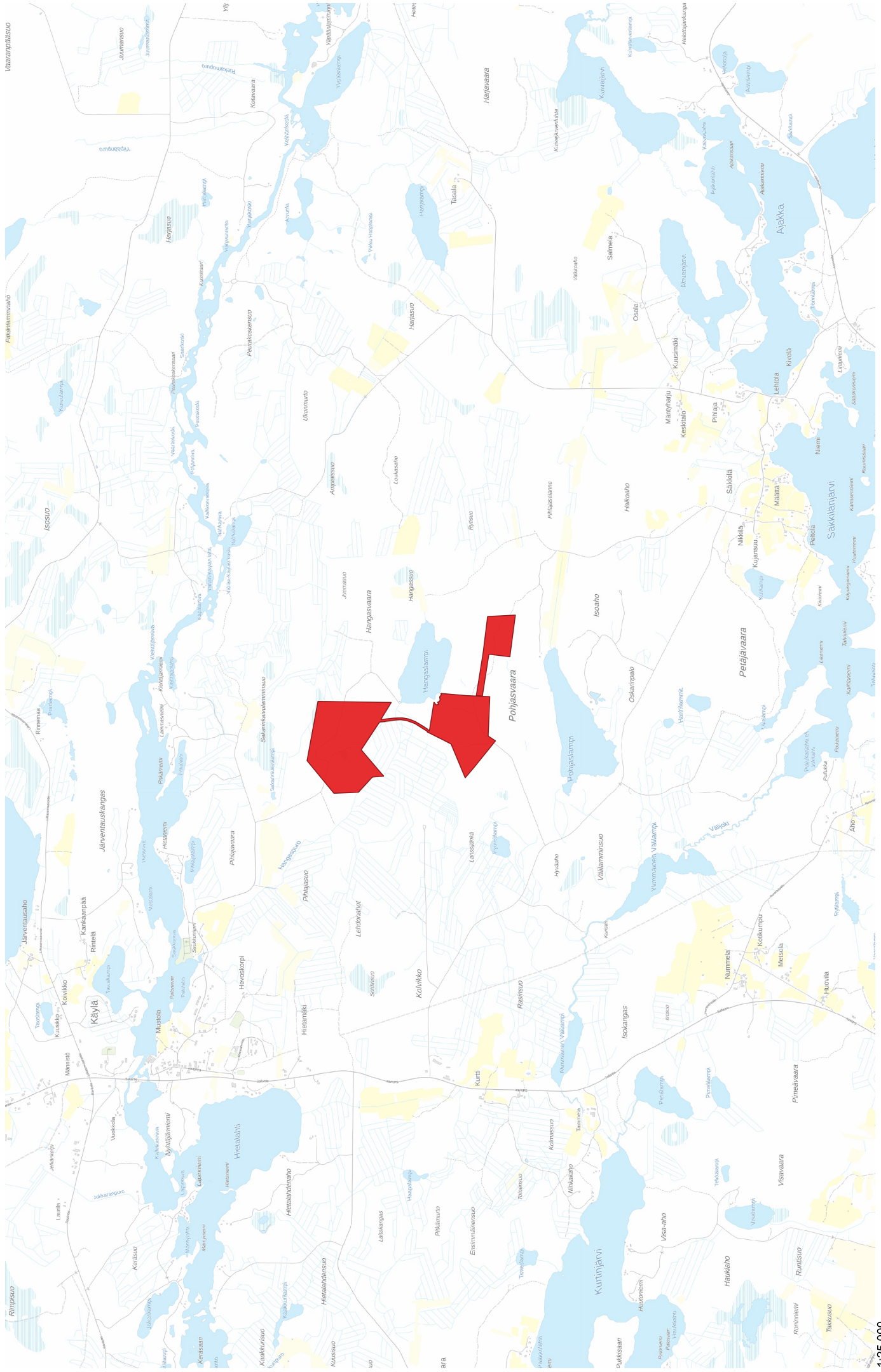
Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Ossi Leinonen puh. 029 5052 205

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Ossi Leinonen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa.

Liitteet

1. Kaivospiirin kartta
2. Lausunnot, muistutus ja hakijan selitys
3. Valitusosoitus
4. Asianosaiset

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Rauno Malinen	Suomi.fi	03.05.2021 16:15:37 UTC+03:00
Ilpo Tapaninen	Suomi.fi	03.05.2021 16:14:51 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Etusivu
- Alkuperäiset dokumentit
- Allekirjoitukset sähköisesti liitettynä

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
Email: kaivosasiat@tukes.fi

LAUSUNTO
3.5.2021

Viite: Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) lausuntopyyntö KaivNro 3695, 25.3.2021

Asia: Lausunto Latitude 66 Cobalt Oy:n (KaivNro 3965) Juomasuon kaivosluvan raukeamisesta ja kaivosluvasta annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt lausuntoa Latitude 66 Cobalt Oy:n (KaivNro 3965) Juomasuon kaivosluvan raukeamisesta ja kaivosluvasta annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä. Juomasuo-nimisen kaivospiiri on määrätty 17.5.1993 ja sitä on laajennettu Pohjasvaara-nimisellä toimituksella 3965/2a 2.11.1994 (lainvoima 3.8.1995). Ensimmäisen toimituksen kaivoskirja on annettu 17.11.1995 ja sille on haettu kaivostyöpäivämäärän osalta jatkoaikaa vuonna 2004 ja uudelleen 2008. Toisen kaivoskirjan kaivospäivämäärään on haettu jatkoaikaa vuonna 2005 ja vuonna 2010. Hakemuksien perusteltiin malminetsinnän jatkuvan uuden yhtiön toimesta. Jatkoaikahakemusten osalta kaivosviranomaisen on saanut pyytämänsä selvityksen kaivospiirissä tehdyistä ja tekeillä olevista töistä 6.2.2012, joiden pohjalta Tukes on todennut täyttävän kaivoslain 50 §:n velvoitteet, jotka osoittavat vakavaa pyrkimystä varsinaiseen kaivostyöhön ja siten palauttanut hakemusasiakirjat hakijalle. KHO:n 22.11.2017 päätöksen perusteella Juomasuon kaivospiiriä koskeva kaivosoikeus on voimassa ja Dragon Mining Oy on ollut kaivosoikeuden haltija Tukesin päätösten antamisajankohtana. Dragon Mining Oy:ltä Juomasuon kaivospiiri on siirtynyt lainvoimaisesti KHO:n päätöksellä 27.11.2017 Kuusamo Gold Oy:lle, joka on edelleen muuttanut toiminimensä Latitude 66 Cobalt Oy:ksi.

Kaivosluvassa tulee kaivoslain 52 §:n mukaan asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Vireillä olevassa kaivoslupahakemuksessa on kysymys kaivoslain 68 §:n mukaisesta kaivosluvan raukeamisen lykkäämisestä eli uuden määräajan antamisesta kaivostyöhön ryhtymiseksi. 68 §:ssä on määrätty, millä edellytyksillä kaivosluvan raukeamisen jatkaminen on mahdollista. Tämä kuuleminen liittyy siis olemassa olevan kaivospiirin voimassaolon jatkamiseen ja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamiseen olemassa olevalle kaivospiirille. Asia on tullut vireille kaivosviranomaisen pyynnöstä 30.4.2019. Kaivosoikeuden haltija on uusien tutkimustulosten myötä päivittänyt ja täsmentänyt kaivostoimintaan liittyviä suunnitelmia.

Kaivosoikeuden haltija on toimittanut Tukesille kaikkien kaivospiirin maanomistajien kirjalliset suostumukset kaivospiirin raukeamisen lykkäämiseksi, ei kaivosoikeuden lykkäämisen raukeamiselle tai uuden

määräajan asettamiselle kaivostyöhön ryhtymiseksi ole tältä osin estettä.

Kaivospiiri sijaitsee Pohjois-Kuusamossa Käylän kylässä, noin 12 km Rukalta pohjoiseen seututien 950 itäpuolella. Pysyvä asutusta on lähimmillään Käylän kylässä noin 1,5 km kaivosalueelta luoteeseen. Lähin yksittäinen vapaa-ajan asunto on noin 200 m päässä Pohjaslammen rannalla, kun pohjoisen puolella Kitkajoen rannalla oleviin vapaa-ajan asuntoihin on matkaa noin 1 km. Kaivospiiri muodostuu kolmesta mineraaliesiintymästä ja kaivospiirin pinta-ala on noin 54 hehtaaria apualueineen. Kaivosmineraaleina ovat kulta, koboltti ja kupari. Yhtiöllä on Kuusamon liuskevyöhykkeen lisäksi laajoja varausalueita muualla Perä-Pohjolan, Kainuun ja Itä-Lapin alueella, yhteensä noin 6 300 km², joilla yhtiö tekee geologisia tutkimuksia.

Kaivospiirin aiempi omistaja laati kaivostoiminasta ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA), mutta yhteysviranomaisen totesi sen puutteelliseksi. Nykyinen toimija aikoo käynnistää lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman laatimisen vuoden 2021 aikana. Kaivospiirin alueelle ei ole laadittu asemakaavaa, mutta Kuusamon kaupungin alueella on voimassa Kuusamon strateginen yleiskaava (Kuusamon kaupunginvaltuusto 13.12.2016, KHO 23.5.2019).

Voimassa olevissa Pohjois-Pohjanmaan 1. (YM 23.11.2015, KHO 3.3.2017) ja 2. (lainvoimainen 2.2.2017) vaihemaakuntakaavoissa ja voimaan määrätyissä Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa (maakuntahallitus määrännyt voimaan 5.11.2018) kaivospiiriä ei ole osoitettu kaivosalueena (EK). Varsinaisia aluevarauksia ei kaivospiiriin eikä aivan sen lähialueella ole. Lähimmät maakuntakaavoissa osoitetut suojelualueet (SL) ovat Laurisuo-Harjunkorpi Natura2000 -verkostoon kuuluvat suojelualueet vajaan 3 km etäisyydellä itään kaivospiiristä.

Kaivospiiri sisältyy 2. vaihemaakuntakaavassa esitettyyn Ruka-Oulanka-Kitka matkailun vetovoima-alueeseen/matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueeseen (mk-1). Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistyksen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön. Aluekohtaisten kehittämisperiaatteiden mukaan Ruka-Oulanka-Kitka alueen kehittäminen perustuu Kuusamon matkailukaupungin palveluihin sekä kansallispuistoon, muuhun luontoon ja ulkoiluun liittyviin virkistys- ja vapaa-aikatoimintoihin. Aluetta kehitetään maaseudun elinkeinoiniin tukeutuvana asumisen ja vapaa-ajan vyöhykkeenä.

Kaivospiiristä noin 1 km etäisyydellä virtaava Kitkajoki on osoitettu 3. vaihemaakuntakaavassa arvokkaana vesistönä (av). Merkinnällä osoitetaan lohikannan elvytysohjelmaan sisältyneiden jokien pääuomat, uhanalaisen eliölajiston kannalta erityisen arvokkaita virtavesistöjä ja muita erityisiä luonnon- tai kalatalousarvoja omaavia vesistöjä. Kaavamääräyksen mukaan av-merkinnällä osoitettujen vesistöjen tilaan vaikuttavat toimenpiteet on suunniteltava siten, ettei vesistöjen luonnon- tai kalatalousarvoja vaaranneta. Kitkajoki on osoitettu 2.

vaihemaakuntakaavassa tärkeänä melonta- tai vesiretkeilyreitteinä, jolla osoitetaan ylismaakunnallisia melonta- tai vesiretkeilyreittejä pääjokiuomien ulkopuolella. Kitkajoki virtaa itään kohti Juumaa ja Oulangan kansallispuistoa.

Kaivopiiristä noin 2 km luoteeseen sijaitseva Käylän kyläalue on 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja tieosuudet. Suunnittelumääräyksen mukaan alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettu kulttuuriympäristö ja sen ominaislaatu. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 –selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

Pohjois-Pohjanmaan liitto katsoo, ettei maakuntakaavojen kannalta ole estettä kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen. Haitallisten vesistövaikutuksien estämiseen on syytä kiinnittää erityishuomiota, ettei vesistöjen luonnon- tai kalatalousarvoja vaaranneta. Turvallisuus ja kemikaalivirastolla on riittävästi tietoa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tehtävien päätösten pohjaksi ja riittävän ison vakuuden määrittämiseksi, jolla voidaan turvata toiminnasta aiheutuvien lopetus- ja jälkitoimenpiteiden toteuttaminen.

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Vs. suunnittelujohtaja Ilpo Tapaninen

Paikkatietopäällikkö Rauno Malinen

57 §	Lausunto Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes) koskien Latitude 66 Cobalt Oy:n hakemusta (KaivNrno 3965), Lupatunnus KL2019:0005
Dnro	KMO/404/10.05.00.00/2021
Tiivistelmä	Yhdyskuntatekniikan lautakunta antaa Kuusamon kaupungin lausunnon otsikon mukaisesta asiasta
Päätösehdotus	Yhdyskuntatekniikan lautakunta päättää antaa lausuntonaan esittelytekstin mukaisen lausunnon.
Päätös	Keskustelun kuluessa Mika Flöjt teki seuraavan muutosesityksen: ”Esitämme poistettavaksi esityksen, että Kuusamon kaupunki aloittaa kaavoituksen alueelle. Kaavoituksen aloittaminen on juuri kaivosyhtiön etu, eikä siten Juomasuon uraanikultakoboltti kaivosta vastustava Kuusamon luontokaupunki voi aloittaa kaivosyhtiön etua, ja kaivoshanketta, edistävää kaavoitusta alueelle. Muistutamme, että kaupungilla ei ole mitään pakkoa aloittaa kaavoitusta alueelle. Ja nykyään kaivokset tarvitsevat kaavan. Siten jos kaupunki ei halua alueelle kaivosta, silloin ei aloita kaavoitusta. Sen sijaan esityksessä tulee lukea selkeästi, että Kuusamon kaupunki VASTUSTAA kaivospiirien kaivosluvan myöntämistä monesta perustellusta syystä, ja vaatii kaivospiirien purkamista ja avonaisten koelouhoksien puhdistamista, suojaamista, peittämistä ja maisemointia yleisenä Käylän ja Säkkilän kyläläisten sekä Kitkajoen matkailualueen terveys- ja ympäristöturvallisuusetuna. Kaupunginhallituksen 2009 sekä valtuuston yksimielisesti hylkäämän edellisen kaivos YVA:n sekä valtuuston linjaaman yleiskaavan mukaisesti Kuusamon luontokaupunki VASTUSTAA kaivospiirien luvittamista alueelle sekä vaatii niiden purkamista monesta syystä, erityisesti siksi koska koelouhoksen avonaisuudessa Juomasuon kaivospiireissä on laiminlyöty vuosikymmeniä yleinen ympäristö- ja terveysturvallisuus, kun niitä ei ole peitetty STUK:in viranomaispuolen 1990 luvun peittokehoituksista huolimatta. Muistutamme, että STUK:ki lausui, että Juomasuon suuren uraanimäärän ja sen korkean uraanipitoisuuden johdosta koelouhokselle työskennelleiden vuosittainen säteilyaltistus tuli täyteen ja koerikastamalla jo kolmessa kuukaudessa. (liitteet 2 - 7) STUKki vaatikin Juomasuon koelouhoksen peittämistä, jottei se radioaktiivisesti saastuttaisi ympäristöä. Tätä vaadetta ei koskaan toimeenpantu ja Juomasuon uraanilouhos on ollut avonaisena 1990 luvulta lähtien Käylän ja Säkkilän kylien välissä (n. 2 km kumpaankin ja 1 km Kitkajoelle). Juomasuon uraanilouhoksen säteilyä ja radioaktiivista saastumista on mitattu monen toimijan toimesta mm. Oulun yliopiston Oulangan tutkimusaseman toimesta. Mittaustulokset osoittavat, että Juomasuon säteilyt ovat 130 kertaisia normaaliin taustasäteilyyn

nähdén. Juomasuon uraanilouhosta on esitetty kansalaisjärjestöjen toimesta peitettäväksi ja asia on käsittelyssä Pohjois-Pohjanmaan ELY:ssä. Vaadimme, että TUKES purkaa kaivospiirit sekä asettaa louhoksen peitto-, puhdistus, suojaus ja maiseointi vaateen kaivosyhtiölle. Lisäksi kaivosyhtiön 10 000 vakuus on aivan liian alhainen, kun päivän 21.4.2021 Koillissanomissa itse kaivosyhtiön edustaja Jussi Lähde mainitsee, että koko Suomessa on 300 – 500 miljoonan vakuuskertymä vaikka Latituden kaivospiirit Kitkajoen Juomasuon-Hangaslampi-Pohjasvaara ja Rukan Sivakkaharju ja Meurastuksenaho sijaitsevat keskellä Riisi-Kitka-Ruka-Oulanka-Savina matkailualueella, jonne on investoitu reilusti yli miljardi euroa sekä luonto ja vesistöt ovat mittaamattoman arvokkaita, siten 10 000 euron vakuus on naurettava, oikea summa on lähempänä on tuota koko vakuuskertymän summaa.

Yksilöity muutosesitys esittelytekstiin:

Esitämme lisättäväksi esittelytekstiin tekstiin oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki hyväksyi vuonna 2014 luonnonvarasuunnitelman:

Ei kaivosta matkailukolmioon

Kaivostoiminta, sen mahdollinen sijainti ja yhteensovittaminen muun elinkeinotoiminnan kanssa nousee yhdeksi tärkeäksi kysymykseksi vasta hyväksytyssä ja julkistetussa Kuusamon luonnonvarasuunnitelmassa. Suunnitelman mukaan kaivostoimintaa voidaan harkita Kuusamossa vain alueille, joilla ei kohdistu merkittäviä haittoja luonnonarvoille, luonnontuotteille ja elintarviketuotannolle, maisemalle, vesistölle, matkailun imagoille tai asutukselle.

Luonto- ja maisema-arvoltaan herkälle sekä matkailun kannatusta keskeiselle alueelle (Oulanka-Ruka-Kitka) ei käytettävissä olevan tiedon pohjalta kaivostoimintaa tai sen rikastusta voida käynnistää riskittävästi.

Esitämme lisättäväksi esittelytekstiin oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki lausuu kantanaan, että kun toiminnanharjoittaja perustelee kaivosluvan raukeamisen lykkämishakemustaan tutkimuksissa ilmenneillä lisäselvitystarpeilla, on se peruste sinällään osoitus siitä, ettei kyseiseen merkittäviin luontoarvoihin, elintarviketuotantoon, arvokasta vesistöä ja matkailualueen keskelle pysty kaivoslain tarkoittamassa 10 vuoden määräajassa käynnistämään kaivosmineraalien hyödyntämiseksi kaivostoimintaa, jolla olisi paikallinen sosiaalinen hyväksyttävyyttä, kaupungin puolta sekä tarvittavat viranomaisluvut, jonka vuoksi kaivospiirin raukeamisen lykkämishakemusta ei tule myöntää.

Esitämme poistettavaksi esittelytekstistä oheisen kappaleen (kursiivilla) ja sen tilalla esitettävän oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki edellyttää, että alueelle laaditaan riittävän

laaja oikeusvaikutteinen osayleiskaava alueen toimintojen yhteensovittamiseksi sekä yleiskaavan pohjalta tarkempiasteinen

asemakaava. Mahdollisen kaivostoiminnan sijoittuminen näin keskeiselle alueelle vaatii ehdottomasti kaavalliset tarkastelut tarpeellisine selvityksineen. Kaavoja laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset

ja muut vaikutukset koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Kaupunki edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointi tehdään louhintamäärästä riippumatta (YVA-laki 3.2 §) hankkeen riskialttiin ja ongelmallisen vesien hallinnan sekä maaperän uraanipitoisuuden vuoksi.

Kuusamon kaupunki katsoo, ettei toiminnanharjoittaja ole vuodesta 1993 alkaneesta Juomasuon kaivospiirin historiasta huolimatta kyennyt laatimaan sellaista pätevää suunnitelmaa, ei edes tämän kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksensa perusteluksi, että niihin suunnitelmiinsa perustuen toiminnanharjoittaja olisi voinut esittää perusteltua ehdotusta oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimiseksi, jollaisen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan kaupunki katsoo oleelliseksi ehdoksi kaivospiirin jatkoajan myöntämiselle.

Lisäksi kaupunki katsoo, että toiminnanharjoittajan olisi tullut osoittaa vakavaa aikomustaan hankkeen YVA-arvioinnin aloittamisella ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäyshakemustaan, eikä toiminnanharjoittaja ole sellaista YVA-arviointiohjelmaa käynnistänyt. Vaadimme kaivospiirien purkamista ja toteamme ettei kaivos YVAa ole syytä käynnistää, koska kaupunki on yksiselitteisesti linjannut ettei alueelle sovi kaivos. Lisäksi muistutamme, että Talvivaaran uraanijätealtaan (kipsisakka-allas) myrkkytulvan jälkeen Säätytalolla ministerit mediassa totesivat, että seuraavissa kaivoshankkeissa yhtiöillä tulee olla sosiaalinen toimilupa. Sellaista Juomasuon kaivoshankkeella ei ole, siten kaivospiirit pitää purkaa/antaa raueta, louhokset peittää ja suojata ja Kaivos YVA jättää aloittamatta. Kuusamolaiset ansaitsevat jo rauhan uraanikultakoboltti kaivoshankkeilta. Se että että kaivosyhtiöt puskevat alueelle vastoin kuntalaisten ja valtuuston tahtoa on malliesimerkki kaivosteollisuuden vastuuttomuudesta.”

Keskustelun jatkuessa Mika Flöjt teki seuraavan lisäyksen muutosesitykseensä:

” Esitämme poistettavaksi esityksen, että Kuusamon kaupunki aloittaa kaavoituksen alueelle.

Kaavoituksen aloittaminen on juuri kaivosyhtiön etu, eikä siten Juomasuon uraanikultakoboltti kaivosta vastustava Kuusamon luontokaupunki voi aloittaa kaivosyhtiön etua, ja kaivoshanketta, edistävää kaavoitusta alueelle. Muistutamme, että kaupungilla ei ole mitään pakkoa aloittaa kaavoitusta alueelle. Ja nykyään kaivokset tarvitsevat kaavan. Siten jos kaupunki ei halua alueelle kaivosta, silloin ei aloita kaavoitusta.

Sen sijaan esityksessä tulee lukea selkeästi, että Kuusamon kaupunki VASTUSTAA kaivospiirien kaivosluvan myöntämistä monesta perustellusta syystä, ja vaatii kaivospiirien purkamista ja avonaisten koelouhoksien puhdistamista, suojaamista, peittämistä ja maisemointia yleisenä Käylän ja Säkkilän kyläläisten sekä Kitkajoen matkailualueen terveys- ja ympäristöturvallisuusetuna.

Kaupunginhallituksen 2009 sekä valtuuston yksimielisesti hylkäämän edellisen kaivos YVA:n sekä valtuuston linjaaman yleiskaavan mukaisesti Kuusamon luontokaupunki VASTUSTAA kaivospiirien luvittamista alueelle sekä vaatii niiden purkamista monesta syystä, erityisesti siksi koska koelouhoksen avonaisuudessa Juomasuon kaivospiireissä on laiminlyöty vuosikymmeniä yleinen ympäristö- ja terveysturvallisuus, kun niitä ei ole peitetty STUK:in viranomaispuolen 1990 luvun peittokehoituksista huolimatta. Muistutamme, että STUK:ki lausui, että Juomasuon suuren uraanimäärän ja sen korkean uraanipitoisuuden johdosta koelouhokselle työskennelleiden vuosittainen säteilyaltistus tuli täyteen ja koerikastamalla jo kolmessa kuukaudessa. (liitteet 2 - 7) STUKki vaatikin Juomasuon koelouhoksen peittämistä, jottei se radioaktiivisesti saastuttaisi ympäristöä. Tätä vaadetta ei koskaan toimeenpantu ja Juomasuon uraanilouhos on ollut avonaisena 1990 luvulta lähtien Käylän ja Säkkilän kylien välissä (n. 2 km kumpaankin ja 1 km Kitkajoelle). Juomasuon uraanilouhoksen säteilyä ja radioaktiivista saastumista on mitattu monen toimijan toimesta mm. Oulun yliopiston Oulangan tutkimusaseman toimesta. Mittaustulokset osoittavat, että Juomasuon säteilyt ovat 130 kertaisia normaaliin taustasäteilyyn nähden. Juomasuon uraanilouhosta on esitetty kansalaisjärjestöjen toimesta peitettäväksi ja asia on käsitelty Pohjois-Pohjanmaan ELY:ssä. Vaadimme, että TUKES purkaa kaivospiirit sekä asettaa louhoksen peitto-, puhdistus, suojaus ja maisemointi vaateen kaivosyhtiölle.

Lisäksi kaivosyhtiön 10 000 vakuus on aivan liian alhainen, kun päivän 21.4.2021 Koillissanomissa itse kaivosyhtiön edustaja Jussi Lähde mainitsee, että koko Suomessa on 300 – 500 miljoonan vakuuskertymä vaikka Latituden kaivospiirit Kitkajoen Juomasuon-Hangaslampi-Pohjasvaara ja Rukan Sivakkaharju ja Meurastuksenaho sijaitsevat keskellä Riisi-Kitka-Ruka-Oulanka-Savina matkailualueella, jonne on investoitu reilusti yli miljardi euroa sekä luonto ja vesistöt ovat mittaamattoman arvokkaita, siten 10 000 euron vakuus on naurettava, oikea summa on lähempänä on tuota koko vakuuskertymän summaa.

Yksilöity muutosesitys esittelytekstiin:

Esitämme lisättäväksi esittelytekstiin tekstiin oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki hyväksyi vuonna 2014 luonnonvarasuunnitelman:

Ei kaivosta matkailukolmioon

Kaivostoiminta, sen mahdollinen sijainti ja yhteensovittaminen muun elinkeinotoiminnan kanssa nousee yhdeksi tärkeäksi ky-

symykseksi vasta hyväksytyssä ja julkistetussa Kuusamon luonnonvarasuunnitelmassa. Suunnitelman mukaan kaivostoimintaa voidaan harkita Kuusamossa vain alueille, joilla ei kohdistu merkittäviä haittoja luonnonarvoille, luonnontuotteille ja elintarviketuotannolle, maisemalle, vesistölle, matkailun imagoille tai asutukselle.

Luonto- ja maisema-arvoltaan herkälle sekä matkailun kannalta keskeiselle alueelle (Oulanka-Ruka Kitka) ei käytettävissä olevan tiedon pohjalta kaivostoimintaa tai sen rikastusta voida käynnistää riskittömästi.

Esitämme lisättäväksi esittelytekstiin oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki lausuu kantanaan, että kun toiminnanharjoittaja perustelee kaivosluvan raukeamisen lykkäämishakemustaan tutkimuksissa ilmenneillä lisäselvitystarpeilla, on se peruste sinällään osoitus siitä, ettei kyseiseen merkittäviä luontoarvoja, elintarviketuotantoa, arvokasta vesistöä ja matkailualueen keskelle pysty kaivoslain tarkoittamassa 10 vuoden määräajassa käynnistämään kaivosmineraalien hyödyntämiseksi kaivostoimintaa, jolla olisi paikallinen sosiaalinen hyväksyttävyyttä, kaupungin puolto sekä tarvittavat viranomaisluvut, jonka vuoksi kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemusta ei tule myöntää.

Esitämme poistettavaksi esittelytekstistä oheisen kappaleen (kursiivilla) ja sen tilalla esitettävän oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki edellyttää, että alueelle laaditaan riittävän laaja oikeusvaikutteinen osayleiskaava alueen toimintojen yhteen sovittamiseksi sekä yleiskaavan pohjalta tarkempiasteinen asemakaava. Mahdollisen kaivostoiminnan sijoittuminen näin keskeiselle alueelle vaatii ehdottomasti kaavalliset tarkastelut tarpeellisine selvityksineen. Kaavoja laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Kaupunki edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointi tehdään louhintamäärästä riippumatta (YVA-laki 3.2 §) hankkeen riskialttiin ja ongelmallisen vesien hallinnan sekä maaperän uraanipitoisuuden vuoksi.

Kuusamon kaupunki katsoo, ettei toiminnanharjoittaja ole vuodesta 1993 alkaneesta Juomasuon kaivospiirin historiasta huolimatta kyennyt laatimaan sellaista pätevää suunnitelmaa, ei edes tämän kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksensa perusteluksi, että niihin suunnitelmiinsa perustuen toiminnanharjoittaja olisi voinut esittää perusteltua ehdotusta oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimiseksi, jollaisen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan kaupunki katsoo oleelliseksi ehdoksi kaivospiirin jatkoajan myöntämiselle.

Lisäksi kaupunki katsoo, että toiminnanharjoittajan olisi tullut osoittaa vakavaa aikomustaan hankkeen YVA-arvioinnin aloittamisella ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäyshakemustaan, eikä toiminnanharjoittaja ole sellaista YVA-arviointiohjelmää

käynnistänyt. Vaadimme kaivospiirien purkamista ja toteamme ettei kaivos YVAa ole syytä käynnistää, koska kaupunki on yksiselitteisesti linjannut ettei alueelle sovi kaivos. Lisäksi muistutamme, että Talvivaaran uraanijätealtaan (kipsisakka-allas) myrkkytulvan jälkeen Säätytalolla ministerit mediassa totesivat, että seuraavissa kaivoshankkeissa yhtiöillä tulee olla sosiaalinen toimilupa. Sellaista Juomasuon kaivoshankkeella ei ole, siten kaivospiirit pitää purkaa/antaa raueta, louhokset peittää ja suojata ja Kaivos YVA jättää aloittamatta. Kuusamolaiset ansaitsevat jo rauhan uraanikultakoboltti kaivoshankkeilta. Se että että kaivosyhtiöt puskevat alueelle vastoin kuntalaisten ja valtuuston tahtoa on malliesimerkki kaivosteollisuuden vastuuttomuudesta. Edellisen tekstin ja liitteiden lisäksi täydennän esitystä kokouksessa vielä tällä:

Kaivoslaki 46 pykälä kohta 7 voimaa valtauksien malminetsintää vastaan mm. Kitkajoen Juomasuon Hangaslammen valtauksien osalta. Kun näin ei tehdä se edesauttaa Latituden uraanikultakoboltti kaivoshankkeen etenemistä.

kaivoslaista

Malminetsintälupaa ei saa myöntää:

7) alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevistä syyistä, jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä

Uraarimalmio, uranimäärät ja pitoisuudet on pätevä syy vastustaa kaivoshanketta tunnettuun uranimalmioon ja sen tarvitsevia malmikairauksia uraania sisältäviin malmioihin. Alla GTK:n tietoja uraania sisältävän kaivostoiminnan ympäristöongelmista, pitkäaikaisista saasteista, ja terveysriskeistä.”

Marjo Kämäräinen ja Pekka Virtanen kannattivat Flöjtin muutosesitystä.

Koska oli tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, puheenjohtaja määräsi suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen, jossa pohjaesitys on JAA ja Flöjtin esitys EI. Äänestystapa hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 10 JAA-ääntä (Ervasti Heino, Hannola Arto, Kämäräinen Sirpa, Mustonen Jouni, Pitkänen Liisa, Pitkänen Ville, Pulkkanen Tuomo, Siikaluoma Liisa, Säkkinen Juha, Vanttaja Tuija) ja 3 EI-ääntä (Kämäräinen Marjo, Virtanen Pekka, Flöjt Mika).

Puheenjohtaja totesi yhdyskuntatekniikan lautakunnan hyväksyneen pohjaesityksen äänin 10-3.

Mika Flöjt jätti asiasta eriävän mielipiteen, jonka perustelut löytyvät tämän pöytäkirjan ja pykälän liitteestä.

Merkitään pöytäkirjaan, että

1. Sari Kurtti esteellisenä (osallisuusjäävi, lähiomainen kuolinpesän osakas; kuolinpesä omistaa kaivospiirin apualueen) oli poistuneena kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajan,
2. Markku Mustonen esteellisenä (intressijäävi; maanomistajana taloudellinen intressi, korvaussaatava kaivosyhtiöltä) oli poistuneena kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajan,
3. kokouksessa pidettiin tekninen tauko klo 17.45 - 17.50.

Esittelyteksti

Latitude 66 Cobalt Oy on jättänyt kaivosviranomaisena toimivalle Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes) hakemuksen (jätetty 30.4.2019/täydennetty 28.2.2021) kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseksi sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta. Hakemuksesta on kuulutettava julkisesti ja asianosaisilla on tilaisuus jättää asiasta muistutus ja muilla kuin asianosaisilla on tilaisuus jättää mielipide.

Tukes pyytää ennen päätöksentekoa hakemuksesta lausunnot Kuusamon kaupungilta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitolta ja Säteilyturvakeskukselta. Lausuntoa pyydetään 3.5.2021 mennessä.

Juomasuo-niminen kaivospiiri on määrätty 17.5.1993 (kaivoskirja 5.11.1993) aiemman, kumotun kaivoslain (503/1965) nojalla. Kaivospiiriä on laajennettu samana vuonna (Pohjasvaara). Toiminnanharjoittaja on kaivospiirin voimassaoloaikana vaihtunut useampaan kertaan. Juomasuon kaivospiirin nykyinen haltija on Latitude 66 Cobalt Oy. Varsinaiseen kaivostoimintaan ei ole toistaiseksi ryhdytty. Hakemuksen mukaan kaivoskirjoissa ei ole annettu määräystä siitä, mihin mennessä kaivosoikeuden haltijan on ryhdyttävä kaivostyöhön tai muuhun sellaiseen esiintymän luonteen edellyttämään työhön, joka osoittaa hänen vakavasti pyrkivän kaivospiirissä varsinaiseen kaivostyöhön. Kaivoskirjoissa ei myöskään ole annettu määräystä kaivosluvan voimassaolon päättymisestä.

Aikaisemman toiminnanharjoittajan esityksestä on kaivospiirin voimassaoloa arvioitu kaivosviranomaisessa aiemmin ja toiminnan todettiin täyttävän kaivoslain (621/2011) 50 §:n veloitteen muusta sellaisesta esiintymän luonteen edellyttämästä työstä, joka osoittaa vakavan pyrkimyksen varsinaiseen kaivostyöhön (2015).

Kaivoslain 52 §:n mukaan kaivosluvassa tulee kuitenkin asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Tämän johdosta kaivosviranomaisen on myöhemmin arvioinut, että kaivosoikeuden haltijan tulee hakea kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä, jotta uusi päivämäärä kaivostyöhön ryhtymiseksi voidaan kaivosviranomaisen toimesta määrätä.

Kuulutus sisältää kaivosviranomaisen ennakotiedonannon: Koska kaivosoikeuden haltija on toimittanut kaikkien kaivospiirin maanomistajien kirjalliset suostumukset kaivospiirin raukeamisen lykkäämiseksi, kuten kaivoslain 68 §:ssä edellytetään, ei kaivosoikeuden lykkäämisen raukeamiselle tai uuden määräajan asettamiselle kaivostyöhön ryhtymiseksi ole tältä osin estettä.

Kaivoslain 62 §:n mukaan lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein. Kaivosviranomaisen tulee antaa toistaiseksi voimassa oleville kaivospiireille yleisen ja yksityisen edun turvaamisen kannalta tarpeelliset määräykset.

Hakemuksen ja sen täydennyksen mukaan uudet kairaustulokset osoittavat kullan ja kobolttin osalta merkittäviä pitoisuuksia (malmivarantoarviossa kullan kokonaismäärä on yhteensä 647.000 unssia ja kobolttin määrä 5.840 tonnia). Etenkin kobolttin ja mahdollisten muiden hyödyntämiskelpoisten mineraalien talteenotto edellyttää kuitenkin sekä louhintaan että talteenottoon liittyviä lisätutkimuksia.

Alueen esiintymät sisältävät kullan ja kobolttin lisäksi myös muita alkuaineita, mm. harvinaisia maametalleja ja uraania. Tuotannon aikaiset uraanipitoisuudet rikastehiekassa ja sivukivissä tulevat tarkentumaan YVA-prosessin aikana suoritettavissa metallurgisissa testeissä. Uraanipitoisuudet Juomasuon alueella ovat niin vähäiset, että uraanin talteenotto ei ole kaupallisesti perusteltua.

Kaivossuunnittelu tähtää maanlaiseen kaivostoimintaan. Kaivostoiminta on suunniteltu ympärivuotiseksi ja ympärivuorokautiseksi. Tämänhetkisen arvion mukaan Juomasuon malmion louhintamenetelmäksi soveltuu parhaiten pitkittäinen pengertäyttölouhinta. Vuosittainen kokonaislouhintamäärää (malmi + sivukivi) on n. 400 000 tonnia vuodessa. Erityisesti kaivoksen rakennusvaiheessa kokonaislouhintamäärä voi olla suurempi, mahdollisesti ylittäen 550 000 tonnia vuodessa.

Vesienhallinnan ja ympäristöturvallisuuden suunnittelun peruslähtökohtana on riskien tehokas hallinta. Kattavan vesienhallintasuunnitelman tekeminen edellyttää tietoa alueen hydrogeolo-

giasta, tulevan toiminnan kaivosvesistä (laatu, määrä) ja veden kiertokulkuun vaikuttavista tekijöistä. Latitude 66 Cobalt Oy tekee parhaillaan tutkimuksia tekniseen suunnitteluun tarvittavan taustatiedon keräämiseksi. Geologisen tutkimuksen lisäksi tietoa tuotetaan veden kiertokulkuun liittyvillä kenttätutkimuksilla, analyysillä ja mallintamisella. Edellä mainittu tieto tulee olemaan keskeisessä roolissa myös YVA-prosessissa sekä mm. kaivostoiminnan lopettamista ja jälkihoitoa koskevassa suunnittelussa. Tutkimusten määrittelyssä kiinnitetään erityistä huomiota mm. kaivosvesiin, hule- ja sadevesiin sekä niiden hallintaan.

Hakemuksessa esitetään hankkeeseen sovellettavaksi kokonaan uutta YVA-menettelyä.

Toiminnanharjoittaja perustelee kaivosluvan raukeamisen lykkäämishakemustaan tutkimuksissa ilmenneillä lisäselvitystarpeilla, jotka ovat oleellisia toiminnan suunnittelemiseksi. Lisäselvitykset valmistunevat vuoden 2023 loppuun menneessä. Hakemuksessa on esitetty alustava aikataulu, jonka mukaan toiminta aloitettaisiin vuoden 2024 viimeisellä vuosineljänneksellä.

Kuulemisasiakirjat ovat kokonaisuudessaan nähtävissä Tukesin verkkosivuilla
<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>

Lausunto

Juomasuon kaivospiiri on perustettu aiemman kaivoslain nojalla. Velvollisuus kuulla kuntaa tuli kaivoslakiin (503/1965) vasta 1.1.2001.

3-vaihemaakuntakaavassa (täytäntöönpano 5.11.2018) koko Kuusamon pohjoisosa Kirkonkylän pohjoispuolelta karkeasti rajattuna on mineraalivarantoaluetta (ekv-1). Merkinnällä osoitetaan sellaisia vyöhykkeitä, joissa on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja. Lisämerkinnällä -1 osoitetulla mineraalipotentialivyöhykkeellä on erityistä yhteensovittamisen tarvetta esimerkiksi asumisen, matkailun tai muun merkittävän alueellisen erityispiirteen kanssa. Kehittämisperiaatteet: Mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet.

Kuusamon kaupunginvaltuusto hyväksyi oikeusvaikutteisen Kuusamon strategisen yleiskaavan 13.12.2016 §:ssä 81. Kyseinen Juomasuon alue kuului yleiskaavassa kumotun aluevarauksen (rm-1) sisälle, jolle ei sallittu kaivostoimintaa. Kaivosyhtiö valitti hyväksymispäätöksestä, ja lopuksi korkein hallinto-oikeus pysytti Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen, jolla

hallinto-oikeus oli kumonnut kaikki kaivostoimintaa koskevat merkinnät ja määräykset. Kaupunki on kuitenkin ilmaissut kantansa valtuuston selkeällä enemmistön päätöksellä. Kaupungin-hallitus on linjannut myös 20.2.2007 41 §, ettei uraani-kaivos-toiminnan aloittamista Kuusamossa hyväksytä.

Toiminnanharjoittaja perustelee kaivosluvan raukeamisen lykkäämishakemustaan tutkimuksissa ilmenneillä lisäselvitystarpeilla, jotka ovat oleellisia toiminnan suunnittelemiseksi. Tässä vaiheessa toimintojen sijoittamisesta ei ole vielä tehty päätöksiä. Toimintojen sijoittaminen edellyttää riittävän suunnittelun tietopohjan kokoamista, jotta voidaan huomioida erityisesti ympäristö- ja turvallisuusseikat, sosiaaliset vaikutukset, logistiikka ja maankäyttö. Lisäselvitykset valmistunevat vuoden 2023 loppuun mennessä.

Kaivosviranomainen on ilmoittanut ennakkoon, että koska kaivosalueen hallinta perustuu kaivosluvan haltijan omistukseen tai kiinteistön omistajien kanssa tehtyihin sopimuksiin, ei kaivosluvan raukeamisen lykkäämiselle ole estettä kaivoslain 68 §:n nojalla, vaikka 3 momentissa säädetty kymmenen vuoden enimmäisaika olisi kulunut umpeen.

Lisäksi kaivoslain 68 §:n mukaan lykkäämisen edellytyksenä on, että luvanhaltija osoittaa, että luvan raukeamista on lykättävä yleisen edun tai muiden erityisten syiden perusteella. Latitude 66 Cobalt Oy on mm. esittänyt, että ympäristövaikutusten arviointi on oleellinen osa teknistä suunnittelua, jota ilman ei informoituja päätöksiä teknisistä ratkaisuksista voida tehdä. Yhtiö on nähnyt tämän yhdeksi merkittäväksi syyksi hakea lisää-kaa hankkeen suunnittelemiseksi.

Kaivoslain 47.4 §:n mukaan mm. kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteeseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Hakemuksessa on mainittu nykyinen kaavoitustilanne, aikataulukaaaviossa on varattu kaavoitukselle aikajana, mutta kuvauksessa ei mainita lainkaan kaavoitusta.

Kuusamon kaupunki edellyttää, että alueelle laaditaan riittävän laaja oikeusvaikutteinen osayleiskaava alueen toimintojen yhteen sovittamiseksi sekä yleiskaavan pohjalta tarkempiasteinen asemakaava. Mahdollisen kaivostoiminnan sijoittuminen näin keskeiselle alueelle vaatii ehdottomasti kaavalliset tarkastelut tarpeellisine selvityksineen. Kaavoja laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Kaupunki edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointi tehdään louhintamäärästä

riippumatta (YVA-laki 3.2 §) hankkeen riskialttiin ja ongelmallisen vesien hallinnan sekä maaperän uraanipitoisuuden vuoksi.

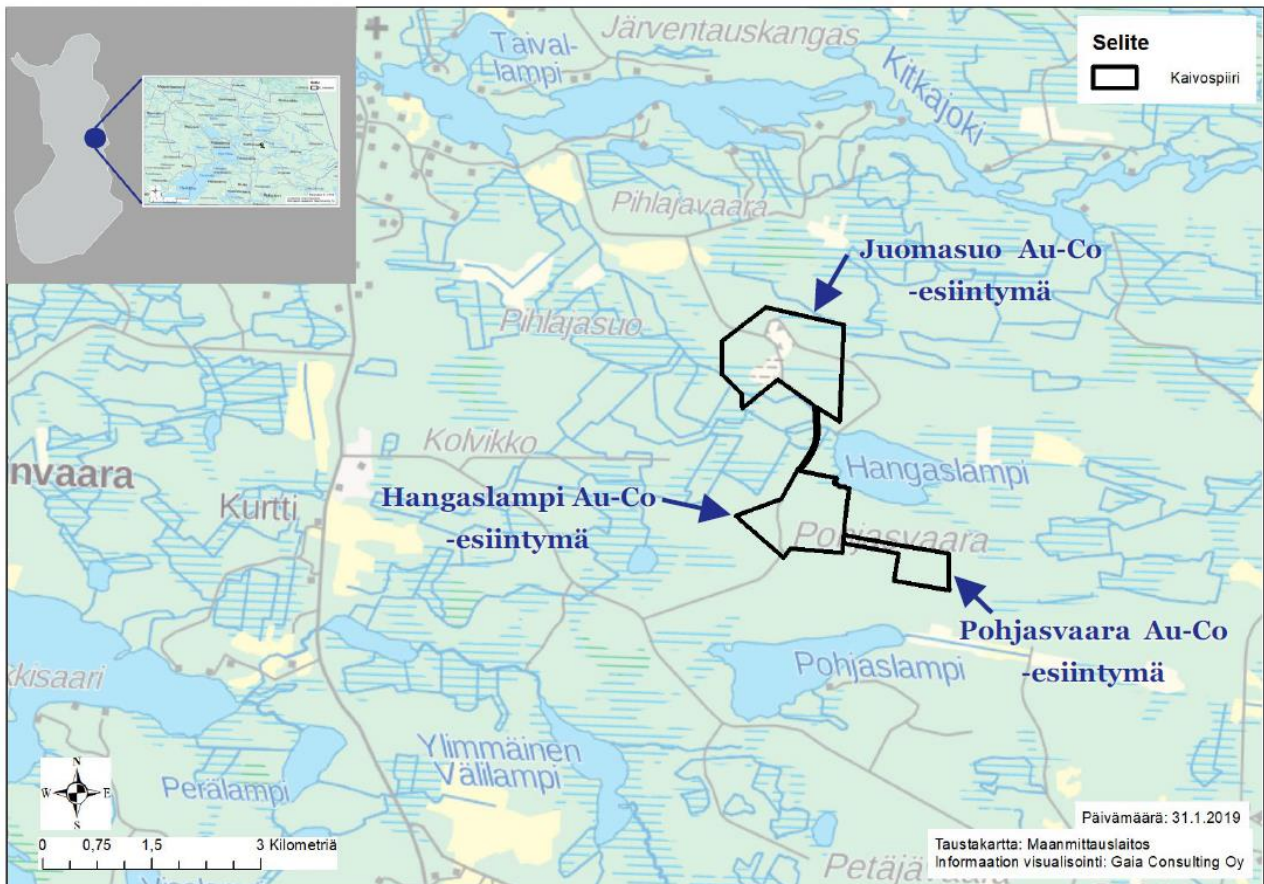
Yhdyskuntatekniikan lautakunta on antanut 29.4.2014 §:ssä 64 lausunnon Juomasuon kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamista ja vakuuden määrittämisestä. Tukes teki asiassa päätöksen 30.6.2014. Latitude 66 Cobalt Oy on asettanut Tukesin päätöksen lupamääräyksen 5 mukaisen 10 000 euron suuruisen oman velkaisen pankkitakauksen. Vakuus kattaa pintamaakasojen loiventamisen, tutkimuskaivantojen peittämisen ja avolouhoksen aitaamisen. Korkein hallinto-oikeus palautti ratkaisullaan 22.11.2017 viranomaisen päätöksen koskien yleisten ja yksityisten etujen turvaamisen kannalta tarpeellisia määräyksiä viranomaisen uudelleen käsiteltäväksi.

Toiminnanharjoittajan esittämän näkemyksen mukaan asetettu 10 000 euron suuruinen vakuus olisi riittävä. Toisaalla hakemuksessa esitetään, että arviota tullaan tarkentamaan täydentyviin suunnitelmiin perustuen. Kuusamon kaupunki edellyttää, että kaivosviranomaisen arvioi huolellisesti vakuuden määrän suhteessa toiminnasta aiheutuviin seurauksiin ja alueen saattamiseen ennalleen ja yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon. Kuusamon kaupungin näkemyksen mukaan, huomioon ottaen alueelle mahdollisesti syntyvät riskit, asetettavan vakuuden tulee olla moninkertainen esitettyyn nähden.

Päätöshistoria	-
Liitteet	Kaivospiirin rajaus
Oheismateriaali	-
Esittelijä	Yhdyskuntajohtaja Jarkko Tammi, p. 040 564 5716
Lisätietoja	Valmistelija: kaavoitusarkkitehti Leavuokko Alavuotunki, p. 040 825 5173
Tiedoksi	Tukes Maankäyttö
Muutoksenhakuohjeet	Ei muutoksenhakuoikeutta

Kaivospiirin rajaus.

Kuvakaappaus hakemuksen sivulta 8, otettu 14.4.2021.

Ronkainen Kristiina Kuusamon kaupunki

Aihe: VL: Yhdyskuntatekniikan 57 § Muutosesitys Kitkajoen Juomasuon kaivospiirejä käsittelevään luontokaupungin lausuntoon (täydennys esitykseen)

Lähtettäjä: Mika Flöjt

Lähetetty: torstai 22. huhtikuuta 2021 7:17

Vastaanottaja: Ronkainen Kristiina Kuusamon kaupunki <Kristiina.Ronkainen@kuusamo.fi>

Aihe: Fwd: Yhdyskuntatekniikan 57 § Muutosesitys Kitkajoen Juomasuon kaivospiirejä käsittelevään luontokaupungin lausuntoon (täydennys esitykseen)

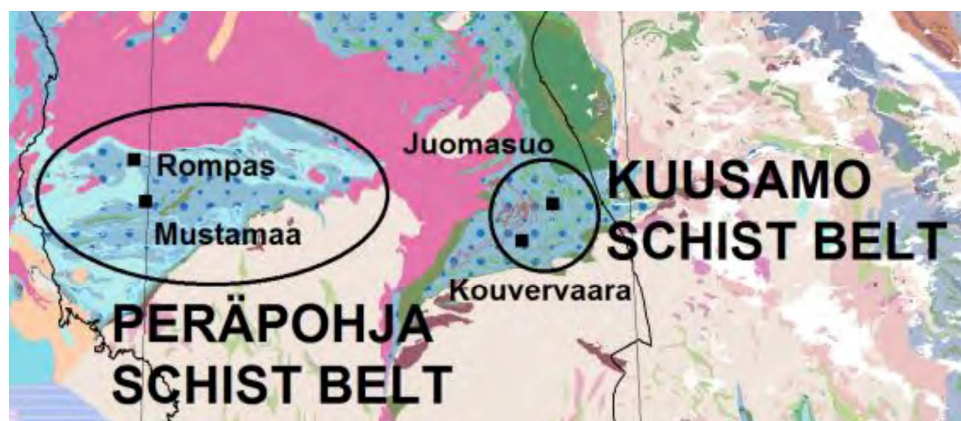
Hei,
Eriävä mielipide koko muutosesitykseen, uraanivyöhyke ja uraanimalmio karttaan viitaten. Sekä täydennän sitä sillä että mielestäni on hyvän kokoustavan mebeltetytapavirhe että asia nuijitaan pöytään ilman riittävän syvällistä keskustelua varsinkin kun ei saanut kommentoida harhaanjohtavaa väitettä jossa perustellaan väärin sekä nimellä mainitaan sekä väitetään ettei keskustelussa käytettyä kaivoslain pykälää ei voisi soveltaa Juomasuon kaivospiiriin, koska siellä juuri kaivosyhtiö on tehnyt malminetsintää uraania sisältävään malmioon. Kaupungilla on siis pätevä syy vastustaa sitä.

Lisäksi pääesittelijän väite että on kriittinen ei riitä jos kaupungin tahtotila on vastustaa hanketta. Kaupungin lausunnossa pitää näkyä selkeä vastustus. Selkeällä vastustuksella on poliittisjuridista merkitystä ja vain se puolustaa kuntalaisten etua. Lisäksi kaupungin olisi ehdottomasti pitänyt vaatia kaivospiirien ja radioaktiivisesti saastuttavien louhoksien purkua. Tällöinen löperö keskilinjalla lausunto ei ole luonnonvarastrategian linjauksiin ja valtuuston vastustavan tahdon mukainen. Siten se toimii kaivosyhtiön eduksi.

ke 21. huhtik. 2021 klo 12.50 Flöjt Mika Kuusamon kaupunki <Mika.Flojt@kuusamo.fi> kirjoitti:

Kuusamo 21.4.2021 Yhdyskuntatekniikan lautakunta 57 § Muutosesitys Kitkajoen Juomasuon kaivospiirejä käsittelevään luontokaupungin lausuntoon

Ote kartasta 'Uraanipotentialisia alueita ja merkittävimpiä Suomen uraaniesiintymiä Fennoskandian kilven geologisella kartalla'. Esa Pohjolainen. Perustietoa uraanista, elokuu 2017. GTK. (liite 1) Kartalla mainittuja Kuusamo, Posion ja Sallan uraanivyöhyke sekä erikseen Kitkajoen Juomasuon ja Kitkan Kouervaaran uraanimalmiot.

Muistutamme, kun uraani on kytköksissä mm. kultaan on uraanituotannon taloudellisuusraja alempi (geologian professori Matti Saarnisto). Kun uraania tuotetaan vaikka sivutuotteena on kaivos Kainuun ELY:n virallisen tulkinnan juridisesti uraani-kaivos. GTK:n entinen geologi Heikki Pankka sanoo Juomasuosta: "jos kulta louhitaan uraani nousee mukana." Pankan mukaan alueen uraanipitoisuudet ovat korkeat; mm. Käylän Juomasuolta on todettu kairauksissa jopa 2,0%

uraania. (Apu nro 45/2010 s. 22). Latituden kaivospiireissä Rukan Sivakkaharjussa on GTK:n uraanidatan mukaan uraanin keskipitoisuus 0,12%, kun ydinenergialain mukainen taloudellisuus raja 0,1%. Huom. ei siis ympäristöturvallisuus -raja vaan taloudellisuus -raja, ja tuo kannattavuusraja on alhaisempi uraanin ollessa kytkettyä kultaan tai esim. kobolttiin. Aikaisempi saman y-tunnuksen yhtiö totesi, että Talvivaara osoittaa prosessin, kuinka uraani voidaan jälkikäteen ottaa tuotantoon kunhan malmio saada auki ensin toisella mineraalilla. Tähän kaivosyhtiö viittaa tavoitteellaan hyödyntää kaivospiirit täysimääräisesti.

GTK:n entinen tutkimuspäällikkö ja geologian professori **Matti Saarnisto** totesi Koillissanomissa

8.6.2007 Juomasuosta: *"Uraanikaivoksen vastustamiseen Saarnistolla on selvä syy, ei ole olemassa ensimmäistäkään esimerkkiä siitä, että uraanin louhinta- ja rikastus olisi onnistuttu pitämään suljetussa järjestelmässä. Uraanin louhintaa ei onnistuta hallitsemaan, onnettomuus sattuu ennemmin tai myöhemmin. Uraanipöly- ja lieju leviää laajalle ja pilaa vesistöt ja pohjavedet pysyvästi. Murskattu jättekivi säteilee radonia moninverroin enemmän kuin ehjä kallion pinta, hän luetlee. Tästä vuoksi hän ei myöskään hyväksy esimerkiksi kullan kaivamista, jos kullan mukana nousee uraania. Koillismaalta löytyy tällainen esiintymä esimerkiksi Käylän Juomasuolta."*

Esitämme poistettavaksi esityksen, että Kuusamon kaupunki aloittaa kaavoituksen alueelle.

Kaavoituksen aloittaminen on juuri kaivosyhtiön etu, eikä siten Juomasuon uraanikultakoboltti kaivosta vastustava Kuusamon luontokaupunki voi aloittaa kaivosyhtiön etua, ja kaivoshanketta, edistävää kaavoitusta alueelle. Muistutamme, että kaupungilla ei ole mitään pakkoa aloittaa kaavoitusta alueelle. Ja nykyään kaivokset tarvitsevat kaavan. Siten jos kaupunki ei halua alueelle kaivosta, silloin ei aloita kaavoitusta.

Sen sijaan esityksessä tulee lukea selkeästi, että Kuusamon kaupunki VASTUSTAA kaivospiirien kaivosluvan myöntämistä monesta perustellusta syystä, ja vaatii kaivospiirien purkamista ja avonaisten koelouhoksien puhdistamista, suojaamista, peittämistä ja maisemointia yleisenä Käylän ja Säkkilän kyläläisten sekä Kitkajoen matkailualueen terveys- ja ympäristöturvallisuusetuna.

Kaupunginhallituksen 2009 sekä valtuuston yksimielisesti hylkäämän edellisen kaivos YVA:n sekä valtuuston linjaaman yleiskaavan mukaisesti Kuusamon luontokaupunki VASTUSTAA kaivospiirien luvittamista alueelle sekä vaatii niiden purkamista monesta syystä, erityisesti siksi koska koelouhoksen avonaisissa Juomasuon kaivospiireissä on laiminlyöty vuosikymmeniä yleinen ympäristö- ja terveysturvallisuus, kun niitä ei ole peitetty STUK:in viranomaispuolen 1990 luvun peittokehoituksista huolimatta. Muistutamme, että STUK:ki lausui, että Juomasuon suuren uraanimäärän ja sen korkean uraanipitoisuuden johdosta koelouhokselle työskennelleiden vuosittainen säteilyaltistus tuli täyteen ja koerikastamalla jo kolmessa kuukaudessa. (liitteet 2 - 7) STUKki vaatikin Juomasuon koelouhoksen peittämistä, jottei se radioaktiivisesti saastuttaisi ympäristöä. Tätä vaadetta ei koskaan toimeenpantu ja Juomasuon uraanilouhos on ollut avonaisena 1990 luvulta lähtien Käylän ja Säkkilän kylien välissä (n. 2 km kumpaankin ja 1 km Kitkajoelle). Juomasuon uraanilouhoksen säteilyä ja radioaktiivista saastumista on mitattu monen toimijan toimesta mm. Oulun yliopiston Oulangan tutkimusaseman toimesta. Mittaustulokset osoittavat, että Juomasuon säteilyt ovat 130 kertaisia normaaliin taustasäteilyyn nähden. Juomasuon uraanilouhosta on esitetty kansalaisjärjestöjen toimesta peitettäväksi ja asia on käsitelty Pohjois-Pohjanmaan ELY:ssä. Vaadimme, että TUKES purkaa kaivospiirit sekä asettaa louhoksen peitto-, puhdistus, suojaus ja maisemointi vaateen kaivosyhtiölle.

Lisäksi kaivosyhtiön 10 000 vakuus on aivan liian alhainen, kun päivän 21.4.2021 Koillissanomissa itse kaivosyhtiön edustaja Jussi Lähde mainitsee, että koko Suomessa on 300 – 500 miljoonan vakuuskertymä vaikka Latituden kaivospiirit Kitkajoen Juomasuon-Hangaslampi-Pohjasvaara ja Rukan Sivakkaharju ja Meurastuksenaho sijaitsevat keskellä Riisi-Kitka-Ruka-Oulanka-Savina matkailualueella, jonne on investoitu reilusti yli miljardi euroa sekä luonto ja vesistöt ovat mittaamattoman arvokkaita, siten 10 000 euron vakuus on naurettava, oikea summa on lähempänä on tuota koko vakuuskertymän summaa.

Yksilöity muutosesitys esittelytekstiin:

Esitämme lisättäväksi esittelytekstiin tekstiin oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki hyväksyi vuonna 2014 luonnonvarasuunnitelman:

Ei kaivosta matkailukolmioon

Kaivostoiminta, sen mahdollinen sijainti ja yhteensovittaminen muun elinkeinotoiminnan kanssa nousee yhdeksi tärkeäksi kysymykseksi vasta hyväksytyssä ja julkistetussa Kuusamon

luonnonvarasuunnitelmassa. Suunnitelman mukaan kaivostoimintaa voidaan harkita Kuusamossa vain alueille, joilla ei kohdistu merkittäviä haittoja luonnonarvoille, luonnontuotteille ja elintarviketuotannolle, maisemalle, vesistölle, matkailun imagolle tai asutukselle.

Luonto- ja maisema-arvoltaan herkälle sekä matkailun kannata keskeiselle alueelle (Oulanka-Ruka Kitka) ei käytettävissä olevan tiedon pohjalta kaivostoimintaa tai sen rikastusta voida käynnistää riskittävästi.

Esitämme lisättäväksi esittelytekstiin oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki lausuu kantanaan, että kun toiminnanharjoittaja perustelee kaivosluvan raukeamisen lykkäämishakemustaan tutkimuksissa ilmenneillä lisäselvitystarpeilla, on se peruste sinällään osoitus siitä, ettei kyseiseen merkittäviä luontoarvoja, elintarviketuotantoa, arvokasta vesistöä ja matkailualueen keskelle pysty kaivoslain tarkoittamassa 10 vuoden määräajassa käynnistämään kaivosmineraalien hyödyntämiseksi kaivostoimintaa, jolla olisi paikallinen sosiaalinen hyväksyttävyyttä, kaupungin puolto sekä tarvittavat viranomaisluvat, jonka vuoksi kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemusta ei tule myöntää.

Esitämme poistettavaksi esittelytekstistä oheisen kappaleen (kursiivilla) ja sen tilalla esitettävän oheisen kappaleen:

Kuusamon kaupunki edellyttää, että alueelle laaditaan riittävän laaja oikeusvaikutteinen osayleiskaava alueen toimintojen yhteen sovittamiseksi sekä yleiskaavan pohjalta tarkempiasteinen asemakaava. Mahdollisen kaivostoiminnan sijoittuminen näin keskeiselle alueelle vaatii ehdottomasti kaavalliset tarkastelut tarpeellisine selvityksineen. Kaavoja laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Kaupunki edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointi tehdään louhintamäärästä riippumatta (YVA-laki 3.2 §) hankkeen riskialttiin ja ongelmallisen vesien hallinnan sekä maaperän uraanipitoisuuden vuoksi.

Kuusamon kaupunki katsoo, ettei toiminnanharjoittaja ole vuodesta 1993 alkaneesta Juomasuon kaivospiirin historiasta huolimatta kyennyt laatimaan sellaista pätevää suunnitelmaa, ei edes tämän kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksensa perusteluksi, että niihin suunnitelmiinsa perustuen toiminnanharjoittaja olisi voinut esittää perusteltua ehdotusta oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimiseksi, jollaisen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan kaupunki katsoo oleelliseksi ehdoksi kaivospiirin jatkoajan myöntämiselle.

Lisäksi kaupunki katsoo, että toiminnanharjoittajan olisi tullut osoittaa vakavaa aikomustaan hankkeen YVA-arvioinnin aloittamisella ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäyshakemustaan, eikä toiminnanharjoittaja ole sellaista YVA-arviointiohjelmaa käynnistänyt. Vaadimme kaivospiirin purkamista ja toteamme ettei kaivos YVAa ole syytä käynnistää, koska kaupunki on yksiselitteisesti linjannut ettei alueelle sovi kaivos. Lisäksi muistutamme, että Talvivaaran uraanijätealtaan (kipsisakka-allas) myrkkytulvan jälkeen Säätytalolla ministerit mediassa totesivat, että seuraavissa kaivoshankkeissa yhtiöillä tulee olla sosiaalinen toimilupa. Sellaista Juomasuon kaivoshankkeella ei ole, siten kaivospiirit pitää purkaa/antaa raueta, louhokset peittää ja suojata ja Kaivos YVA jättää aloittamatta. Kuusamolaiset ansaitsevat jo rauhan uraanikultakoboltti kaivoshankkeilta. Se että että kaivosyhtiöt puskevat alueelle vastoin kuntalaisten ja valtuuston tahtoa on malliesimerkki kaivosteollisuuden vastuuttomuudesta.

Edellisen tekstin ja liitteiden lisäksi täydennän esitystä kokouksessa vielä tällä:

Kaivoslaki 46 pykälä kohta 7 voimaa valtauksien malminetsintää vastaan mm. Kitkajoen Juomasuon Hangaslammen valtauksien osalta. Kun näin ei tehdä se edesauttaa Latituden uraanikultakoboltti kaivoshankkeen etenemistä.

kaivoslaista

Malminetsintälupaa ei saa myöntää:

7) alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta

tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevistä syyistä, jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä

Uraarimalmio, uranimäärät ja pitoisuudet on pätevä syy vastustaa kaivoshanketta tunnettuun uranimalmioon ja sen tarvitsevia malmikairauksia uraania sisältäviin malmioihin. Alla GTK:n tietoja uraania sisältävän kaivostoiminnan ympäristöongelmista, pitkäaikaisista saasteista, ja terveysriskeistä.

Liite 8. Geologian tutkimuskeskus (GTK) raportoi eduskunnalle uraania sisältävän kaivostoiminnan ongelmista. Alla oleva on suoria lainauksia GTK:n raportista TIEDONANTO EDUSKUNNALLE 35 G

"URAANIKAIVOSTOIMINTAAN SEKÄ URAANIMALMIJÄTTEESEEN JA SEN SIIJOITTAMISEEN LIITTYVIEN HAITTOJEN VÄHENTÄMINEN"

"Kaikki primääriset keskinäisessä tasapainotilassa olevat uranimalmiit sisältävät radiumia, joka juuri on poikkeuksellisen korkean säteilytason aiheuttaja uraanikaivoksissa. "Tavallisten kaivosten" toimintaan liittyvien haittatekijöiden lisäksi uraanikaivosten työntekijät joutuvat alttiiksi hengitysilman sisältämälle radonkaasulle ja sen lyhytikäisille tytärnuklideille, hengitysilmassa oleville pitkäikäisille alfa-aktiivisille hiukkasille sekä kohonneen ulkoisen säteilyn vaikutukselle. Merkittävimmän haitan muodostaa kuitenkin radon lyhytikäisine tytäraineineen. Lyhytaikaisesti radonpitoisuus nousee louhinnan edellyttämän malmin porauksen, räjäytyksen ja kuljetuksen aikana pölyhiukkasiin tarttuneiden uranisarjan aineiden vuoksi. Pölyn ja ulkoisen säteilyn yhteenlaskettu osuus kaivostyöntekijöiden säteilyaltistuksesta jää yleensä radonin osuutta alhaisemmaksi. On arvioitu, että pölyn ja ulkoisen säteilyn osuus on yhteensä n. 30 % kokonaisaltistuksesta. Radiumin pitkän puoliintumisajan vuoksi (noin 1600 vuotta) seisovan kaivosveden voidaan olettaa sisältävän runsaasti radiumia (ja sen seurauksena myös radonia) tai vaihtoehtoisesti suurissa vesisysteemeissä radium diffundoituu pitkiä matkoja, josta seuraa radonin leviäminen laajalle. Näin pintavesiin keräytynyt radon poistuu pääasiassa ilmaan. Myös kaivokseen valuvaan pohjaveteen on saattanut liueta uraania ja radonia, jolloin vuotokohtien läheisyydessä ilman radonpitoisuus voi olla hyvinkin korkea.

Maailmalta esimerkkejä

Kanadan ja Ruotsin luonnonolosuhteet vastannevat parhaiten Suomen olosuhteita. Kanadassa uraanimalmijätteiden sijoitusalueilla sadeveden suotautuminen ylittää haihdunnan. Malmijätteeseen jäänyt hapettava pyriitti (FeS₂) laskee valuvan veden pH-arvoa. Hapan vesi tehostaa esim. Th-230:n, Ra-226:n, Pb-210:n, As:n ja Ni:n vapautumista malmijätteestä ja joutumista ympäristöön. Tapahtuma voi jatkua hyvinkin kauan. Monissa uraanimalmijätteissä haitalliset ei radiologiset aineet, kuten Cat Pb, Zn, Set As, Pb, Cd, hapot, orgaaniset yhdisteet ym, muodostavat huomattavan pitkäaikaisen ympäristö- ja terveyshaitan. Tulokset osoittavat, että ensimmäisen 100 vuoden aikana haittojen perimmäinen aiheuttaja on alkuperäinen jätteeseen jäänyt radium. 100 000 vuoteen saakka Th-230 on pääasiallinen riskitekijä ja kun aikaa on kulunut n. 1 miljoonaa vuotta, haittavaikutusten pääasiallinen aiheuttaja on alkuperäisen malmin sisältämä U-238.

Haitallisten aineiden kulkeutuminen jätteistä.

Uraanikaivosjätteen sijoituspaikan valinnassa ja suunnittelussa on otettava huomioon seuraavat radionuklidien vapautumis- ja kulkeutumistavat:

1. Tuulieroosio ja -kuljetus
 2. Pintaveden kulutus- ja kuljetustyö
 3. Pohjaveden liuottava vaikutus ja liuenneiden aineiden kulkeutuminen sen mukana
 4. Kaasufaasissa olevien radioaktiivisten aineiden säteilyvaikutus
 5. Ekologisten tekijöiden (kasvit tai eläimet) pääsy kosketuksiin radioaktiivisia aineita sisältävän malmijätteen kanssa
 6. Ihmisten joko tahaton tai tahallinen käsiksi pääsy malmijätteeseen.
- Uraanikaivosjätteistä peräisin oleva radioaktiivisuus kulkeutuu eliöihin eri tavoin ja altistaa eliöitä seuraavasti:
- a. ilmassa oleva radon ja sen tytärnuklidit
 - b. suora gammasäteily
 - c. jätteistä lähtevä ilman mukana kulkeutuva pöly
 1. suoraan hengitykseen
 2. laskeuma maan pinnalle
 - d. kulkeutuminen veden mukana
 1. kiinteät radioaktiiviset hiukkaset
 2. liuenneet radioaktiiviset aineet

Lisäksi otettava huomioon

- gammasäteily
- ilman sisältämään pölyyn kiinnittyneet radioaktiiviset aineet
- radiumin liukeneminen veteen
- radonin liukeneminen veteen
- raskasmetallien liukeneminen ja siitä aiheutuvien haittojen kerrannaisvaikutus
- ravinnesuolojen liukeneminen

Haitalliset aineet, jotka voivat kulkeutua vesi- ja ilmareittien kautta ovat ekosysteemille potentiaalinen vaaratekijä. Laskelmien mukaan uraanin ja toriumin hajoamisen välivaiheena syntyvät Ra-226 tytärnuklideineen tuottaa valtaosan malmijätteeseen liittyvästä radioaktiivisuudesta, kun otetaan huomioon n. 1000 vuoden aika. Malmijätteen sisältämät haitalliset aineet vapautuvat vähitellen pyriitin hapettumisen, huokos- ja pohjaveden happamoitumisen ja sitä seuraavan liukenemisen vaikutuksesta.”

TIEDONANTO EDUSKUNNALLE 35 G

"URAAANIKAIVOSTOIMINTAAN SEKÄ URAANIMALMIJÄTTEESEEN JA SEN SIOITTAMISEEN LIITTYVIEN HAITTOJEN VÄHENTÄMINEN"

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pykälä

41-43, 52, 56-58

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muu peruste, mikä?

23.4.2021

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
kaivosasiat@tukes.fi

Viite Lausuntopyyntöne 25.3.2021, lupatunnus KL2019:0005

Lausunto kuulemisasiakirjasta liittyen kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseen sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettaviin määräyksiin

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kaivospiirin haltijalla ei ole ELY-keskuksessa vireillä olevaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa tai -selostusta tai ympäristö- ja vesitalouslupaan liittyvää hakemusta lausunnon antamista varten, joilla olisi merkitystä tai vaikutusta kaivospiirin jatkoajan myöntämiseen tai myöntämättä jättämiseen.

ELY-keskus pyytää kaivosviranomaista antamaan päätökseensä ympäristönsuojeluun liittyviä määräyksiä siltä osin kuin se on kaivoslain kautta mahdollista. Aiempaan ja nykyiseen toimintaan liittyen kansalaisten yhteydenottoja on muutamia tullut. Huolta on lähinnä kannettu avolouhoksen mahdollisten haitta-ainepitoisten vesien pääsemisestä ympäristöön kaivospiirin ulkopuolelle. Myös säteilyyn ja pölyämiseen liittyviä kannanottoja on esitetty.

Asiakirja on hyväksytty sähköisellä allekirjoituksella. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heikki Kovalainen ja ratkaissut yksikön päällikkö Juhani Kaakinen.

Liitteet

Asiakirjan sähköinen hyväksymismerkintä

Tämä asiakirja POPELY/886/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/886/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kovalainen Heikki 23.04.2021 08:16

Ratkaisija Kaakinen Juhani 23.04.2021 08:32

Alakitkan paliskunta

[REDACTED], poroisäntä

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Asia: Muistutus Juomasuon kaivospiiri KaivNRO 3965

KAIVOSLUVAN RAUKEAMISEN LYKKÄÄMINEN SEKÄ YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN JUOMASUON KAIVOSPIIRILLÄ

Tukes on kuuluttanut Juomasuon kaivospiirin (KaivNRO 3965) kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen (KaivosL 621/2011 68 §) ja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset (KaivosL 52§ ja 62 §). Kaivospiiri on Latitude 66 Cobalt Oy:n hallinnassa, ja siellä tutkittavat kaivosmineraalit ovat kulta, koboltti ja kupari. Kaivospiiri kattaa 54,2 hehtaaria Kuusamon kaupungin alueella.

Kaivospiiri sijoittuu kokonaan Alakitkan paliskunnan alueelle. Alakitkan paliskunnan suurin sallittu eloporoluku on 1 600 ja paliskunnassa on 42 poronomistajaa, jotka saavat kokonaan tai osittain elantonsa poroelinkeinosta. Paliskunnan poronhoito perustuu luonnonlaitumien käyttöön. Paliskunnan osakkailla on alueella ikiaikainen nautintaoikeus eli poronhoito-oikeus, mikä tarkoittaa, että poroilla on maanomistuksesta riippumatta vapaa laidunnusoikeus eli se saa vapaasti hakea ravintonsa luonnosta (Poronhoitolaki, PHL 848/1990, 3§). Alakitkan paliskunta katsoo, että poronhoito tulee ottaa huomioon kaikessa sen alueella tapahtuvassa toiminnassa. Poronhoitolaissa (53 §) säädetään neuvotteluvollisuudesta suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä.

Kaivosluvassa tulee kaivoslain 52 §:n mukaan asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Kaivosluvassa on KaivosL 52.3 §:n mukaisesti annettavat määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi. Hallituksen esityksessä (HE 273/2009) täsmennetään pykälän 52.3 tulkintaa yksityisen edun kohdalta seuraavasti: "Yksityinen etu voi olla esimerkiksi taloudellinen taikka alueiden käyttöön, asuinympäristön viihtyisyyteen tai yksilön terveyteen liittyvä intressi." Hallituksen esityksessä todetaan myös, että "Lupaharkinnassa olisi mahdollista tilanteen kokonaisarvioinnin perusteella ottaa huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet ja intressit sekä lupamääräyksin varmistaa yksittäistapauksessa olosuhteisiin nähden saavutettavan oikeudenmukaisen ratkaisun." Alakitkan paliskunta katsoo, että vaikka paliskunta ei kuulukaan PHL 2.2. § määrittämälle erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulle

alueelle, eikä lupakäsittelyssä siten tule KaivosL 38 § sovellettavaksi, tulee poronhoidon edellytykset ottaa huomioon lupaharkinnassa. Lisäksi 52.3 § velvoittaa asettamaan lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiselle määräajan.

Alueella voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan poronhoitoalueen rajaan kohdistuva kaavamääräys kuuluu *"Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa."*

Kuusamon strategisen yleiskaavan yleinen kaavamääräys kuuluu: *"Tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset säilyttämällä laidunalueiden yhtenäisyys ja kulkureitit laidunalueiden välillä. Turvetuotantoa suunniteltaessa on oltava yhteydessä paliskuntiin. Metsän uudistamisessa ja matkailutoimintojen sekä reitistön sijoittamisessa on otettava huomioon porotalouden tärkeät kohteet kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat."*

Alakitkan paliskunnan poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava kaivoksen suunnittelussa.

Hakemus

Yhtiö esittää poronhoitoa koskien seuraavaa: *"Lat66 tunnistaa poronhoidon merkityksen alueella ja esittää, että kaivostoiminnasta poroille ja poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia sekä näiden hallintatoimenpiteitä selvitetään tarkemmin osana YVA-menettelyä."* Yhtiö on käynyt vuoropuhelua Alakitkan paliskunnan kanssa mm. aitaamisasiassa.

Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen

Alakitkan paliskunta katsoo, että kaivosluvan raukeamista ei tulisi lykätä. Mikäli toiminta jatkuu, ympäristövaikutuksia koskevat selvitykset sekä kaivoslupa olisi päivitettävä tähän päivään ja käytävä neuvottelut haitoista ja niiden lieventämisestä paliskunnan kanssa. Nyt yhtiöllä on malminetsintää laajasti ympäröivillä alueilla. Kaivostoiminnan poronhoidolle aiheutuvista haitoista ei vielä tiedetä, kun ei tiedetä millaista toiminta kaiken kaikkiaan tulisi olemaan. Olisi parasta, että hankkeen luvitus hoidetaan uudistettavana olevan kaivoslain mukaisesti.

Määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi

Paliskunta esittää, että seuraavat yksilöidyt vaatimukset otetaan huomioon lupamääräyksiä annettaessa.

Yksilöidyt vaatimukset:

- 1) Kaivostoiminta-alueen aitaaminen ja aidan ylläpito

Kaivosyhtiön tulee taata paitsi ihmisten, myös porojen ja muiden eläinten turvallisuus alueella. Alueella sijaitseva louhos on aidattu paliskunnan kanssa sovitusti. Aita on pidettävä jatkuvasti kunnossa, sillä mm. hirvet voivat särkeä aitaa.

2) Jälkihoito ja vakuus

Alueen jälkihoitoon on asetettu 10 000 euron vakuus, joka kattaa pintamaakasojen loiventamisen, tutkimuskaivantojen peittämisen ja avolouhoksen aitaamisen.

Alakitkan paliskunta katsoo, että vakuuden tulee olla niin suuri, että se kattaa jälkihoitotoimien todellisuudessa tarvittavien toimenpiteiden toteutuksen sekä eläimistölle vaarallisten alueiden ympärille rakennetun aidan ylläpidon. Jo yksinään louhosten loiventamiseen tarvittavien maansiirtokoneiden paikalle tuominen maksaa tuhansia euroja.. Normaaleilla soranottoalueillakin vakuus on moninkertainen. Aidan ylläpitokustannusten tulee kattaa vähintään 20 vuotta. Olemassa olevan vakuuden määrä vaikuttaa tähän nähden pieneltä. Lähempänä realistista jälkihoitoa olisi tässä vaiheessa 200 000 euroa.

3) Lupamääräyksien tarkistaminen

Tukesin tulee tarkastaa kaivosluvan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseen liittyvät määräykset tietyin väliajoin. Juomasuon kaivospiirin osalta määräykset tulee tarkistaa viimeistään tehtäväksi ennakoitujen YVA:n ja muiden selvitysten valmistumisen jälkeen, ennen toiminnan aloitusta. Määräyksiä tulee tarkistaa aina, mikäli toiminnassa tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat ympäröiviin elinkeinoihin ja ympäristöön.

4) Tukesin suorittama kuuleminen

Alakitkan paliskunta katsoo, että se on alueella oikeudenhaltija ja sen myötä asianosainen, jota tulee kuulla Tukesin menettelyissä. Malmietsinnästäkin pyydetään paliskunnalta lausunto. Myös Juomasuon kaivospiiriä koskevissa asioissa tulee vähintään pyytää lausunto ja tarvittaessa neuvotella yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista määräyksiä.

Alakitkan paliskunta

Poroisäntä

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle

Asia Vastineet lausuntoon, muistutuksiin ja mielipiteisiin koskien Tukesin 25.3.2021 kuuluttamaa kaivoslupahakemusta, lupatunnus KL2019:0005, KaivNro 3965

Vastineiden antaja

Latitude 66 Cobalt Oy
2656776-9, kotipaikka Oulu
Jussi Lähde, viestintä ja vastuullisuus
jussi@lat66.com, 040 594 4444

Vaatimukset

Latitude 66 Cobalt Oy pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa lykkäämään kaivospiirin raukeamista yhtiön hakemuksen mukaisesti.

Yleistä vastineisiin liittyen

Kiitämme Tukesia kuulemisen järjestämisestä. Kuuleminen on tärkeä osa luvitusprosessia ja parhaimmillaan se lisää osapuolten välistä ymmärrystä. Ymmärryksen rakentuminen edellyttää aina molemminpuolista dialogia

Osa Tukesille näkemyksiään esittäneistä tahoista on sellaisia, jotka eivät halua käydä suoraa vuoropuhelua Latitude 66 Cobaltin kanssa. Yhtiön näkökulmasta on mahdotonta arvioida kaikkia vaikuttimia siihen, ettei dialogia haluta käydä. Olemme eri osapuolten tavoitettavissa.

Muutamit kuulemisessa näkemyksensä esittäneet tahot haluavat dialogia vain julkisuudessa. Tähän näillä tahoilla on oikeus, mutta näin toimien dialogin syvämmät määrätelmä, vuoropuhelu, jää toteutumatta Mikäli tärkeää on vain oma vuoro puhua, tieto ja ymmärrys eivät kasva

Muistutuksen, mielipiteen ja valituksen laatijalla ei sen paremmin Tukesin kuulemisprosessissa kuin mahdollisissa hallinto-oikeuksien käsittelyissä ole selonottovelvoitetta. Näkemyksemme mukaan tämä mahdollistaa valitusoikeuden käyttämisen muuhun kuin lain alkuperäiseen tarkoitukseen.

Haluamme tässä yhteydessä tuoda esiin huolestamme siitä, että muutamissa muistutuksissa ja mielipiteissä tuodaan esiin paikkansa pitämätöntä informaatiota siten, että vastaavien väitteiden esittäminen siviilioikeuden tai rikosoikeuden prosesseissa todistajan asemassa olisi rangaistavaa

Kuulemisprosessi ja valitusoikeus ovat tärkeitä yhteiskunnallisia instituutioita, joihin jokaisen tahon toivoisi suhtautuvan paitsi vakavasti myös kunnioituksella.

Muistutuksissa ja mielipiteissä esitetty asioiden kirjo

Meneillään olevassa päätöksentekoprosessissa Tukesin ratkaistavana on, voiko se kaivosviranomaisena myöntää Juomasuon lainvoimaiselle kaivospiirille jatkoaikaa. Latitude 66 Cobalt keskittyy antamissaan vastauksissa pääsääntöisesti tähän

Yksittäisten kansalaisten kohdalla on täysin ymmärrettävää, että esitetyt mielipiteet voivat pitää sisällään myös tähän asiakokonaisuuteen liittymättömiä seikkoja. Pyrimme vastauksissamme huomioimaan heidän tiedontarpeensa.

Muistutuksia ja mielipiteitä ovat esittäneet myös sellaiset tahot, joilla on pitkäaikainen kokemus erilaisten valitusten tuottajina tai juridiikkaan liittyvä ammatillinen tausta. On oireellista, että kyseisiin dokumentteihin on ilmeisen tietoisesti tuotu merkittävässä määrin sellaisia asiakokonaisuuksia, jotka eivät millään tavoin liity kuulutuksen alaisena olevaan asiaan. Osassa edellä mainituista dokumenteista kaivosviranomaisen toimintaa ja henkilöstöä kohtaan esitetyt väitteet ovat sellaisia, joita olisi syytä tarkastella häirintänä kaivosviranomaisen henkilöstöä kohtaan.

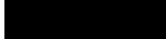
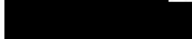
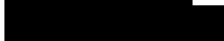

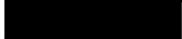

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

VASTINEET:

- 1) Vastine Alakitkan paliskunta
- 2) Vastine
- 3) Vastine
- 4) Vastine
- 5) Vastine
- 6) Vastine
- 7) Vastine
- 8) Vastine Kitkan Viisaat ry (ja liite 1)
- 9) Vastine Pro Kuusamo ry (ja liitteet 1 ja 2)
- 10) Vastine (ja liitteet 1-6)

Vastine Alakitkan paliskunnan lausuntoon

Alakitkan paliskunta toteaa lausunnossaan, että poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava kaivoksen suunnittelussa.

Latitude 66 Cobalt Oy katsoo, että raukeamisen lykkääminen eli haetun määräajan myöntäminen antaa yhtiölle parhaat edellytykset tehdä kaivostoiminnan suunnittelua paliskunnan edellyttämällä tavalla.

Kuten paliskunnan yksilöidyistä vaatimuksista käy ilmi, yhtiö on toiminut paliskunnan toiveiden mukaisesti muun muassa aidaten kaivospiirin alueella sijaitsevan koelouhoksen. Alueen ja sen jälkitöiden suunnittelua tullaan tekemään yhteistyössä Alakitkan paliskunnan kanssa myös jatkossa. Vakuuksiin liittyvissä vaatimuksissa yhtiö luottaa kaivosviranomaisen ammattitaitoon.

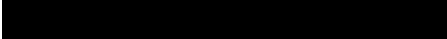
Yhtiön kokemus yhteistyöstä ja jatkuvasta keskusteluyhteydestä Alakitkan paliskunnan kanssa on erinomainen. Avoin ja molemmin puolin kunnioittava keskustelu takaa parhaan mahdollisen lopputuloksen niin poronhoidon kuin malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvien elinkeinojen kannalta.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

Vastine esittämiin näkemyksiin

 esittävät, että Juomasuon kaivospiiri aiheuttaa Kuusamon matkailulle imagollaan vahinkoa.

Juomasuon kaivospiiri on myönnetty vuonna 1993 ja Kuusamon matkailuelinkeino on sen jälkeen kehittynyt muun Suomen matkailuelinkeinoon verrattuna poikkeuksellisen voimakkaasti.

Elinkeinojen yhteensovittaminen matkailun, malminetsinnän ja kaivostoiminnan välillä on mahdollista. Esimerkiksi Sotkamon matkailun kehittyminen osoittaa, että kaivostoiminnan luoma ympärivuotinen kysyntä on vahvistanut alueen matkailuelinkeinoa ja mahdollistanut lisäinvestoinnit.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

Vastine esittämiin huomioihin

 kiinnittää huomiota Juomasuon kaivospiirin varantoarviossa käytettyyn cut-off -lukuun ja vertaa sitä alueen aiemman toiminnanharjoittajan aikana vuonna 2014 tehtyyn varantoarvioon.

Latitude 66 Cobalt Oy on teettänyt varantoarvion ulkopuolisella asiantuntijalla. Varantoarviossa käytetty cut-off -luku perustuu siihen yleisesti ymmärrettävään tosiasiaan, että mitä arvokkaampaa materiaali on, sen tarkemmin se on taloudellisesti kannattavaa ottaa talteen. Vuonna 2014 koboltin hinta, kysyntä sekä kysynnän kasvuennusteet olivat merkittävästi nykyistä alhaisempia. Tämä perustelee varantoarviossa käytetyn cut-off -luvun.

Koboltin kysyntään ja akkuteknologiaan liittyvässä huomiossaan toteaa, että akkuteknologioiden kehittyessä yhä vähemmällä koboltin määrällä voidaan tuottaa vastaavaa energian varastointi- ja luovutuskykyä kuin aiemmin. Toisin kuin näkee, tämä on niin koboltin kysynnän kuin ilmastonmuutoksen torjunnankin kannalta tärkeä seikka. Teknologiamineraalien kysynnän kasvu on voimakasta juuri siksi, että niitä pystytään hyödyntämään jatkuvasti paremmin. Asiantuntija-arviot koboltin kysynnän kasvusta eivät tue johtopäätöstä.

Määttä pohtii asioita kiinnostavista näkökulmista. Toivomme, että hän ottaa kysymyksillään jatkossa yhteyttä suoraan yhtiön edustajiin.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

Vastine esittämiin näkemyksiin

 esittää yksilöimättömän väitteen, jonka mukaan ”yhtiö käyttää väärin etsintälupia, olettaen että se on automaattisesti lupa myös kaivokselle”. Väite ei pidä paikkansa. Yhtiö tuntee Suomen lainsäädännön mukaisen kaivostoiminnan luvituskaaren ja kuvaa myös hakemuksessaan luvitusprosessin tiekartan.

Väite siitä, että Kuusamon asutusta ja vapaa-ajan asuntoja koskevat kaavoitushankkeet eivät etenisi Korkeimman hallinto-oikeuden toukokuussa 2019 antaman päätöksen takia on outo ja vailla totuusperustaa. Yhtiö ei myöskään tee malminetsintää kansallispuiston alueella kuten väittää.

Toivomme, että ottaa jatkossa suoraan yhteyttä yhtiön edustajiin tarkistaakseen näkemystensä paikkansapitävyyden ennen niiden esittämistä julkisissa asiakirjoissa.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

Vastine [REDACTED] kannanottoon

[REDACTED] esittää kannanotossaan, että kaivospiirin läheisyydessä sijaitsevat maa-alueet menettäisivät arvonsa raukeamisen lykkäämisen seurauksena. Mainitut maa-alueet ovat olleet Juomasuon kaivospiirin naapurustoa 28 vuoden ajan. Uuden määräajan asettaminen kaivospiirille ei voi millään tavalla vaikuttaa kiinteistöjen nykyiseen arvoon, vaan arvo tulee pysymään ennallaan.

[REDACTED] vetoaa Kuusamon kaupungin kaavoitushankkeeseen, jonka korkein hallinto-oikeus kaatoi kaivostoiminnan osalta toukokuussa 2019 tekemällään päätöksellä. Juomasuon kaivospiirin alue ei ollut osana kyseistä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen alaista kaavoitusalueetta. Kuusamon kaupunki totesi käsittelyn eri vaiheissa, ettei ”Ankkamalla” tunnettu kaavoitushanke olisi koskenut Juomasuon kaivospiiriä, vaikka se olisi saanut lainvoiman.

Edellisen toiminnanharjoittajan YVA-prosessin palauttaminen jatkovalmisteluun (ei hylkääminen kuten [REDACTED] väittää) ei millään tavoin liity Latitude 66 Cobaltin toimintaan tai nyt Tukesin käsiteltävänä olevaan asiaan.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

Vastine mielipiteeseen [REDACTED] ja muut allekirjoittajat

[REDACTED] Kiinteistö Oy Kitkanmutkan nimissä kirjoittamassa ja noin 25 yksityishenkilön allekirjoittamassa mielipiteessä esitetään, että Juomasuon kaivospiirin raukeamisen lykkääminen tulisi käsitellä ”kaivoslain uudistamisen taustaa vasten”.

Vaatus on tarkemmin yksilöimätön, mutta saattaa pitää sisällään näkemyksen, että viranomaistaholta edellytetään toimintaa sellaisen lainsäädännön mukaisesti, jota ei vielä ole olemassa. Käytännössä tämä tarkoittaisi viranomaisen integriteetin loukkaamista ja voimassa olevan Suomen lainsäädännön väheksymistä.

Latitude 66 Cobalt on hakemuksessaan esittänyt selkeästi kaivostoimintaan liittyvän luvituskaaren. Tämä seikka, sekä voimassa oleva Suomen lainsäädäntö huomioiden väite, että ”kuitenkin merkittävä osa avoimista kysymyksistä jää selvitettäväksi vasta kaivostoiminnan ollessa käynnissä” on paitsi outo myös vailla todellisuuspohjaa. Allekirjoittajat joko tietoisesti tai perehtymättömyyttään unohtavat esimerkiksi YVA-prosessin sekä muun kaivostoimintaa edeltävän luvituksen sekä viranomaisten valvontatyön olemassaolon.

Yhtiön kaivoshankkeen vertaaminen Talvivaaran kaivoksen aiheuttamaan ympäristökatastrofiin ei kestä faktapohjaista tarkastelua. Latitude 66 Cobalt on tammikuussa 2018 ilmoittanut, että yhtiö tulee YVA-prosessin yhteydessä etsimään prosessointilaitokselle paikkaa kaivospiirin alueen ulkopuolelta toimintaan paremmin soveltuvalta paikalta. Tämä on tuotu selkeästi esille myös hakemuksessa. Talvivaaran ympäristöongelmat aiheutuivat mineraalien prosessoinnista, ei kaivostoiminnasta.

Väite siitä, että ”aika on ajanut Juomasuon (Hangaslampi 1) kaivostoiminnan ohi” on perustelematon ja ristiriidassa muun muassa koboltin kysynnän, kysyntäarvioiden sekä ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvän teknologiamineraalien tarpeen sekä siihen perustuvien yleisten etujen kanssa.

Hakemuksen allekirjoittajat listaavat Tukesin myöntämiä Juomasuon kaivospiirin alueen ulkopuolisia lupapäätöksiä. Kyseiset päätökset eivät liity Tukesin nyt käsiteltävänä olevaan asiaan.

Yhtiön henkilöstön määrään ja talouteen liittyvät viittaukset jäävät mielipiteessä irrallisiksi. Kesän 2021 aikana yhtiö on tarjonnut työtä noin 60 kokopäivätoimiselle henkilölle yhteistyökumppanit mukaan lukien. Yhtiöllä on vahva rahoituspohja toiminnan jatkamiseksi sekä Juomasuon kaivospiirin alueella että muilla toiminta-alueillaan.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

Vastine [REDACTED] mielipiteeseen

Toisin kuin [REDACTED] mielipiteessään väittää, kaivospiirin raukeamisen lykkääminen ei mahdollista kaivostoiminnan aloittamista Juomasuon kaivospiirin alueella. Kaivostoiminnan aloittamisen vaatima luvituskaari on esitetty yhtiön Tukesille jättämässä hakemuksessa.

Esimerkiksi [REDACTED] mainitsema prosessointilaitoksen sijainti kuuluu YVA prosessiin, ei kaivospiirin raukeamisen lykkäämisen käsittelyyn.

Toivomme [REDACTED] olevan jatkossa kysymyksineen yhteydessä yhtiöön tai valvovaan viranomaiseen paikkansa pitävän tiedon saamiseksi, ennen väittämien esittämistä julkisissa asiakirjoissa.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

Vastine Kitkan Viisaat ry:n muistutukseen

Yleistä

Kitkan Viisaat ry:n Tukesille lähettämä dokumentti on sisällöltään äärimmäisen epäselvä. Tämä selittynee osin kyseiselle taholle tyypillisestä metodista, jossa toisiinsa liittymättömiä seikkoja liitetään yhteen ja toistetaan kerta toisensa jälkeen.

Kitkan Viisaat ry:n valitus sisältää myös lukuisia valheellisia väittämiä paitsi yhtiön myös muiden tahojen toiminnasta. Nämä väitteet ovat osin sisällöltään ja laadultaan sellaisia, että siviili- tai rikosoikeuden todistajanlausuntoina annettaessa ne johtaisivat esittäjätahon osalta oikeudelliseen rangaistukseen.

Kitkan Viisaat ry:n esittämistä väitteistä useat ovat sellaisia, joita on julkisuudessa (esimerkiksi alueen ja maakunnan sanomalehtien mielipideosastoilla käydyssä debatussa) toistuvasti oiottu. Kitkan Viisaat ry on esittänyt samansisältöisiä väitteitä myös lukuisissa Latitude 66 Cobaltin toimintaan liittyvissä Tukesille, Kuusamon kaupungille, Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle ja Korkeimmalle hallinto-oikeudelle laatimissaan mielipiteissä, muistutuksissa ja valituksissa (liite 1. Kitkan Viisaat ry:n valitukset Latitude 66 Cobalt Oy:tä koskevista päätöksistä).

Näkemyksemme mukaan Kitkan Viisaat ry käyttää tässäkin dokumentissa väittämiä, jotka dokumentin laatijat ja allekirjoittajat tietävät mitä ilmeisimmin paikkansa pitämättömiksi. Tällaisen toiminnan ainoana tarkoituksena on pyrkiä häiritsemään laillista elinkeinotoimintaa valitusoikeuden alkuperäisen tarkoituksen vastaisesti. Valitettavasti toimintatapa teettää myös eri viranomaistahoilla merkittävän määrän työtä.

Kitkan Viisaat ry:n toiminta on malliesimerkki siitä, miksi Suomeen tulisi säätää laki valittajan selonottovelvoitteesta ja miksi valitusoikeuden karkea väärinkäyttö tulisi säätää rangaistavaksi teoksi.

Kitkan Viisaat ry:n keskeiset väittämät ja väitteitä koskevat tosiasiat

Latitude 66 Cobalt keskittyy vastauksessaan vain yhtiön omaa toimintaa ja omaisuutta koskeviin räikeimpiin paikkansa pitämättömiin väitteisiin. Yhtiö ei ota kantaa Kitkan Viisaat ry:n Tukesia kohtaan esittämiin väitteisiin ja syytöksiin. Yleisenä toiveena yhtiö esittää, että viranhaltijoiden työ nauttisi jonkinasteista lain suojaa kaikkein törkeimpiä väittämiä kohtaan.

Väite yhtiön kairaustutkimusten laittomuudesta

Kitkan Viisaat ry väittää toistuvasti, että yhtiöllä ei olisi ollut ”kaivoslain velvoittamia viranomaislupia” vuoden 2018 kairaustutkimuksille. Yhtiö tekee kairaustutkimuksia Juomasuon kaivospiirin alueella joko omistamallaan maalla tai maanomistajien luvalla. Tällä samalla kaivoslain mukaisella tavalla toimivat myös monet muut malminetsintäyhtiöt sekä Geologian tutkimuskeskus GTK. Yhtiön tekemä etsintätyö tai Juomasuon kaivospiirin geologia eivät – Kitkan Viisaat ry:n pitkäaikaisista väitteistä huolimatta – edellytä kyseisille kairauksille viranomaislupia.

Edellä mainitun paikkansa pitämättömän väitteen varaan rakennettuja muita väitteitä ei tässä yhteydessä ole tarpeellista kommentoida, nekään eivät pidä paikkaansa.

Väite siitä, ettei lupahakemus täytä lainsäädännön vaatimuksia

Kitkan Viisaat ry:n väittämän mukaan yhtiön hakemus ei täytä lainvoimaa siksi, että yhtiö ei ole hakemuksessaan ”toimittanut kaivosviranomaisen päätösdokumentteja ja/tai ilmoituksia”.

Yhtiö on toimittanut Tukesille hakemuksen, eikä Tukes ole päätöstä valmistelevana viranomaisena pyytänyt yhtiötä toimittamaan muuta dokumentaatiota. Kaivosviranomaisella on tuskin tarvetta pyytää yhtiötä toimittamaan asian käsittelyä varten kaivosviranomaisen omaa dokumentaatiota.

Lukuisat kaivoslakiin ja sen tulkintaan liittyvät väitteet

Latitude 66 Cobalt hakee lainvoimaiselle Juomasuon kaivospiirille raukeamisen lykkäämistä eli mahdollisuutta jatkaa alueella vuonna 2018 aloittamia geologisia tutkimuksia. Päätöksenteossa on nyt kyse tästä, raukeamisen lykkäämisestä.

Kitkan Viisaat ry:n toimittaman dokumentaation sivuilla 7–12 esitetyt syytökset siitä, että yhtiö olisi hakemuksessaan esittänyt harhauttavia tietoja eivät pidä paikkansa. Yhtiö ei ole myöskään, Kitkan Viisaat ry:n toistuvista väitteistä huolimatta, toiminut kaivoslain vastaisesti.

Kitkan Viisaat ry ilmeisen tietoisesti sekoittaa toisiinsa kaivostoiminnan luvituskaaren eri vaiheet ja niihin liittyvät vaatimukset (esimerkiksi YVA-vaihe). Yhtiön hakemuksessa on selkeästi esitetty laadukkaan kaivostoiminnan suunnittelun vaatima työ sekä luvituskaari. Kaivoshankkeen kokonaisvaikutusten arviointi liittyy luvituskaaren tuleviin vaiheisiin.

Hakemuksen yhteydessä yhtiö on esittänyt tarvittavat tiedot kaivospiirin

raukeamisen lykkäämistä koskevaa päätöksentekoa varten. Kaivosviranomaisen niin katsoessa, yhtiö luonnollisesti toimittaa päätöksentekoa varten lisämateriaalia.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

Vastine Pro Kuusamo ry:n ja Ruka-Kuusamo Matkailu ry:n muistutukseen

1. Taustaa

Pro Kuusamo ry on julkisuudessa sekä tekemissään valituksissa tai muistutuksissa usein vastustanut Latitude 66 Cobalt Oy:n malminetsintää sekä Juomasuon koboltti-kultakaivoshankkeen oikeutusta (liite 1. Pro Kuusamo ry:n valitukset Latitude 66 Cobalt Oy:tä koskevista päätöksistä). Tähän Pro Kuusamo ry:llä ja Ruka-Kuusamo Matkailu ry:llä on täysi oikeus.

Mielipide-eroista huolimatta sekä kuulutusprosessissa että julkisessa keskustelussa faktoissa pitäytyminen muodostaa pohjan asialliselle ja kaikkia osapuolia kunnioittavalle keskustelulle. Valitettavasti muistutuksen antajia ei Suomen lainsäädännössä sido minkäänlainen selonottovelvoite, eikä paikkansa pitämättömien tai asiaan liittymättömien faktojen esittäminen esilaisissa viranomaisprosesseissa tai hallinto-oikeudellisessa käsittelyssä ole rangaistavaa. Tämä kuormittaa viranomaistahoja ja oikeusasteita kohtuuttomasti.

Tukesin käsiteltävänä on Juomasuon lainvoimaisen kaivospiirin raukeamisen lykkääminen eli uuden määräajan asettaminen kaivospiirille. Keskitymme vastauksessamme pääasiassa tähän asiaan.

Pro Kuusamo ry:n ja Ruka-Kuusamo Matkailu ry:n muistus pohjaa merkittävältä osin emeritusprofessori Kari Heiskasen lausuntoon, joka on Latitude 66 Cobaltin näkemyksen mukaan laadultaan valitettavan kyseenalainen. Vaikka ulkopuolisen ammattilaisen tekemä standardinmukainen varantoarvio sinällään ei ole edellytys kaivospiirin raukeamisen lykkäämiselle, eikä kaivosviranomaisen ole sellaista yhtiöltä edellyttänyt, on julkisessa käsittelyssä esitetyt paikkansa pitämättömät väitteet syytä oikaista prosessin julkisen luonteen vuoksi. Tämä myös siksi, että Heiskasen lausuntoa on tilaajiensa taholta jaettu myös julkisen sanan edustajille.

2. Kaivospiirin raukeamisen lykkäämisen oikeudellinen perusta

Yhtiöllä on täysi luottamus kaivosviranomaisen osaamiseen kaivospiirin raukeamisen lykkäämisen oikeudelliseen perustaan liittyen. Prosessi on käynnistynyt kaivosviranomaisen aloitteesta ja yhtiö on toimittanut kaivosviranomaiselle sen pyytämän dokumentaation. Yhtiö katsoo, että kaivospiirin raukeamisen lykkäämisen

oikeudellinen perusta täyttyy ja että väitteet hakemuksen puutteellisuudesta eivät pidä paikkansa.

Väite (sivu 4) siitä, että Juomasuon kaivospiiri muodostaisi reserviesiintymän ei pidä paikkansa. Tämä on selkeästi nähtävissä siitä aktiivisesta työstä, jota yhtiö on vuodesta 2017 kaivospiirin alueella tehnyt.

Muistutuksessa sekoitetaan toisiinsa ilmeisen tietoisesti kaivostoiminnan luvituskaaren eri vaiheita ja niitä koskevaa lainsäädäntöä.

Yhtiön näkökulmasta muistutuksessa ei tuoda esiin yhtäkään kaivoslain tai muun Suomen lainsäädännön mukaista seikkaa, jotka olisivat esteenä Juomasuon kaivospiirin raukeamisen lykkäämiselle.

3. Prosessi- ja kierrätystekniikan sekä materiaalitekniikan professori Kari Heiskasen lausuntoon liittyen

Pro Kuusamo ry:n ja Ruka-Kuusamo Matkailu ry:n muistutuksen liitteenä on professori Kari Heiskasen lausunto, jonka hän on laatinut Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy:n asianajaja [REDACTED] pyynnöstä.

Kari Heiskanen on toiminut mekaanisen prosessi ja kierrätystekniikan professorina Teknillisessä korkeakoulussa ja Aalto-yliopistossa vuoteen 2014 saakka. Heiskasen lausuntoja geologiasta sekä kaivostoimintaan liittyvästä lainsäädännöstä tulee tarkastella tätä ammatillista taustaa ja kokemusta vasten.

3.1 Taustaa

Kari Heiskanen on lausunut Juomasuon kaivospiiriin liittyvistä hankkeista julkisuudessa toistuvasti, muun muassa Koillissanomissa 21.3.2018 ja YLE TV1:n MOT televisio-ohjelmassa 2.10.2020. Kari Heiskanen on myös toiminut lausunnonantajana kaivospiirin aiemman toiminnanharjoittajan YVA-prosessiin liittyen.

Kari Heiskasen perehtymisen astetta lausunnon kohteena olevaan asiaan kuvaa se, ettei hän ole kertaakaan Latitude 66 Cobaltin toimintaa koskevia lausuntoja valmistellessaan (maaliskuussa 2018 esitetyistä näkemyksistä alkaen) ollut yhtiöön yhteydessä. Kari Heiskanen ei ole tehnyt lausuntoja laatiessaan yhtäkään tietopyyntöä yhtiön toiminnasta tai siitä, millaisia tuloksia yhtiön vuodesta 2017 tekemä geologinen ja metallurginen tutkimustyö on tuottanut.

Metallurgiassa (joka edustaa sitä alaa, jossa Kari Heiskanen on taustoiltaan lausunnonantajana relevantti) hän on päättänyt lausunnossaan tukeutua (sivu 6, sivunumerointi kommentoijan, varsinaisessa lausunnossa sivunumerointia ei ole) Outokumpu Oy:n vuonna 1991 tekemiin prosessikokeisiin. 30 vuotta on tieteellisessä ja teknisessä kehityksessä pitkä aika.

Uudistamme tässä yhteydessä jo vuonna 2018 julkisesti esittämämme kutsun Kari Heiskaselle tulla tutustumaan Juomasuon kaivospiirin geologista ja metallurgista tutkimustyötä sekä suunnittelutyötä tekeviin tahoihin ja henkilöihin.

Tällaisesta tutustumisesta ei voi olla minkäänlaista haittaa aktiiviselle lausuntojen antajalle hänen työnsä luotettavuuden kannalta. Tämä olisi varmasti positiivista myös lausuntojen tilaajan ja muistutuksen tehneiden tahojen uskottavuuden näkökulmasta.

3.2. Latitude 66 Cobaltin geologinen osaaminen ja Juomasuon kaivospiirin varantoarvion laatija Brian Wolfe

Latitude 66 Cobalt Oy:n geologista työtä johtaa professori Steffen Hagemann, joka on tehnyt mittavan akateemisen uran University of Western Australian palveluksessa.

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja Jeffrey Foster on toiminut Tasmanian yliopistossa, johtanut alan merkittävää konsulttitoimistoa sekä johtanut kaivoskehityshanketta, jossa lupaava esiintymä kehitettiin toimivaksi kaivokseksi.

Yhtiön palveluksessa oleva Campbell Baird on kokenut alan toimija, joka on johtanut Suomessa muun muassa Kylylahden kaivoksen suunnittelua.

Heiskanen kuvaa lausunnossaan yhtiön 17.3.2021 julkaisemaa Juomasuon esiintymän varantoarviota ”pienen australialaisen yrityksen” tekemäksi. Heiskaselle yrityksen koko näyttää olevan jonkinlainen osaamisen arvon mittari. Mainittu yritys on tehnyt Suomessa muun muassa Rupert Resourcesin varantoarvion (liite 2. Brian Wolfe CV 2020).

3.3. Lausunnon keskeisistä väitteistä

Merkittävä osa Heiskasen lausuntoa perustuu ajatukseen yhtiön toiminnan ja viestinnän demonisoinnista perustuen joko tietoiseen väärinymmärrykseen, tietojen vääristelyyn tai siihen, ettei uutta tai ajantasaista tietoa ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi käyttää.

Kaivospiirin raukeamisen lykkäämisessä on kyse siitä, että Suomen lainsäädännön mukaan yhtiölle aikanaan myönnetty kaivospiiri pysyy voimassa uuden määräajan puitteissa.

Heiskanen sotkee ilmeisen tietoisesti Juomasuon kaivoshankkeen tulevia luvitusvaiheita ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyviä kysymyksiä kaivospiirin raukeamisen lykkäämiseen. Juomasuon kaivospiirin esiintymän vastuullinen ja laadukas kehittäminen voi tapahtua vain siten, että kaivospiirin omistava yhtiö saa käyttää kaivoskehityksen eri vaiheisiin niiden edellyttämän laadukkaan työn tarvitseman ajan.

Mikäli yhtiöllä olisi vuonna 2017 käynnistyneen työskentelyn pohjalta esittää tänä päivänä kaikki Heiskasen lausunnossaan edellyttämät tiedot, moiset tiedot eivät voisi olla uskottavia.

Vaikka Heiskanen ei millään tavalla edusta lausunnonantajana tahoja, jolla olisi erityistä asiantuntemusta kaivosluvitusta tai kaivosalaa koskevaa lainsäädäntöä koskien, on todennäköistä, että luvitusprosessin liittyvä eri vaiheiden sekoittaminen keskenään on tarkoituksenmukaista. Asianmukaisella perehtymisellä tällaista ei voisi tapahtua.

Heiskasen keskeisiä väitteitä on vaikea ymmärtää. Sivulla 1, lausuntonsa yhteenvedossa, Heiskanen kirjoittaa seuraavasti: *”on mineraaliarvio, jota toiminnanharjoittaja virheellisesti ja harhaanjohtavasti nimittää malmiarvioksi”*.

Termiä ”malmiarvio” ei löydy Latitude 66 Cobaltin Tukesille toimittaman hakemuksen tekstistä tai yhtiön muustakaan materiaalista. Sen sijaan yhtiö käyttää hakemuksen liitteessä B (sivu 53) tarkkaa ja asianmukaista termiä Juomasuon kaivospiirin esiintymien K1, K2 ja K3 malmivarantoarvio ja myöhemmin saman otsikon alla termiä varantoarvio. Asiaan perehtymättömille tahoille malmiarvion ja varantoarvion sekoittuminen toisiinsa voisi olla mahdollista. Heiskanen käyttää kyseistä termien sekoittamista toisiinsa yhteenvetonsa pääargumenttina.

Geologian ammattilaisten on vaikea seurata Heiskasen ajatuksenkulkua. Lausuntonsa sivulla 6 Heiskanen kirjoittaa (teksti lausunnossa lihavoituna ja omaksi kappaleekseen erotettuna) seuraavasti: *”On mahdotonta puhua kaivostoimintaan tähtäävästä toiminnasta, jollei mitään alustavaakaan kannattavuusanalyysiä ole tehty.”*

Väite herättää kysymyksen siitä, millä tavoin kaivostoiminnan kehitystyö ylipäänsä on mahdollista. Alustavaa kannattavuusanalyysiä ei yritystoiminnassa voi rakentaa Heiskasen tavoin vetoamalla alan kustannustasoa kuvaavaan tarkemmin määrittelemättömään tietoon (yhteenvedo, sivu 1) tai vuosikymmeniä vanhaan tietoon nojautuen. Alustavakin kustannusanalyysi sekä kaivoskehitystyön myöhemmät vaiheet perustuvat aina esiintymään liittyvään geologiseen ja mineralogiseen tutkimustyöhön. Juuri tätä työtä Latitude 66 Cobalt on vuodesta 2017 tehnyt.

Mikäli Heiskasen esittämät oletukset pitäisivät paikkansa, yksikään yritys ei veisi toimintaa eteenpäin, eikä saisi toimilleen sijoittajien taloudellista tukea.

3.4. Lausunnon Juomasuon kaivospiirin kobolttituotannon potentiaalia koskeva osa suhteessa kansalliseen ja kansainväliseen tuotantoon

Latitude 66 Cobaltin Tukesille laatimassa kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksessa sivulla 54 todetaan seuraavaa:

”On oletettavaa, että esiintymät ovat jopa merkittävästi nyt todennettua suurempia, mikä nostaisi esiintymissä olevan kullan sekä koboltin kokonaismäärän arvoa.

Tuotantovaiheessa hyödynnettävän kullan ja koboltin kokonaisarvo tarkentuu tehtävän kannattavuusselvityksen yhteydessä.”

Edellä mainittua vasten on varsin merkillistä, että Heiskanen on lausunnossaan päättänyt esittämään laskelman, jossa hän vertaa Terrafamen Sotkamon kuluvan vuoden kobolttituotantoa Juomasuon kaivospiirille perustettavan kaivoksen vuosituotantoon. Vielä erikoisemmaksi tilanteen tekee se, että Terrafamen Sotkamon kaivos ei ole julkaissut minkäänlaisia lukuja kuluvan vuoden tuotannosta.

Paitsi että Heiskasen arviot perustuvat osin ilmeisen tietoisesti 30 vuotta vanhoihin tietoihin pohjaaviin oletuksiin, näyttää ilmeiseltä, että hän on myös sekoittanut laskelmissaan kobolttisulfidin (10–30 %:sta kobolttia) ja kobolttimineraalin toisiinsa. Mikään muu ei selitä hänen esittämänsä päättelypolkua.

3.5. Kari Heiskasen lausunto suhteessa Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy:n, Pro Kuusamo ry:n ja Ruka-Kuusamo Matkailu ry:n toimeksiantoon

Kuten vastineen alussa on todettu, Juomasuon kaivospiiriä koskevien lausuntojen antaminen on Kari Heiskaselle pitkäaikainen osa hänen toimintaansa. Vaikka parametrit, kuten koboltin ja kullan määrä ja hinta tai kaivostoiminnan ja metallurgian työtavat ja tehokkuus ovat muuttuneet, yksi ei muutu. Heiskasen lausunnot rakentuvat siten, että laskelmat antavat saman tuloksen, jonka hän on vuosikymmenten mittaan aiemmissakin lausunnoissaan antanut.

Lausunto on laadultaan sellainen, että mikäli Kari Heiskanen on toiminut muistutusta koskien maksullisena lausunnonantajana, on lausunnon tilaajien näkökulmasta toivottavaa, että Heiskanen palauttaa toimeksiannosta saamansa korvauksen tilaajille viipymättä.

Oulussa 30.8.2021

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

HPP ASIANAJOTOIMISTO

Turvallisuus ja kemikaalivirastolle

Asia Vastine [REDACTED] 2.5.2021 päivättyyn muistutukseen kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistamista koskevassa asiassa

Lupatunnus KL2019:0005, KaivNro 3965

Vastineen antaja Latitude 66 Cobalt Oy, Y-tunnus 2656776-9, kotipaikka Oulu (jäljempänä myös yhtiö)

Asiamies Asianajaja Tarja Pirinen
HPP Asianajotoimisto Oy
Bulevardi 1 A, 00100 Helsinki
Puhelin (09) 474 21, telefax (09) 474 2222
Sähköposti etunimi.sukunimi@hpp.fi

Prosessisosoite Latitude 66 Cobalt Oy
Asemakatu 41
90100 Oulu

Muistutuksen tekijä [REDACTED]

VAATIMUKSET Latitude 66 Cobalt Oy pyytää Turvallisuus ja kemikaalivirastoa hylkäämään [REDACTED] vaatimukset perusteettomina

PERUSTELUT

1 [REDACTED] kirjelmän pääasiallinen sisältö

[REDACTED] (jäljempänä [REDACTED]) pyytää Turvallisuus ja kemikaalivirastoa hylkäämään yhtiön hakemuksen olennaisesti puutteellisena sekä lainvastaisena, ja huomioimaan muistutuksen perusteluineen hakemuksen ja hylkäämisperusteiden osalta.

HPP ASIANAJOTOIMISTO

■■■■■ ilmoittaa omistavansa yhteismetsän osuuden, metsäpalstoja, tieoikeuksia, asuinkiinteistön ja vapaa ajan asunnon hakemuksen vaikutusalueella, ja käyttävänsä aluetta myös virkistyskäyttöön. ■■■■■ toteaa sen vuoksi harjoittavansa myös elinkeinotoimintaa hakemusalueella ja hakemuksen vaikutusalueella.

■■■■■ on hakemuksen puutteellisuutta ja lainvastaisuutta koskevan väitteensä perusteeksi vedonnut puuttuviin pakollisiin selvityksiin kuten YVA-selvitys (mukaan lukien uraanin vuoksi vaadittava YVA-selvitys), Natura-selvitys, selvitys hankkeen vaikutuksesta pohja- ja pintavesiin, selvitykset mangaanin, arseenin ja koboltin myrkyllisyyden vaikutuksista sekä selvitys hankkeen vaikutuksista virkistysarvoihin ja tämän lisäksi muihin seikkoihin kuten kaivosoikeuden voimassaoloaika ja sen voimassaolo, uraanin puuttuminen hakemuksesta ja siihen, että hakemukselle ei ole osoitettu yleistä etua tai erityistä syytä. ■■■■■ esittämiä perusteita on tarkemmin avattu jäljempänä Latitude 66 Cobalt Oy:n vastineessa asia kohdittain

2 Latitude 66 Cobalt Oy:n vastine

2.1 Yleistä

Latitude 66 Cobalt Oy toteaa, että ■■■■■ ei ole tarkemmin yksilöinyt niitä kiinteistö ja muita kohteita, joiden omistukseen hän asianosaisasemansa perusteena viittaa. Julkisten rekisteritietojen mukaan kaivosalueen läheisyydessä tai sen arvioitavissa olevalla vaikutusalueella ei ole kiinteistöjä, jotka olisivat valittajan omistuksessa tai hallinnassa eikä välittömässä läheisyydessä myöskään yhteismetsäkiinteistöjä (lähimmät Kuusamon yhteismetsän palstat ovat 4,2 ja 4,6 kilometrin päässä kaivospiiristä). Yhtiön käsityksen mukaan ■■■■■ omistamat kiinteistöt sijaitsevat lähimmilläänkin kymmenien kilometrien etäisyydellä Juomasuon kaivospiiristä. Alueen yleinen käyttö jokamiehenoikeuden nojalla virkistyskäyttöön ei luo asianosaisasemaa. ■■■■■ katsoo muistutuksessaan mainittujen seikkojen (yhteismetsän osuuden, metsäpalstojen, tieoikeuksien, asuinkiinteistön ja vapaa ajan asunnon omistaminen hakemuksen vaikutusalueella sekä alueen käyttö virkistyskäyttöön) perusteella myös harjoittavansa hakemusalueella ja hakemuksen vaikutusalueella elinkeinotoimintaa. Edellä kiinteistöjen omistusta ja hallintaa koskevien lainhuuto ja kiinteistörekisterin tietojen perusteella jää epäselväksi, mihin elinkeinotoimintaan ■■■■■ viittaa. ■■■■■ ei omista metsiä tai muita alueita Juomasuon kaivospiirin alueella tai välittömässä läheisyydessä eikä ■■■■■ esittämän tai yhtiön tiedossa olevien toimintojen perusteella kyseessä ole muukaan elinkeinotoiminta alueella, johon kaivospiirillä voisi olla vaikutusta. Näin ollen ■■■■■ ei yhtiön näkemyksen mukaan ole asiassa asianosainen, mutta on oikeutettu esittämään mielipiteensä asiassa kaivoslain 39 §:n 2 momentin mukaisesti.

HPP ASIANAJOTOIMISTO

[REDACTED] kirjelmän sisällön perusteella voidaan todeta, että kirjelmässä puutteelliseksi ja lainvastaiseksi katsotulla hakemuksella tarkoitetaan Latitude 66 Cobalt Oy:n kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta. [REDACTED] esittämän hakemuksen olennaiseen puutteellisuuteen ja lainvastaisuuteen perustuvan hakemuksen hylkäämistä koskevan vaatimuksen osalta yhtiö toteaa, että kyseessä on voimassaolevaa kaivosoikeutta (Juomasuo, KaivNro 3965) koskeva kaivoslain 68 §:n 2 momentin mukainen kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus. Yhtiö on esittänyt hakemuksensa tueksi kaivoslain vaatiman selvityksen eli perustellun syyn määräjän myöntämiselle ja suunnitelman kaivostoiminnan aloittamiseksi. Näin ollen hakemus on kaivoslain mukainen ja sille laissa asetetut edellytykset täyttävä eikä se ole lainvastainen millään muullakaan perusteella. Yhtiö täyttää kaivoslain mukaiset edellytykset kaivosoikeuden/kaivosluvan haltijalle ja sillä on selkeästi riittävä osaaminen ja tarvittavat resurssit Juomasuon kaivoshankkeen kehittämiseen kaivostoiminnan aloittamiseksi. Yhtiön toiminnassa ei myöskään ole ilmennyt sellaisia laiminlyöntejä tai rikkomuksia, joiden johdosta kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämistä ei voitaisi myöntää. Näin ollen uusi määräaika kaivostoiminnan aloittamiselle voidaan määrätä yhtiön hakemuksen mukaisesti.

[REDACTED] kirjelmässään esittämien perustelujen osalta Latitude 66 Cobalt Oy toteaa yleisesti, että käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse toimivaltaisen kaivosviranomaisen lainvoimaisella päätöksellä myöntämästä toistaiseksi voimassaolevasta kaivosoikeudesta, jonka nojalla nyt ollaan asettamassa uusi määräaika kaivostoiminnan aloittamiselle. Käsiteltävänä olevassa asiassa ei siis ole kyse uuden kaivoluvan myöntämisestä tai kaivospiirin laajentamisesta eikä muustakaan kaivosoikeuden vaikutusaluetta tai ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia lisäävästä muutoksesta olemassa olevaan lupaan. Kyse ei myöskään ole varsinaisen kaivostoiminnan päätöistä tai kaivostoiminnan ympäristöluvasta, jonka yhteydessä nämä kysymykset tulevat käsiteltäviksi. Yhtiö ottaa [REDACTED] vaatimuksensa perusteluiksi esittämiin seikkoihin tarkemmin kantaa jäljempänä asiakohteisesti

2.2 Latitude 66 Cobalt Oy:llä on voimassa oleva kaivoslupa

[REDACTED] esittää kirjelmässään, että kaivosoikeuden 30 vuoden kestoaika on vastoin kaivoslakia eikä Latitude 66 Cobalt Oy ole esittänyt, että sillä olisi voimassa oleva lupa.

Juomasuo niminen kaivospiiri on määrätty 17.5.1993 ja kaivospiiritoimitus 3965/1a on saanut lainvoiman 11.10.1993. Kaivoskirja on myönnetty 5.11.1993. Kaivospiiriä on laajennettu Pohjasvaara-nimisellä toimituksella 3965/2a, joka on määrätty 2.11.1994 ja on saanut lainvoiman 3.8.1995. Tämän toimituksen kaivoskirja on annettu 17.11.1995.

HPP ASIANAJOTOIMISTO

Ensimmäisen kaivoskirjan mukaiseen kaivostyöpäivämäärään on haettu jatkoaikaa vuonna 2004 ja uudelleen vuonna 2008. Toisen kaivoskirjan mukaiseen kaivostyöpäivämäärään on haettu jatkoaikaa vuonna 2005 ja uudelleen vuonna 2010.

Kaivosviranomaiseen saapuneiden jatkoikahakemusten (hakemukset vuosina 2008 ja 2010) osalta, Tukes pyysi silloiselta hakijayhtiöltä tarkempaa selvitystä kaivospiirillä tehdyistä töistä. Hakijayhtiö toimitti Tukesin pyynnöstä 6.2.2012 tarkemman selvityksen kaivospiirissä tehdystä ja tekeillä olevasta työstä. Tukes on ilmoittanut 15.2.2012 silloiselle jatkoajan hakijalle eli Dragon Mining Oy:lle, että tämän selvityksessään kertoma täyttää vanhan kaivoslain (503/1965) 50 §:n velvoitteen muusta sellaisesta esiintymän luonteen edellyttämästä työstä, joka osoittaa vakavan pyrkimyksen varsinaiseen kaivostyöhön. Hakemukset jatketusta ajasta kaivostyöhön ryhtymiseen katsottiin tuolloin tarpeettomiksi ja Tukes palautti hakemusasiakirjat hakijalle. Näin ollen raukeamista on lykätty kaivospiirien osalta vain kertaalleen (Juomasuo 2004 ja Pohjasvaara 2005). Tukesin katsottua 15.2.2012 vanhan kaivoslain (503/1965) 50 §:n mukaisesti, että esiintymän luonteen edellyttämään työhön, joka osoittaa vakavan pyrkimyksen varsinaiseen kaivostyöhön oli sittemmin ryhdytty määräajassa vanhan kaivoslain (503/1965) mukaisesti.

Korkeimman hallinto-oikeuden ("KHO") 22.11.2017 antaman päätöksen (Muu päätös 6029/2017) oikeudellisessa arvioinnissa on Tukesin 30.6.2014 kaivospiirien Juomasuo (KaivNro 3965), Sivakkaharju (KaivNro 4013) ja Meurastuksenaho (KaivNro 4909) yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä antamia päätöksiä koskien todettu, ettei asian käsittelyssä ollut ilmennyt, että kaivospiirejä koskevat kaivosoikeudet eivät olisi olleet voimassa tai että silloinen luvanhaltija Dragon Mining Oy ei olisi ollut niiden haltija. Tukesin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä antamien päätösten antamisajankohtana KHO:n päätöksellä 27.11.2017 (KHO:2017:181) on lisäksi tullut lainvoimaisesti vahvistettua Juomasuon kaivosoikeuden (KaivNro 3965) siirto Dragon Mining Oy:ltä Kuusamo Gold Oy:lle, joka sittemmin on 7.11.2017 muuttanut toiminimensä Latitude 66 Cobalt Oy:ksi, mikä osoittaa kaivosoikeuden olleen voimassa. Kaivosoikeuden raukeamisesta ei missään vaiheessa ole tehty päätöstä.

Tukes on 19.12.2018 pyytänyt Latitude 66 Cobalt Oy:tä toimittamaan sille Juomasuon kaivosta koskevat päivitettyt suunnitelmat toukokuuhun 2019 mennessä ja todennut, että se tulee käsittelemään luvan raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen määrätäkseen uuden päivämäärän, mihin mennessä kaivostyöhön on ryhdyttävä. Yhtiö toimitti hakemuksen Tukesille 30.4.2019 ja täydensi sitä Tukesin pyynnöstä 28.2.2021.

HPP ASIANAJOTOIMISTO

väite voimassaolevan luvan puuttumisesta on näin ollen perusteeton. Latitude 66 Cobalt Oy:lla on Juomasuon alueella KHO:n päätöksen nojalla yhtiölle 27.11.2017 lainvoimaisesti siirtynyt, toistaiseksi voimassa oleva kaivosoikeus. Kaivosoikeus ei ole rauennut kaivostoiminnan raukeamista koskevan määräajan päättymisen johdosta eikä päätöstä kaivosoikeuden raukeamisesta ole tehty. Nyt käsiteltävänä olevassa hakemuksessa on kyseessä kaivosoikeuden raukeamisen lykkääminen ja uuden määräajan asettaminen kaivostoiminnan aloittamiselle kaivoslain 68 §:n 2 momentin mukaisesti, joten hakemus on täysin laillinen ja perusteltu.

2.3 Latitude 66 Cobalt Oy:n toimenpiteet osoittavat vakavan pyrkimyksen kaivostoimintaan

katsoo kirjelmässään, että Latitude 66 Cobalt Oy ei ole tehnyt kirjelmässä listattuja pakollisia selvityksiä (YVA-selvitys, Natura-selvitys, selvitys hankkeen vaikutuksista pohjaveteen ja alueen vesistöihin, selvitys maaperän merkittävistä myrkkypitoisuuksista, selvitys koboltin ja arseenin erittymisestä pohjaveteen sekä mangaanin haitta arviointi), mikä näkemyksen mukaan osoittaa, että Latitude 66 Cobalt Oy ei vakavasti pyri kaivostoimintaan, ja että hakemukselta puuttuu lakimääräinen edellytys

Latitude 66 Cobalt Oy toteaa, että se on kaivosoikeuden siirron yhtiölle tultua voimaan aktiivisesti ja johdonmukaisesti vienyt eteenpäin Juomasuon kaivoksen kehittämistä kohti kaivostoiminnan aloittamista. Kuten Latitude 66 Cobalt Oy:n hakemuksessaan esittämästä selvityksestä ilmenee, kaivostoiminnan siirtyminen avolouhoksesta maanalaiseen kaivokseen edellyttää kuitenkin uusien selvitysten laatimista, minkä lisäksi kaivostoiminnan aloittaminen vaatii ympäristöluvan, joka myöskin edellyttää erinäisten selvitysten tekemistä (mm. ympäristövaikutusten arviointi ja Natura-selvitys), joiden osalta yhtiö hakemuksessa esitetyn mukaisesti joutuu laatimaan uudet selvitykset ja täydentävät arvioinnit. Latitude 66 Cobalt Oy on jo investoinut selvityksiin ja tutkimuksiin 11 M AUD (n. 7,7 M EUR) ja hankkinut osakkeenomistajiltaan lisärahoitusta myös jatkotutkimuksiin. Yhtiö on myös kiinnittänyt projektiin merkittävän määrän osaavaa henkilöstöä, joten sillä on oma organisaatio kaivoshankkeen kehittämiseen, minkä lisäksi yhtiöllä on hankkeessa mukana alan osaavia alihankkijoita. Nämä seikat ovat selkeä osoitus siitä, että yhtiö vakavasti pyrkii kaivostoimintaan.

Se seikka, että pakollisiksi viitattavia selvityksiä ei kaikilta osin vielä tässä vaiheessa ole tehty, ei tarkoita, etteikö projektia olisi edistetty. Kuten Latitude 66 Cobalt Oy on hakemuksessaan esittänyt, em. selvitysten pohjaksi on tarvittu ja tarvitaan yhtiön suunnitteleman, myös koboltin hyödyntämisen sisältävän kaivostoiminnan johdosta lisää tietoa esiintymisestä ja sen tarkemmasta rakenteesta sen louhimistavan määrittämiseksi ja muiden teknisten ratkaisujen vahvistamiseksi. Latitude 66 Cobalt Oy on hakenut lisää aikaa kaivostoiminnan aloittamiseksi juuri sen vuoksi, että

HPP ASIANAJOTOIMISTO

kaivostoiminnan aloittamisen edellytyksenä oleva ympäristölupa ja sitä varten vaadittavat selvitykset saadaan tehtyä. Yhtiö on esittänyt hakemuksessaan selkeän suunnitelman ja aikataulun [REDACTED] viittaamien selvitysten laatimiselle kaivostoiminnan ympäristöluvan hakemista edeltävänä vaiheena ja ympäristöluvan hakemiselle. Kyseisiä selvityksiä ei vaadita kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä ja uuden määräajan asettamista kaivostoiminnan aloittamiselle koskevassa asiassa, josta ei aiheudu alueiden käytön muutoksia voimassa olevaan kaivosoikeuteen verrattuna tai muutenkaan nykyistä laajempia vaikutuksia ympäristöön ja jonka yhteydessä ei myöskään käsitellä kaivostoiminnan ympäristövaikutuksia toiminnasta mahdollisesti aiheutuvia päästöjä koskien.

2.4 Hakemuksen sisältö

2.4.1 Kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskeva sääntely

Kaivoslain 68 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan [*kursivointi lisätty*]:

Lupaviranomaisen on päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Lupaviranomaisen on myös päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos kaivostoiminta on ollut keskeytyneenä luvanhaltijasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai kaivostoiminnan voidaan katsoa tosiasiallisesti päättyneen. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, kunta tai haittaa kärsivä asianosainen.

Lupaviranomainen voi kuitenkin 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa enintään kahdesti lykätä kaivosluvan raukeamista ja antaa uuden määräajan kaivostoiminnan aloittamiseksi tai määräajan toiminnan jatkamiseksi. Luvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kymmenellä vuodella. Kaivosluvan haltijan on toimitettava lupaviranomaiselle *hakemus* ennen kaivosluvan raukeamista sekä hakemuksessa esitettävä *syy määräajan myöntämiselle ja suunnitelma kaivostoiminnan aloittamiseksi tai jatkamiseksi*. Edellytyksenä hakemuksen hyväksymiselle on, että hakijan esittämää *syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle*. Tarkempia säännöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Kaivoslain hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) 68 §:n 3 momentin yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan edellytyksenä hakemuksen

HPP ASIANAJOTOIMISTO

hyväksymiselle on, että hakijan esittämää syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena siten, että kaivostoiminnan aloittamiselle tai jatkamiselle on todennäköiset edellytykset. Päätöksestä ei myöskään saa aiheutua kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Harkinnassa olisi merkitystä muun muassa, jos *kaivosalueen tai sen lähellä olevien alueiden jatkotutkimuksissa on paikallistettu lisää malmia siten, että kaivostoiminnan kannattavuus paranisi*. Harkinnassa olisi myös mahdollista ottaa huomioon kaivosmineraalien kysynnän ja hintojen syklisyys, joka on voinut estää tai viivästyttää toiminnan aloittamista tai kaivoksen uudelleen avaamista, sekä *kysyntätilanteen oleellinen parantuminen*. Harkintaan voi vaikuttaa myös, jos *kaivostoiminnan harjoittaja on vaihtunut* ja uudella toiminnanharjoittajalla on *paremmat taloudelliset ja muut edellytykset kaivostoimintaan taikka jos kaivostoiminnan harjoittaja on saanut järjestetyksi rahoituksen tai yhteistyösopimuksen vahvan yhteistyökumppanin kanssa*.¹

2.4.2 Hakemuksen hyväksymiselle on perusteltu syy

Juomasuon osalta yhtiön hakemuksen hyväksymiselle on perusteltu syy sekä toiminnanharjoittajan vaihtumisen että uuden toiminnanharjoittajan myötä kaivostoiminnassa hyödynnettäviksi otettavien laajempien malmi varantojen johdosta.

Kuten yhtiö on hakemuksessaan esittänyt, yhtiö on ollut valituksenalaisen kaivosoikeuden omistaja alkuvuodesta 2018 lähtien. Tukesin muun muassa Juomasuon kaivosoikeuden siirron Latitude 66 Cobalt Oy:lle (aiemmin Kuusamo Gold Oy) hyväksyvä päätös tuli lainvoimaiseksi ja kaivosoikeuden siirto tuli näin ollen voimaan korkeimman hallinto-oikeuden 27.11.2017 antamalla päätöksellä. Latitude 66 Cobalt Oy on siitä lähtien suunnitelmallisesti vienyt eteenpäin kaivostoiminnan aloittamisen edellyttämiä lisätutkimuksia ja suunnitelmia. Juomasuon kaivosoikeuden osalta ei näin ollen ole kyse esimerkiksi taloudellisen esiintymän pitämisestä reserviesiintymänä tai muuten tarkoituksellisesti varattuna myöhempää käyttöä varten, vaan uuden toiminnanharjoittajan suunnitteleman toiminnan vaatimien lisäselvitysten ja uusien suunnitelmien varmistamisen vaatimista ajasta

Latitude 66 Cobalt Oy:n suunnittelema kaivostoiminta eroaa aiempien toiminnanharjoittajien valmistelemasta toiminnasta. Yhtiön suunnittelema kaivostoiminta Juomasuon kaivospiirissä tehtäisiin ensinnäkin avolouhoksen sijaan maanalaisena kaivoksena, mikä on ympäristön ja maan käytön kannalta huomattavasti edullisempi ratkaisu. Maanalainen kaivos vähentää toiminnan ympäristövaikutuksia merkittävästi, mutta toiminnan uudenlainen toteutusratkaisu edellyttää myös uutta teknistä suunnittelua ja lisäselvitystä seikoista, joita aiemmat toimijat eivät ole selvittäneet.

¹ HE 273/2009 vp, s. 116 - 117

HPP ASIANAJOTOIMISTO

Toisekseen Latitude 66 Cobalt Oy:n on tarkoitus hyödyntää aiemmin tutkitun ja aiemman toiminnanharjoittajan suunnitelmissa hyödynnettäväksi tarkoitettun kullan lisäksi myös alueelta löytyneet kobolttivarannot. Aiemmat toiminnanharjoittajat ovat tehneet suunnitelmat, selvitykset ja koelouhinnan ainoastaan kullan hyödyntämistä koskien. Tutkimukset eivät ole huomioineet alueen kobolttivarantoja, joiden laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden Latitude 66 Cobalt Oy on varmentanut ja joiden osalta sen on täytynyt toteuttaa aiemmin tekemättömiä metallurgisia ja rikastustestejä, jotta myös koboltti saadaan mineraalivarannoista hyödynnettyä. Juomasuon esiintymien louhimisen kannattavuus on parantunut kobolttivarantojen suunnitellun hyödyntämisen myötä.

Latitude 66 Cobalt Oy:n suorittamien lisätutkimusten tulosten perusteella laaditun varantoraportin mukaan Juomasuon esiintymien sisältämän kullan kokonaismäärä on yhteensä 647.000 unssia, mikä on 51 % enemmän kuin vuoden 2014 varantoarviossa. Lisäksi Juomasuon kaivospiirin esiintymät sisältävät yhteensä 16 490 tonnia kobolttia, mikä on 43 % enemmän kuin oli vertailukelpoinen määrä vuoden 2014 varantoarviossa. Edelleen kullan kanssa yhdessä esiintyvän koboltin määrä uudessa varantoarviossa on 5.840 tonnia, mikä on 73 % enemmän kuin vuoden 2014 varantoarviossa ollut vertailukelpoinen määrä. Nykyisen varantoarvion mukaan Juomasuolta saatavan koboltin markkina arvo on yhtä suuri kuin sieltä saatavan kullan markkina arvo. Yhtiön Geologian tutkimuskeskuksella teettämän vertailun mukaan Juomasuo on Euroopan neljänneksi suurin tunnettu kobolttiesiintymä. Varantoraportin tuloksista on esitetty yhteenveto yhtiön 28.2.2021 päivätyssä päivitettyssä hakemuksessa.

Latitude 66 Cobalt Oy:n Juomasuon esiintymän osalta suorittamat uudet tutkimukset ja koboltin kysynnän lisääntyminen mahdollistavat alueen mineraalien hyödyntämisen tehokkaammin kuin aiempien suunnitelmien perusteella oli arvioitu. Koko tekninen suunnittelu perustuu siihen, että sekä kulta että koboltti otetaan talteen. Koboltilla on yleisen edun kannalta keskeinen merkitys raaka aineena sekä Suomen akkuklusterin että yleisemmän liikenteen sähköistymisen edistämiseksi ja sitä kautta ilmastonuojelussa. Kysynnän lisääntymistä ja koboltin laajempaa merkitystä yhtiö perustelee vielä jäljempänä kohdassa 2.5.2.

Kaivoslain 18 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohtien mukaan kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta eikä kaivoksen tai esiintymän mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä vaaranneta tai vaikeuteta. Latitude 66 Cobalt Oy:n hakemuksessaan esittämät lisätutkimukset ja selvitykset varmistavat, että kaivoslaissa mainittua mineraalivarantojen ilmeistä tuhlausta ei tapahdu eikä niiden tulevaa hyödynnettävyyttä vaaranneta. Näin ollen yhtiön esittämät suunnitelmat ja niiden edellyttämät lisäselvitykset itse asiassa tarvitaan kaivoslain nimenomaisten

HPP ASIANAJOTOIMISTO

velvoitteiden täyttämiseksi ja toteuttavat kaivoslain tarkoituksen mukaista luonnonvarojen säästävän käytön huomioimista. Kaivosmineraalien tehokkaan hyödyntämisen varmistamisen lisäksi myös ympäristönsuojelun tavoitteet edellyttävät, että kaivostoimintaa koskien tehdään etukäteen riittävän tarkat selvitykset toiminnan järjestämiseksi siten, että haitalliset ympäristövaikutukset voidaan minimoida.

Edellä esitetyn perusteella Latitude 66 Cobalt Oy on esittänyt perustellun ja kaivoslain ja sen esitöiden nojalla nimenomaisesti hyväksyttävän syyn uuden määräajan asettamiselle kaivostoiminnan aloittamiseksi.

2.4.3 Esitetty suunnitelma kaivostoiminnan aloittamiseksi on riittävän yksityiskohtainen

2.4.3.1 Suoritetut toimenpiteet ja niiden tulokset

Latitude 66 Cobalt Oy on päivitetyn lupahakemuksensa osassa A esittänyt hankkeen edistämiseksi tehdyt toimenpiteet ja hankkeen nykytilan. Juomasuolla on esiintymien löytymisestä lähtien tehty mittavia geologisia tutkimuksia sekä yhtiön että alueen edellisten toimijoiden toimesta kuten hakemuksen liitteessä A on esitetty. Kuten liitteestä A käy ilmi, yhtiö on teettänyt kaivosoikeuden hankkimisen jälkeen vuosina 2017-2020 18 eri tutkimus- tai selvitysprojektia eri toimijoiden kanssa eli on aktiivisesti suorittanut kaivostoiminnan aloittamisen vaatimia selvityksiä.

Latitude 66 Cobalt Oy on valmistellut esiintymien laajempaa hyödyntämistä kenttä- ja kairaus tutkimuksilla sekä laboratorioanalyysillä ja mallintamisella. Hakemuksessa on edellä mainitun liitteen lisäksi esitetty vuoden 2018 kairausohjelman tuloksia (taulukko 2), vuoden 2019 sähkömagneettisten tutkimusten tuloksia (kuva 4) ja malmiesiintymän mallinnus (kuva 5). Geologisten tutkimusten lisäksi yhtiö on vuonna 2018 arvioinut olemassa olevaa ympäristötietoa ja ympäristötietotarpeita sekä teettänyt kairauksia ja olemassa olevasta avolouhoksesta otettujen vesinäytteiden analyysit. Yhtiön hakemuksen kohteena olevan luvan nojalla tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista esittämän selvityksen perusteella on selvää, että yhtiö pyrkii vakavasti aloittamaan varsinaisen kaivostoiminnan alueelle.

Tehdyt tarkentavat metallurgiset testit ovat antaneet uutta tietoa esiintymien mineraalikoostumuksesta, erityisesti koboltin osalta. Edelleen on kuitenkin tarpeen saada lisätietoa sekä mineraaliesiintymien koosta että niiden tarkasta koostumuksesta. Mineraalivarantotiedon tarkentuessa yhtiö voi edetä tarkempaan teknistaloudelliseen arviointiin ja tätä kautta varsinaisen toiminnan aloittamiseen. Tähänastiset tulokset tukevat yhtiön näkemystä taloudellisesti hyödynnettävän mineraalivarannon koosta, mutta lisätutkimukset ovat edelleen tarpeen ennen kaivostoiminnan aloittamista, jotta kaivosmineraalien talteenotto voidaan kaivoslainkin edellyttämän

HPP ASIANAJOTOIMISTO

mukaisesti optimoida eikä kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä tai louhimistystä vaaranneta tai vaikeuteta

2.4.3.2 Riittävän yksityiskohtainen suunnitelma kaivostoiminnan aloittamiseksi

Latitude 66 Cobalt Oy on hakemuksessaan ja hakemuksen täydennyksessä kaivoslain edellyttämällä tavalla esittänyt suunnitelmat toimenpiteistä, selvityksistä ja luvituksesta, jotka tarvitaan / vaaditaan kaivostoiminnan aloittamiseksi. Yhtiö on myös esittänyt aikataulun sekä geologisten toimenpiteiden, luvituksen että kaivostoiminnan aloittamiseen muilta osin tarvittavien toimenpiteiden osalta. Lisäksi yhtiö on hakemuksessa esittänyt suunnitelmat kaivostoiminnan toteuttamisesta ja havainnekuvat suunnitellusta kaivoksesta ja louhintamallista.

Kaivostoiminta vaatii toteutuakseen mittavan lupakokonaisuuden ja osa luvituksesta vaatii pitkäjänteistä tutkimustyötä, mm. eri vuodenaikoina, sekä sidosryhmien osallistamista. Näin ollen mm. kaavoitukseen, ympäristölupaan ja sitä edeltävään ympäristövaikutusten arviointiin tarvitaan aikaa. Koska aiemman toiminnanharjoittajan suunnitelmista poiketen Latitude 66 Cobalt Oy:n tarkoituksena on kaivostoiminta maanalaisena louhintana, vaatii kaivostoiminnan aloittaminen luvituksen ja luvituksen edellyttämien selvitysten (kuten ympäristövaikutusten arviointi, YVA) toteuttamisen tämän uuden toimintamallin perusteella. Yhtiön hakemuksessa (s. 12, kuva 3) on esitetty kaavio, jossa luvituksen kokonaiskuva on esitetty aikajanoilla. Koko kaivostoiminnan aikataulukuvaus toiminnan käynnistämiseen saakka on esitetty hakemuksessa myös (s. 24, taulukko 4).

Tarkempaa teknistaloudellista arviointia varten tarvitaan geologisen ja mineralogisen tiedon lisäksi tarkempaa tietoa kaivospiirin ympäristöstä ja sen ominaisuuksista. Osana teknistaloudellista arviointia tuotetaan tarkentavaa tietoa esiintymistä ja niiden ympäristöstä mm. mallintamisella. Lisäkaivausohjelman antaman tiedon, metallurgisen testaamisen sekä geoteknisen työn pohjalta tapahtuva mallintaminen etenee hakemuksessa esitetyn aikataulun mukaisesti (s. 15, taulukko 3).

Yhtiö on esittänyt hakemuksessaan myös suunnittelemansa kaivostoiminnan perusratkaisut, kuten tarkoituksen toteuttaa maanalainen kaivos, arvion malmimäärästä, sivukiven käytöstä ja louhintamenetelmistä. Hakemus sisältää myös yhtiön suunnitelmien mukaiset havainnekuvat kaivoksesta ja toimintojen sijoittumisesta alueelle sekä rikastamon toiminnoista. Hakemuksessa on esitetty myös suunnitelmia maan ainesjätteen ja maan aineksen hyötykäyttämistä alueella. Toimintojen sijoittumisessa on kiinnitetty erityistä huomiota vaarallisiin aineisiin sekä polttoaine- ja kemikaalivarastoihin. Yhtiöllä on sopimus tieosuuskunnan kanssa kaivospiirille kulkevan metsätien käytöstä kaivoksen rakentamisen ja toiminnan ajaksi.

HPP ASIANAJOTOIMISTO

Kaivoksen sulkemissuunnitelma on esitetty erikseen hakemuksen liitteessä E

Kaivoslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan² hakemuksessa tulee esittää syy lykkäykselle sekä suunnitellut toimenpiteet kaivostoiminnan aloittamiseksi ja niiden aikataulu. Suunnitelmien on oltava riittävän yksityiskohtaiset siten, että kaivostoiminnan aloittamiselle on todennäköiset edellytykset. Yhtiö on hakemuksessaan esittänyt selkeän etenemismallin ja aikataulutuksen käsittävän suunnitelman tulevista toimenpiteistä, joka täyttää raukeamisen lykkäämisen edellytyksenä olevan kaivoslain vaatimuksen kaivostoiminnan aloittamista koskevien suunnitelmien esittämisestä riittävän yksityiskohtaisesti. Esitetyt suunnitelmat käsittävät toimenpiteet, jotka vaaditaan kaivostoiminnan edellyttämien lupien saamiseksi ja ovat muutenkin riittävät sen toteamiseksi, että kaivostoiminnan aloittamiselle (missä keskeinen tekijä on ympäristöluvan saaminen kaivostoiminnalle) on todennäköiset edellytykset

2.4.4 [REDACTED] esittämät puutteet hakemuksessa

2.4.4.1 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

[REDACTED] on esittänyt, että hakemuksen osana tulisi olla selvitys YVA selvityksen tekemisestä. [REDACTED] mukaan syväkairauksia koskeva lupa asia vaatii aina selvityksen YVA-selvityksen tarpeesta. Syväkairausten osalta [REDACTED] viittaa vertailukohtana kaivospiirin viereisen Hangaslammen alueen kairauksiin. Latitude 66 Cobalt Oy ymmärtää [REDACTED] tarkoittavan kaivospiirin syväkairauksilla tällä perusteella nimenomaan malminetsinnän yhteydessä suoritettavia syväkairauksia vastaavia kairauksia, koska suunniteltua varsinaista kaivostoimintaa koskien tullaan Latitude 66 Cobalt Oy:n hakemuksessaan esittämän mukaisesti tekemään ympäristövaikutusten arviointi.

Latitude 66 Cobalt Oy huomauttaa ensinnäkin, että nyt käsiteltävänä olevassa hakemuksessa ei ole kyse kaivosluvan myöntämisestä eikä muustakaan luvasta, jonka viranomaisen myöntää kaivoshankkeen toteuttamiseksi. Kyse ei myöskään ole kaivospiirin laajentamisesta tai muusta alueiden käytön muuttamisesta eikä myöskään muusta hankkeen muutoksesta, jolla olisi merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisessä on kysymys aiemmin myönnetyn ja voimassa olevan kaivosoikeuden osalta uuden määräajan asettamisesta toiminnan aloittamiselle kaivoslain mukaisesti, joka päätös ei edellytä ympäristövaikutusten arviointia. Sitä ei ole hakemuksesta antamassaan lausunnossa

² HE 273/2009 vp, s. 116.

HPP ASIANAJOTOIMISTO

edellyttänyt myöskään Pohjois Pohjanmaan elinkeino , liikenne ja ympäristökeskus ("ELY keskus")

██████ on viitannut perusteluinaan EU tuomioistuimen ratkaisuun C 531/12. Viitattu päätöslauselman kohta 2 kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti [*kursivointi lisätty*]:

"Direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/31, 4 artiklan 2 kohtaa luettuna yhdessä tämän direktiivin liitteessä II olevan 2 kohdan d alakohdan kanssa on *tulkittava siten, että velvollisuus* pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan koeporauksen kaltaisen syväkairauksen *ympäristövaikutusten arviointiin voi perustua tähän säännökseen*. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on siten tehtävä erityinen selvitys siitä, onko asiassa, kun otetaan huomioon direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/31, liitteessä III mainitut arviointiperusteet, suoritettava ympäristövaikutusten arviointi. Tässä yhteydessä on tarkasteltava erityisesti sitä, voivatko koeporausten ympäristövaikutukset olla muiden hankkeiden vaikutusten vuoksi merkittävämpiä kuin ilman näitä hankkeita. Tämä arviointi ei voi riippua kuntien rajoista."

Kyseisen päätöksen alussa on sovellettavan sääntelyn osalta todettu seuraavaa:

"Jollei direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetystä muuta johdu, jäsenvaltioiden on määriteltävä liitteessä II mainittujen hankkeiden osalta:

- a) tapauskohtaisesti selvittämällä, tai
- b) jäsenvaltioiden asettamien raja-arvojen tai valintaperusteiden avulla,

arvioidaanko tämä hanke 5–10 artiklan mukaisesti.

Jäsenvaltiot voivat päättää molempien a ja b alakohdassa tarkoitettujen menettelyjen soveltamisesta "

YVA menettelystä säädetään Suomessa nykyisellään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017, "YVA laki"). Lailla täytäntöönpantiin kansallisesti tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, jota on sittemmin muutettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2014/52/EU ("YVA direktiivi").

HPP ASIANAJOTOIMISTO

YVA lain soveltamisalasta säädetään lain 3 §:ssä Pykälän 1 momentin nojalla ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Nämä hankkeet on määritelty YVA lain liitteen 1 hankeluetelossa, jolla on täytäntöönpantu YVA direktiivin liitteen I hankeluetelo. Syväkairaukset eivät kuulu YVA lain liitteessä 1 eivätkä YVA direktiivin liitteessä I lueteltuihin hankkeisiin, jotka aina edellyttäisivät arviointimenettelyä.

YVA-direktiivin II liitteessä on lueteltu direktiivin artiklan 4 mukaisesti hankkeet, joiden osalta jäsenvaltioiden on määriteltävä, sovelletaanko niihin YVA-menettelyä. Suomessa direktiivin vaatimus on täytäntöönpantu YVA-lain 3 §:n 2 ja 3 momentilla. Momenteissa säädetään YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksissa. Momentin 2 nojalla arviointimenettelyä voidaan soveltaa hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, jotka eivät sisälly YVA lain liitteessä 1 olevaan hankelueteloon, mutta joka todennäköisesti laadultaan ja laajuudeltaan aiheuttaa, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Pykälän 3 momentin mukaan harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa on otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Syväkairaukset kuuluvat YVA direktiivin liitteessä II lueteltuihin hankkeisiin ja siten YVA-lain 3 §:n 2 ja 3 momentin soveltamisalaan. Syväkairaukset edellyttävät täten ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ainoastaan silloin, kun syväkairaus tai sitä koskevan hankkeen muutos todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

Kotimaisessa oikeus ja hallintokäytännössä hankkeen koko suhteessa hankeluetelon hankkeiden kokoon on usein saanut erityistä merkitystä harkintaperusteena, eikä arviointivelvollisuus ole syntynyt muiden kriteerien pohjalta, mikäli hanke on ollut kooltaan olennaisesti hankeluetelo hankkeita pienempi.³ Käytäntöä voidaan oikeudellisesti perustella erityisesti YVA lain 3 §:n 2 momentin muotoilulla, jonka pohjalta hankeluetelo toimii mittapuuna merkittävien vaikutusten tunnistamisessa ja suhteuttamisessa.⁴

Ottaen huomioon nyt käsillä olevien malminetsinnässä suoritettavia syväkairauksia vastaavien kairauksien ominaisuudet ja sijainti, syväkairauksien

³ Hankekoon korostunut merkitys harkintaperusteena ilmene implisiittisesti mm. ratkaisusta KHO 2012:14, KHO 2016:106 ja KHO 2016:107.

⁴ Pölönen, Ismo: YVA-oikeus – Uudistunut ympäristövaikutusten arviointimenettely (2018), s. 62-66.

HPP ASIANAJOTOIMISTO

vaikutusten luonne, syväkairauksien mahdolliset yhteisvaikutukset muiden hankkeiden (mukaan lukien kaivospiirin ympärillä olevalla malminetsintäalueella Latitude 66 Cobalt Oy:lle myönnetyn malminetsintäluvan ML2019:0050-01, Hangaslampi 1 nojalla tapahtuva vastaavanlaatuinen malminetsintä) sekä YVA lain liitteessä 2 luetellut tekijät, on selvää, että Juomasuon syväkairaukset eivät ole ympäristövaikutuksiltaan YVA lain 1 momentissa tarkoitettuihin hankkeisiin rinnastuva hanke eikä YVA-menettely näin ollen tule kyseeseen tälläkään perusteella.

Edellä selostetun nojalla [REDACTED] esittämä väite, että syväkairaus aina vaatisi YVA-selvityksen ei pidä paikkaansa. Yhtiön kaivospiirin alueella suoritettavat malminetsinnän kairaustoimenpiteet eivät ole YVA-lain hankeluettelossa mainittuja toimintoja eivätkä kairaukset tai niiden vaikutukset ole millään tavalla hankeluettelon toimintoihin rinnastettavia, joten niiden osalta YVA-menettely ei sovellu. Esiintymien laadun, laajuuden ja muodon varmistamiseksi suoritettava syväkairaus vastaa vaikutuksiltaan porakaivojen poraamista tai maalämpöpumppuja asennettaessa suoritettavaa poraamista, joiden osalta ei vastaavasti vaadita YVA-menettelyä Malminetsintään liittyvän ja nyt kyseessä olevaa vastaavan syväkairauksen ei yleisesti ole kotimaisessa oikeus- ja hallintokäytännössä katsottu edellyttävän YVA menettelyä.⁵ Varsinaista kaivostoimintaa koskeva uusi ympäristövaikutusten arviointi tullaan tekemään ja on jo aloitettu, kuten yhtiö on hakemuksessaan esittänyt.

[REDACTED] on myös maininnut, että alueen aiemman toimijan YVA-selvitys on hylätty sen puutteiden vuoksi. Latitude 66 Cobalt Oy toteaa, että nimenomaan tästä syystä yhtiö on tehnyt ja tekee alueella kattavia uusia selvityksiä, jotta saadaan perusteellinen tietopohja alueen ympäristön nykytilasta, jonka pohjalta voidaan arvioida kaivostoiminnan ympäristövaikutukset, jotka sitten voidaan ottaa huomioon kaivostoiminnan luvituksessa. Hakemuksessa esitetyn mukaisesti YVA-menettelyn aloituskokous on pidetty lokakuussa 2019

2.4.4.2 Natura ja luonnonsuojelualueet

[REDACTED] esittää, että Juomasuon alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Natura alueita, luonnonsuojelualueita ja kansallispuisto. Näihin viitaten hakemuksesta puuttuu [REDACTED] mukaan Natura selvitys.

Yhtiö on hakemuksessaan esittänyt, miten lähimmät herkäät luontokohdet, kuten luonnonsuojelu- ja Natura alueet sijaitsevat suhteessa kaivospiiriin. Lähimmät luonnonsuojelu- ja Natura alueet sijaitsevat reilun

⁵ KHO 23.11.2015/3397, KHO 25.8.2016/3526

HPP ASIANAJOTOIMISTO

kahden kilometrin päässä idän suunnassa Oulangan kansallispuistoon kaivospiiriltä on matkaa noin 10 kilometriä

Nyt käsiteltävänä oleva asia eli uuden määräajan asettaminen kaivostoiminnan aloittamiselle aiemmin lainvoimaisesti myönnetyn ja voimassaolevan kaivosoikeuden nojalla ei edellytä Natura selvitystä. Kyseessä ei ole luvan myöntäminen hankkeen toteuttamiseen eikä hankkeen toteuttamista koskevan suunnitelman hyväksyminen tai vahvistaminen vaan uuden määräajan asettamisesta kaivostoiminnan aloittamiselle, jotta hankkeen toteuttamisen eli kaivostoiminnan edellyttämät selvitykset ja niiden perusteella toteutettava kaivostoiminnan luvitus voidaan laatia.

Selvyyden vuoksi yhtiö toteaa lisäksi, että ennen kaivostoiminnan aloittamista se suorittaa kaivosalueella malminetsinnässä suoritettavia syväkairauksia vastaavia kairauksia, joista syntyy enintään melupäästöjä, jotka nekin rajoittuvat kaivospiirin alueelle ja sen välittömään läheisyyteen eivätkä aiheuta merkittävää haittaa ympäristöön. Kairaussoija otetaan talteen eikä kaivostoimintaa valmistelevalta toiminnasta muutenkaan aiheudu vesistö- tai mitään muitakaan haitallisia päästöjä tai muita haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Koelouhintaa alueella ei suoriteta. Yllä mainitut etäisyydet huomioon ottaen Natura- tai luonnonsuojelualueille ei objektiivisten seikkojen perusteella aiheudu kaivostoimintaa valmistelevalta toiminnasta mitään haitallisia vaikutuksia. Lisäksi yhtiö toteaa, että kaivospiiriä ympäröi yhtiölle lainvoimaisella päätöksellä myönnetty Hangaslampi 1 -niminen malminetsintäalue (lupatunnus ML2019:0050), jolla vastaavat toimenpiteet on sallittu eikä Natura -selvitystä ole katsottu tarpeelliseksi myöskään kyseisen malminetsintäalueen osalta.

Kuten yhtiö on hakemuksessaan esittänyt kaivospiirin ja sen lähialueen luontoa, kuten lajistoa ja vesistöjen tilaa tulla arvioimaan YVA-menettelyssä. Myös mahdollisen Natura-arvioinnin tarve arvioidaan ja tarvittavat arvioinnit suoritetaan tässä yhteydessä.

2.4.4.3 Luontoarvot kaivospiirin alueella

Nyt kysymyksessä olevalla päätöksellä ei ratkaista Juomasuon kaivospiiriä koskien sitä, minkä laatuista ja laajuista kaivostoimintaa kaivospiirissä tullaan harjoittamaan ja millä tavoin erilaiset kaivostoiminnot tulevat sijoitettuaan. Kysymys on päinvastoin yhtiön hakemuksesta lisäajalle edellisen toiminnanharjoittajan suunnitelmien puutteellisuuksien korjaamiseksi sekä maanalaisen louhinnan vaatimisen lisäselvitysten sekä hankkeen luvituksen toteuttamiseksi. Luontoarvoja ja kaivostoiminnan vaikutusta niihin koskevan selvittämismenettelyn ulottuvuus luontoarvoihin kohdistuvien vaikutusten merkitystä ajatellen tulee arvioitavaksi ja käsiteltäväksi uuden ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja sen nojalla haettavan ympäristöluvan yhteydessä. Mahdollisuus harjoittaa

HPP ASIANAJOTOIMISTO

kaivostoimintaa sekä sen laatu, laajuus ja toimintojen sijoittuminen tulee viime kädessä määräytymään ympäristöluvassa annettavien ratkaisujen nojalla. Latitude 66 Cobalt Oy:n ei ole mahdollista toteuttaa hanketta ja aloittaa kaivostoimintaa, mikäli se ei saa ympäristölupaa hankkeelle.

Asiassa on huomattava, että Juomasuon alueella on edellisen toiminnan harjoittajan toimesta suoritettu ympäristövaikutusten arviointityötä kaivostoimintaa koskien. Kuusamon kultakaivosta koskeva YVA-selostus on päivätty 2.12.2013 ja yhteysviranomaisen on antanut siitä lausuntonsa 5.6.2014 (POPELY/7/07.04/2011). Vaikkakin yhteysviranomaisen on katsonut aiemman YVA-selvityksen puutteelliseksi kaivostoiminnan vaikutusten arvioimisen kannalta, vaikutusten arvioinnin yhteydessä aiempi toiminnanharjoittaja on inventoinut laajasti alueen luontoarvoja. Juomasuon alueella on edellisen toiminnanharjoittajan toimesta suoritettu luontoinventointi, selvitetty kasvillisuus ja luontotyypit sekä vielä erikseen suokasvillisuus ja tehty linnustonselvitykset sekä tarkastettu erikseen pesimälinnusto. Inventointien ja selvitysten tulokset ilmenevät 2.12.2013 päivätyistä ja tämän vastineen liitteenä 1 olevasta YVA-selostuksesta. YVA-selostus on julkaistu ympäristöhallinnon verkkopalvelussa⁶, mistä löytyy myös yhteysviranomaisena Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto-selostuksesta.

YVA-selostuksesta ilmenevät, luontoarvoihin kohdistuvat vaikutukset ja luonnonsuojelulaissa tarkoitettujen poikkeuslupien tarve ovat laadultaan sellaisia kysymyksiä, jotka kuuluvat ennen kaikkea ympäristö- ja vesitalouslupahakemusta koskevan hakemuksen käsittelyn yhteydessä huomiioon otettaviksi ja ratkaistaviksi ja tulevat arvioiduiksi tarkemmin uuden YVA-menettelyn yhteydessä. Luonnonsuojelulain suojelusäännökset velvoittavat toiminnanharjoittajaa suoraan lain nojalla kaivospiirin alueella suoritettavan valmistelevan toiminnan osalta. Puutteistaan huolimatta aiemmassa YVA-selostuksessa esitettyä selvitystä Juomasuon luontoarvoista voidaan pitää riittävänä selvityksenä luonnonsuojelulain säännöksissä tarkoitetuista luonnonarvoista pidennetyn ajan myöntämistä kaivos-työhön ryhtymistä varten. YVA-selostuksesta ilmenevien tietojen nojalla voidaan todeta, että hakemuksessa Juomasuon kaivospiirin alueella suoritettaviksi esitetyt kaivostoimintaa valmistelevat, luonteeltaan malminetsintää vastaavat tutkimukset ja selvitykset, jotka eivät sisällä koelouhintaa tai pilottilaitoksen sijoittamista alueelle, voidaan toteuttaa siten, ettei toiminta ole luonnonsuojelulaissa alueellisesti täsmennettyjen kohteiden suojelun vastaista eikä niistä aiheudu luontoarvojen osalta kiellettyjä vaikutuksia. Myöskään ELY-keskus ei ole 23.4.2021 hakemuksesta antamassaan lausunnossa katsonut, että lisäselvityksille tässä vaiheessa olisi

⁶ https://www.ymparisto.fi/fi-fi/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Kuusamon_kultakaivos_Kuusamo

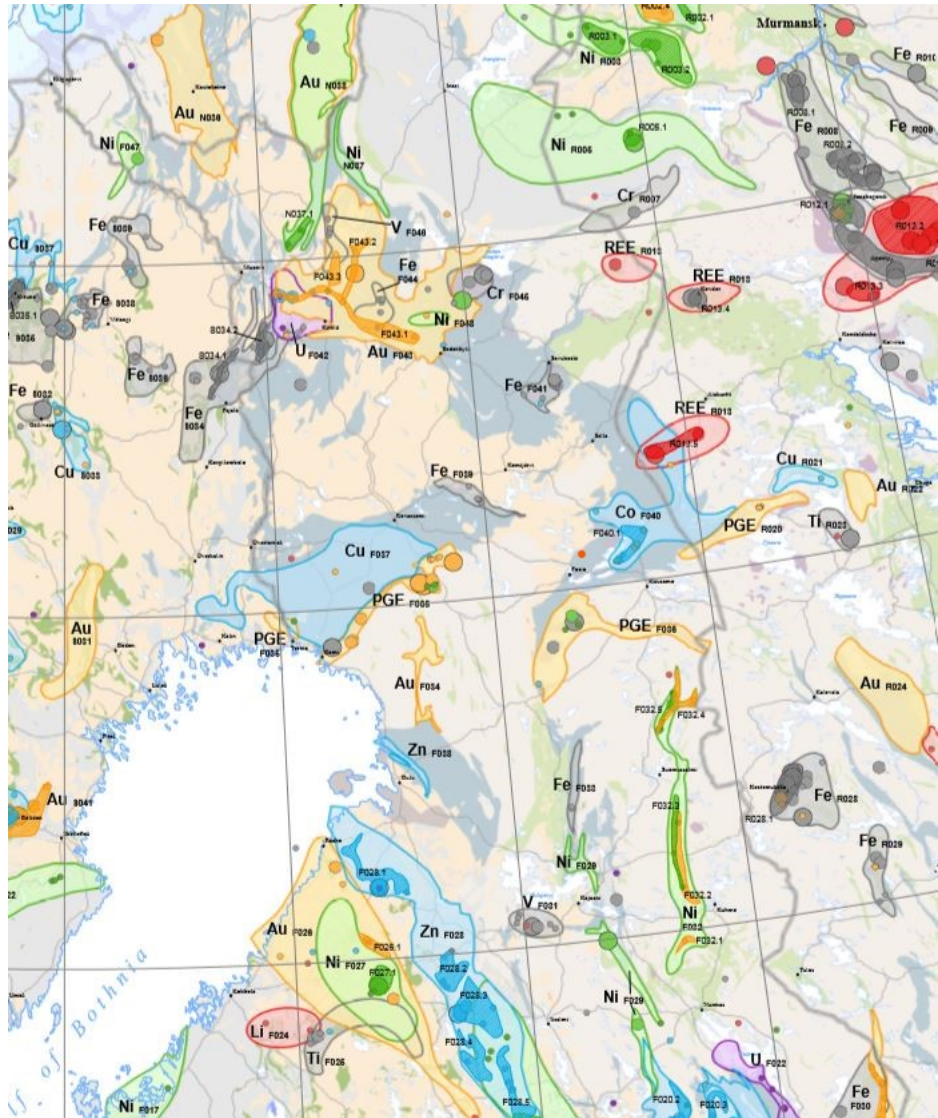
HPP ASIANAJOTOIMISTO

luontoarvojen osalta tarvetta Hakemuksen hyväksymiselle ei näin ollen ole estettä luonnonsuojelulain säännösten nojalla

2.4.4.4 Uraani

██████████ on esittänyt, että hakemuksesta puuttuu uraani, vaikka muut mineraalit ovat kiinnittyneet uraaniin. ██████████ mukaan alue kuuluu Geologian tutkimuskeskuksen ("GTK") määrittelemään uraanivyöhykkeeseen. Tästä johtuen hakemus tulee ██████████ mukaan olennaisesti puutteellisena ja lainvastaisena hylätä. Edelleen ██████████ on väittänyt hakemuksen olevan puutteellinen, koska siitä puuttuvat selvitykset uraanin osalta ja että tosiasiallisesti toiminnassa on kyse muiden mineraalien, kuten uraanin, etsiminen kullan sijasta.

Vastoin ██████████ väittämää Juomasuo ei kuulu uraanivyöhykkeeseen. Tämä ilmenee myös kartasta, jota GTK julkaisee verkkosivuillaan metallogeenisista vyöhykkeistä GTK:n kartoissa Kuusamon liuskeyvyöhyke on yksilöity koodilla F040 ja merkitty joko kobolttivyöhykkeeksi (Co) tai koboltti kultavyöhykkeeksi (Co Au) Lähimpänä Kuusamo sijaitsevat GTK:n määrittelemät uraanivyöhykkeet (U) ovat F042 Kesänkitunturi, joka sijaitsee noin 330 km Juomasuolta luoteeseen, sekä F022 Koli, joka sijaitsee noin 400 km Juomasuolta etelään.

Kuva 1: Geologian tutkimuskeskuksen metallogeniset vyöhykkeet 2009
Kuvakaappaus osoitteesta:

http://tupa.gtk.fi/kartta/erikoiskartta/ek_080_300dpi.pdf

Uraania esiintyy Suomen kallioperässä hyvinkin laajalti, mutta se esiintyy pieninä paikallisina esiintyminä. Juomasuon kaivospiirin alueella tehtyjen syväkairausten tulosten perusteella alueella esiintyy uraania paikallisesti, mutta uraanipitoisuus on niin matala, ettei uraani ole hyödyntämiskelpoista. Tästä syystä Juomasuon esiintymän kutsuminen uraanimalmioksi ei ole perusteltua.

Latitude 66 Cobalt Oy korostaa, että sen hankkeessa ei ole kyseessä uraanin louhinta vaan kaivostoiminnan kohteena on kulta ja koboltti, joita kaivospiirin alueella olevista esiintymistä tullaan hyödyntämään. KHO:kin on todennut Juomasuota koskien, että kaivoshankkeessa kysymys ei ole

HPP ASIANAJOTOIMISTO

uraanin tuottamista koskevasta kaivoshankkeesta ⁷ Yhtiön kannalta uraani on yksi epäpuhtaus muiden joukossa. Uraanin asianmukainen käsittely tullaan huomioimaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä sekä kaivos- ja tuotantoprosessien suunnittelussa.

Säteilyvaikutusten osalta yhtiö viittaa kohdassa 2.7 lausumaansa. Lisäksi yhtiö toteaa, että säteilyturvakeskus (STUK) on hakemuksesta antamassaan, 30.4.2021 päivättyssä lausunnossa todennut, ettei sillä ole lausuttavaa hakemusta koskevaan lausuntopyyntöön. Näin ollen myöskään STUK ei ole nähnyt Latitude 66 Cobalt Oy:n hakemuksessaan esittämissä kaivostoimintaa valmistelemissä tutkimuksissa tai selvityksissä säteilyyn ja/tai radioaktiivisuuteen liittyviä ongelmia.

Varsinaisen kaivostoiminnan osalta yhtiö on päivitettyssä hakemuksessaan 28.2.2021 täydentänyt hakemuksen kaivostoimintaa koskevaa osiota (s. 15) alueen uraanipitoisuuksien osalta. Yhtiö on tietoinen uraanipitoisuuksista hankittujen näytteiden osalta ja tulee tarkentamaan uraanipitoisuuksia koskevia arvioita YVA prosessin aikana. Uraanipitoisuuksista johtuvat toimintatavat edellyttävät lisäselvityksiä, jotta yhtiö voi ottaa niistä johtuvat turvalliset toimintatavat huomioon kaivostoiminnan suunnittelussa. Yhtiö ei kuitenkaan ole esittämässä muutosta toimintaansa louhittavien malmien osalta eikä sen ole tarkoitus louhia uraania. Uraanin vaikutukset kaivostoimintaan ja tarvittaessa sen edellyttämät turvalliset toimintatavat tulevat huomioiduiksi yhtiön tulevaisuudessa lupaprosesseissa lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

2.4.4.5 Mangaani, arseeni ja koboltti

Kuten uraaninkin suhteen, yhtiö on tietoinen mangaanin, arseenin ja koboltin haitallisista ominaisuuksista. Selvyyden vuoksi yhtiö kuitenkin toteaa, että näillä mineraaleilla ei ole [REDACTED] esittämiä haittavaikutuksia luonnollisissa olosuhteissa maaperässä ollessaan vaan mahdolliset vaikutukset koskevat malmin prosessointivaihetta.

Kaivostoiminnan ympäristövaikutukset mahdollisten päästöjen osalta käsitellään ympäristöluvituksen yhteydessä ja sitä ennen niitä arvioidaan ympäristövaikutusten arvioinnin osana. Yhtiö on aloittanut toiminnan ympäristövaikutusten arvioinnin, jonka yhteydessä käsitellään ja selvitetään kaivostoiminnassa esiin nousevat haitalliset aineet, niiden vaikutukset ympäristöön sekä tarvittaessa näiden vaikutusten rajoittamisen mahdollisuudet. Vastaavasti kaivoksen prosesseissa haitalliset aineet tullaan huomioiduksi työturvallisuustekijänä tarvittavin toimenpitein. Haitallisten päästöjen ehkäisystä säädetään lopulta kaivoksen ympäristöluvassa. Nyt käsiteltävänä oleva uuden määräpäivän asettaminen kaivostoiminnan

⁷ KHO muu päätös 6019/2017, 22.11.2017

HPP ASIANAJOTOIMISTO

aloittamiselle ei koske [REDACTED] mainitsemia aineita eikä edellytä niitä koskevia selvityksiä hakemuksen hyväksymisen edellytyksenä

2.4.4.6 Pohjavedet ja muu vesienhoito

[REDACTED] katsoo hakemuksen olevan puutteellinen, koska siinä ei ole arvioitu alueella sijaitsevien merkittävien pohjavesivarantojen kemiallisia vaihtokutuksia vesipuitteedirektiivin ja pohjavesidirektiivin edellyttämällä tavalla. Hakemuksesta puuttuu myös selvitys toiminnan vaikutuksesta pintavesistöihin.

Yhtiö korostaa, että yhtiön hakemuksen kohteena olevassa asiassa on kyse kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisestä (uuden määräpäivän asettamisesta kaivostoiminnan aloittamiselle) kaivoslain sallimalla tavalla aiemmin lainvoimaisesti myönnetyn ja voimassaolevan kaivosoikeuden nojalla. Kyse ei näin ollen ole kaivosluvan muuttamisesta tai muustakaan varsinaisen kaivostoiminnan täytäntöönpanoa koskevasta tai sen ympäristövaikutusten luvittamisesta. Kaivostoiminnan mahdolliset päästöt ympäristöön kuten pintavesiin ja vastaavasti sen mahdolliset vaikutukset pohjavesiin käsitellään ja niitä koskevat määräykset annetaan kaivostoimintaa koskevan ympäristöluvan yhteydessä.

[REDACTED] mainitsevat vesipuitteedirektiivi⁸ ja pohjavesidirektiivi⁹ on muiden vesien ja merenhoitoon liittyvien direktiivien ohella saatettu Suomessa kansallisesti voimaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetulla lailla (1299/2004, ”vesienhoitolaki”). Näihin direktiiveihin ja lakeihin liittyvät myös [REDACTED] viittaamat oikeustapaukset.

Ympäristönsuojelulain (527/2014, ”YSL”) mukaan ympäristöluvassa on otettava huomioon, mitä vesienhoitolain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Yhtiö ottaa huomioon vesienhoitolain mukaiset velvoitteet hakiessaan toiminnalleen ympäristölupaa. Ympäristölupahakemuksessa yhtiö käyttää hyödyksi YVA prosessissa hankittavia tietoja sekä tässä hakemuksessa esitettyjä lisäselvityksiä alueen geologisista ominaisuuksista

[REDACTED] esittämästä pohjavesialueiden kartasta (2019) käy ilmi, että hakemuksen kohteena olevalla alueella ei vastoin [REDACTED] väitettä sijaitse pohjavesialueita. Yhtiö on esittänyt hakemuksessaan suunnitelmansa kattavan vesienhallintasuunnitelman edellytyksistä. Yhtiö on tietoinen lähellä sijaitsevista vesistö- ja pohjavesialueista. Yhtiö on hakemuksessaan kuvannut läheiset pintavesialueet virtaussuuntineen ja kaivospiirin sijainnin

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2000/60/EY) yhteisön vesipolitiikan puitteista

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2006/118/EY) pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta, jota on muutettu Komission direktiivillä (2014/80/EU)

HPP ASIANAJOTOIMISTO

suhteessa pohjavesialueisiin ja nämä tullaan ottamaan huomioon kaivos toiminnan ympäristövaikutusten arvioinnissa

Lisäksi yhtiö on yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavia määräyksiä koskevassa päivitetystä selvityksessään (B: Selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta kaivospiirillä) esittänyt selvityksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta, mihin on sisältynyt myös kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttäminen tai rajoittaminen sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistaminen. Tämä sisältää ympäristövaikutusten, kuten mahdollisten vesipäästöjen, huomioon ottamisen toiminnan luvituksen suunnittelussa.

Selvyyden vuoksi Latitude 66 Cobalt Oy vielä korostaa, että kaivostoimintaa valmistelevalta toiminnasta Juomasuon alueella ei aiheudu pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa eikä myöskään päästöjä pintavesiin. Kaivosalueella olevan louhoskuopan osalta Latitude 66 Cobalt Oy viittaa kohdassa 2.7 esittämäänsä ja toteaa, ettei kaivosalueelta tältäkkään osin aiheudu mitään haitallisia päästöjä ympäristöön

2.5 Vaikutukset yksityiselle ja yleiselle edulle

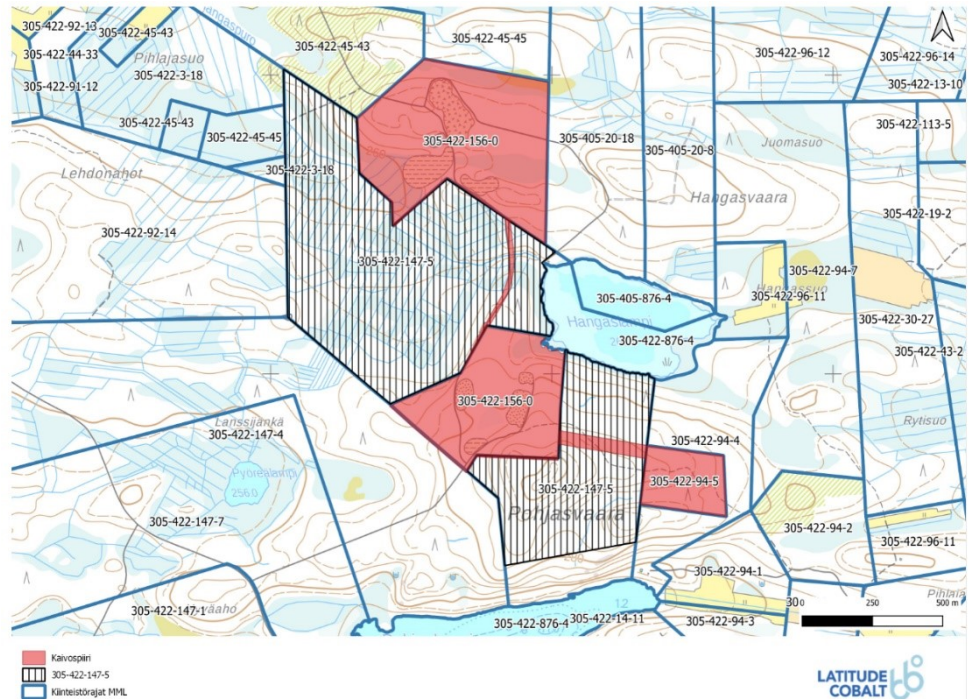
2.5.1 Ei kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle

Yhtiön hakemuksessa esitetyn selvityksen ja sen toimittamien maanomistajien suostumusten perusteella voidaan todeta, ettei kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisestä aiheudu kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle.

Yhtiö on hakemuksessaan esittänyt selvityksen kaivospiirin maanomistus ja hallintasuhteista (s. 8-9 ja liite C). Yhtiö omistaa itse kiinteistön 305-422-156-0, jolla suurin osa kaivospiiristä sijaitsee. Kaivospiirien osa-alueiden välillä kulkevat tiealueet ja kaivoksen apualueet sijaitsevat kiinteistöllä 305-422-147-5 (Kurtti). Yhtiö on vuokrannut suurimman osan (pystyviivoitettu alue) kiinteistöstä Kurtti 15 + 5 vuoden sopimuksella, joka kattaa myös yhtiön hakeman lisäajan kokonaisuudessaan. Kyseinen yhtiön hallussa edellä mainitun ajan oleva vuokra-alue käsittää suuren osan myös kaivospiirin lähialueista

Kiinteistön Kurtti omistajat samoin kuin toisen kaivospiirin yhtiön ulkopuolisessa omistuksessa / hallinnassa olevan kiinteistön 305-422 94 5 omistajat ovat antaneet suostumuksensa kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämiseen.

HPP ASIANAJOTOIMISTO

Yhtenä kaivosluvan raukeamisen lykkäämisen edellytyksenä on, ettei päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle. Siltä osin kuin yhtiö ei itse omista kaivospiirin aluetta, se on saanut kaivospiiriin kuuluvien kiinteistöjen omistajilta suostumuksen kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämiseen ja yhtiö hallinnoi kaivospiirin naapurikiinteistöjen aluettakin suurelta osin pitkäaikaisen vuokrasopimuksen nojalla. Kaivospiirin ja sen apualueiden maanomistajille ei aiheudu kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisestä kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle varsinkin, kun he ovat nimenomaisesti antaneet suostumuksena kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämiselle.

Suuri osa kaivospiirin naapurialueesta kuuluu kiinteistöön Kurtti eli yhtiön vuokraamaan kiinteistöön, jolla yhtiö voi sopimuksen mukaan harjoittaa mm. kaivostoimintaa. Muut kaivospiirin naapurikiinteistöt ovat joko Hangaslammen vesialuetta taikka metsämaata, joka on hakkuin käsiteltyä metsää ja monilla alueilla hakattua avometsää tai taimikoita hakkuu kypsiä metsiä ollessa harvinaisia ¹⁰ Hakemuksessa esitetystä lähin yksittäinen vapaa ajan asunto sijaitsee n. 200 m kaivosalueelta etelään Pohjaslammen reunalla. Pohjoisen suunnassa Kitkajoen varrella sijaitseviin vapaa ajan asuntoihin etäisyyttä kaivosalueelta on noin yksi kilometri. Lähin pysyvä asutus sijaitsee Käylän kylässä noin 1,5 km kaivosalueelta luoteeseen. Ottaen huomioon, että kyseessä on jo voimassa oleva jo aiemmin alueelle vahvistettu kaivospiiri, kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisen ei voida katsoa aiheuttavan näille tahoille kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle. Kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle ei aiheudu myöskään

¹⁰ Dragon Mining Oy, Kuusamon kultakaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus 2.12.2013 82134517, s. 167

HPP ASIANAJOTOIMISTO

alueella suoritettavista tutkimus tai kaivostoimintaa valmistelevista toimista, koska niiden vaikutukset rajoittuvat kaivospiirin alueelle

Lähialueiden virkistyskäytön osalta Latitude 66 Cobalt Oy toteaa ensinnäkin, että [REDACTED] viittaama lähialueiden ja ympäristössä sijaitsevien suojelualueiden tai kansallispuistojen virkistyskäyttö ja suojelu ei millään tavalla esty tai vaikeudu eikä niille muutenkaan aiheudu mitään haittaa siitä, että kaivosoikeuden raukeamista lykätään ja asetetaan uusi määräaika kaivostoiminnan aloittamiseksi 68 §:n 2 momentin mukaisesti. Toisekseen yleisen jokamiehenoikeuden nojalla tapahtuvaa virkistyskäyttöä ei yhtiön näkemyksen mukaan ole yksityisenä etuna suojattava oikeushyvä.

Kaivospiiri sijaitsee Alakitkan paliskunnan alueella. Kaivospiiri ei sijaitse erityisellä poronhoitoalueella. Latitude 66 Cobalt Oy käy jatkuvasti keskustelua paliskunnan kanssa ja alueen toimenpiteitä on suunniteltu ja suunnitellaan yhteistyössä paliskunnan kanssa. Kaivospiirille kulkeva metsätie, jonka tieosuuskunnan kanssa yhtiöllä on sopimus tienkäytöstä, tulaa kaivokselle johtavan tieosuuden osalta aitaamaan porojen turvallisuuden vuoksi. Lisäksi yhtiö on jo vuonna 2019 aidannut kaivospiirin avolouhoksen poroaidalla. Kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisellä tai kaivostoiminnan aloittamista edeltävillä tutkimuksilla ja selvityksillä ei ole merkittäviä haittavaikutuksia poronhoidolle ottaen huomioon, että kyseessä on olemassa oleva kaivosalue, jossa jo aiemmin on suoritettu muun muassa koelouhintaa. Edelleen yhtiölle on myönnetty kaivospiiriä ympäröivälle varsin laajalle alueelle malminetsintälupa, joka sallii malminetsintätoimenpiteet myös kyseisellä alueella, minkä lisäksi alueella kulkee moottorikelkkareitti. Näin ollen kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisestä ja kaivostoiminnan aloittamisen valmistelevista toimista ei aiheudu kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle myöskään poronhoidon tai muuten paliskunnan kannalta.

2.5.2 Ei kohtuutonta haittaa yleiselle edulle

[REDACTED] on kirjelmässään esittänyt, että Latitude 66 Cobalt Oy ei ole osoittanut hakemukselle yleistä etua tai erityisiä syitä, joten siltä puuttuu edellytys hakemukselleen, vaikka alueen maanomistaja olisi hakemukseen suostunut. Perusteluna tälle väitteelleen [REDACTED] on esittänyt, että yleinen etu vaatii Latitude 66 Cobalt Oy:n toiminnan kieltämistä hakemusalueella, koska luvanhaltija, joka on varaton kuoriyhtiö, on lainvastaisesti jättänyt ennallistamatta hakemusalueella olevan radioaktiivista vettä sisältävän kookkaan, noin 200m x 100m järven. Lisäksi Latitude 66 Cobalt Oy ei [REDACTED] mukaan ole osoittanut toimintansa vaikutuksia alueen pohjavesiin tai pintavesiin eikä teettänyt lain vaatimia selvityksiä. [REDACTED] väitteisiin ”varattomasta kuoriyhtiöstä” on vastattu alla kohdassa 2.6.

Kaivoslain 68 §:n 2 momentin mukaan hakemuksen hyväksymisen edellytyksenä on yleisen edun osalta, että päätöksestä (eli kaivosoikeuden

HPP ASIANAJOTOIMISTO

raukeamisen lykkäämisestä kaivostoiminnan aloittamiseksi) ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle edulle. Latitude 66 Cobalt Oy toteaa, että kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisestä ei aiheudu merkittävää haittaa yleiselle edulle, koska kyseessä on jo olemassa oleva kaivospiiri, jonka laajuutta tai sijaintia ei olla muuttamassa ja jonka alueella on jo aiemmin suoritettu muun muassa koelouhintaa. Nyt kyseessä oleva hakemus koskee vain uuden määräajan asettamista kaivostoiminnan aloittamiselle.

Kaivospiiri ei sijaitse luonnonsuojelu- tai Natura-alueella, joten uuden määräajan asettamisesta kaivostoiminnan aloittamiselle ei aiheudu haittaa [REDACTED] mainitsemien Natura- tai luonnonsuojelualueiden suojelulle tai niiden erityisille suojelukohteille. Uuden määräajan asettaminen ei vaikuta myöskään alueen yleiseen käyttöön kuten kaivospiirin lähialueiden tai edellä kohdassa 2.4.4.2 mainittujen luonnonsuojelu- ja muiden alueiden virkistyskäyttömahdollisuuksiin jokamiehenoikeuksien nojalla tai muutenkaan.

Selvyyden vuoksi yhtiö vielä korostaa, että kaivostoiminnan valmistelevat toimenpiteet eivät aiheuta haittaa tai häiriötä lähialueiden käytölle. Alueella ei tulla suorittamaan koelouhintaa eikä sinne olla sijoittamassa pilot tilaitoksia. Kaivosalue ei ole koskematonta luontoa, koska alueella on kaivattu vuodesta 1989 lähtien ja 90 luvun alussa Outokumpu Oy suoritti alueella koelouhintaakin. Alueella ei muutenkaan ole merkittäviä luontoarvoja, koska alue on hoitamaton talousmetsää tai hakattua metsäalaa.

Virkistyskäytön ja matkailun osalta yhtiö myös viittaa hakemuksessa kuvattuun alueen yleiskaavaprosessiin, jossa Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on kumonnut ”matkailun ydinalue” merkinnän ja minkä päätöksen KHO on pitänyt voimassa. Päätöksen mukaan kunta ei voi rajata pois yksittäistä elinkeinoa kaavoituksella.

Sen lisäksi, että kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisestä ei aiheudu merkittävää haittaa yleiselle edulle, Latitude 66 Cobalt Oy toteaa, että Juomasuon kaivoshankkeen voidaan katsoa olevan yleisen edun mukaista ja toiminnan jatkamiselle on edellä kohdassa 2.4.2 esitettyjen perusteiden lisäksi erityisiä syitä myös yleisen edun näkökulmasta.

Alueen aiempien toiminnanharjoittajien suunnitelmat ovat perustuneet ainoastaan malmion kullan hyödyntämiseen. Yhtiön suunnitelmat perustuvat sekä malmiossa esiintyvän kullan että koboltin hyödyntämiseen.

Koboltin tuotanto Euroopassa ja EU:n alueella tukee EU:n huoltovarimuutta ja omaa kykyä saavuttaa asetetut ja suunnitellut ilmastotavoitteet. Euroopan unionissa käytettävistä metallisista raaka-aineista 98 % tuodaan nykyisin alueen ulkopuolelta¹¹, ja EU onkin määritellyt kriittiseksi sellaisia

¹¹ <https://www.zener.fi/suomen-mineraaliklusterin-kilpailukyky-ja-vaikuttavuus/>

HPP ASIANAJOTOIMISTO

raaka aineita, joilla on suuri taloudellinen merkitys ja joiden saatavuuteen liittyy mahdollisia riskejä Koboltti kuuluu EU:n kriittisten raaka aineiden luetteloon. Yhtiön hakemuksessa esittämän mukaisesti tiedot alueen esiintymien sisältämien mineraalien määristä, pitoisuuksista sekä metallurgisista ominaisuuksista viittaavat vahvasti siihen, että esiintymien sisältämä kulta ja koboltti ovat taloudellisesti kestävästi hyödynnettävissä ja Suomen kaivostoimintaa koskevan sääntelyn puitteissa voidaan varmistua myös kaivostoiminnan vastuullisuudesta.

Kaivoshanke olisi koboltin tuottajana omiaan edistämään myös kestävä kehityksen tavoitteiden edistämistä. Suomi ja Euroopan unioni ovat sitoutuneet Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteisiin, joiden mukaisesti kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää siten, että ilmaston lämpeneminen saadaan pysäytettyä 1,5 asteeseen. Suomen nykyisellä hallituksella on myös tavoitteena nostaa Suomi maailman ensimmäiseksi hiilineutraaliksi yhteiskunnaksi vuoteen 2035 mennessä EU:n talousalueella hiilineutraalius on tavoitteena saavuttaa vuoteen 2050 mennessä Siirtyminen fossiilista polttoaineista kohti sähköistettyä liikennettä on merkittävässä asemassa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Liikenteen päästöjen vähentäminen ja siten akkuteollisuus ja siihen liittyvä akkujen raakainden saatavuus ovat näin ollen merkittävässä roolissa EU:n ja kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.¹²

Latitude 66 Cobalt Oy on mukana Business Finlandin akkuklusterin kehittämishankkeissa ja Juomasuon kaivoshanke olisi osa Suomen valtion kehittämää akkuklusteria. Tässäkin mielessä kaivoshankkeen jatkaminen on yleisen edun mukaista, varsinkin kun kyseessä jo kehitysasteeltaan jo pidemmällä oleva hanke ja merkittävä akkumineraaliesiintymä.

Edellä selostetun lisäksi kaivoshankkeesta syntyisi hyötyä yleiselle edulle myös sen myötä, että kaivos oheistoimintoinen loisi sekä suoraan että välillisesti uusia työpaikkoja alueelle. Kaivos oheistoimintoinen lisää kerrannaisvaikutuksia eli kysyntää myös lukuisille muille toimialoille Näitäkin vaikutuksia yhtiö selvittää vielä tarkemmin laatiessaan selvityksiä ympäristövaikutusten arviointia varten

Edellä selostetun nojalla ei kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämisellä Latitude 66 Cobalt Oy:n näkemyksen mukaan voida katsoa olevan merkittävää haittaa yleiselle edulle.

2.6 Latitude 66 Cobalt Oy:lla on edellytykset harjoittaa kaivostoimintaa

██████████ on kirjelmässään väittänyt, että Latitude 66 Cobalt Oy ei yhtiönä täyttäisi luvanhakijalle kaivoslaissa asetettuja edellytyksiä. Yhtiö on

¹² <https://www.tekniikkatalous.fi/uutiset/sahkoautojen-akkubuomi-luo-eurooppaan-kokonaan-uutta-teollisuudenalaa-tesla-on-suurin-piikki-lihassa/f3d56d92-1eb8-4dd3-95a0-597868709b3b>

HPP ASIANAJOTOIMISTO

hakemuksessaan antanut itsestään ja toiminnastaan yleiskuvauksen, jonka perusteella [REDACTED] väite jo on perusteeton, mutta tarkentaa [REDACTED] esittämien väitteiden vuoksi tietoja vielä seuraavasti.

Latitude 66 Cobalt Oy on itsenäinen suomalainen osakeyhtiö, jolla on omaa toimintaa ja oma henkilökunta sekä kaivostoiminnan harjoittamiseen riittävä osaaminen ja resurssit. Yhtiö on hakemuksessaan kertonut henkilöstöstään ja viitannut yhtiön internetsivuille¹³, jossa yhtiöstä on kerrottu enemmän. Seuraavassa yhtiö vielä tarkentaa aiemmin kertomaansa.

Latitude 66 Cobalt Oy on ollut suomalaisessa työnantajarekisterissä vuodesta 2018 lähtien. Vuoden 2018 loppuun mennessä yhtiö oli työllistänyt toimitusjohtajan lisäksi kolme työntekijää. Tällä hetkellä yhtiöllä on seitsemän vakituista työntekijää, joista neljä on geologeja. Lisäksi yhtiö on kesäksi 2021 palkannut seitsemän geologian opiskelijaa sekä yhden paikallisen henkilön avuksi maastotöihin. Kaiken kaikkiaan yhtiöllä oli kesällä 2021 palkattuna yhteensä 20 henkilöä toimitusjohtajan lisäksi. Näiden lisäksi yhtiöllä on useita vakiintuneita alihankkijoita toteuttamassa tarvittavia selvityksiä ja edistämässä kaivostoiminnan aloittamista kuten kairausyhtiöitä ja geofyysisten tutkimusten tekijöitä.

Yhtiön sitoutumista hankkeeseen ja sillä olevaa ammattitaitoa kaivostoiminnan kehittämiseen osoittavat muun muassa toimitusjohtajan (Thomas Hoyer) ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan (Jeffrey Foster) sekä yhtiön operatiivisen päällikön (Campbell Baird) taustat. Toimitusjohtaja Hoyerin tausta on pörssi-yhtiössä, jolla oli omistuksessaan kaivoksia. Foster puolestaan on aiemmin työskennellyt maanalaisen nikkeli-kaivoksen projektinjohtajana. Yhtiön hiljattain rekrytoimalla uudella operatiivisella päälliköllä Campbell Bairdilla on laaja kokemus useiden kaivoshankkeiden kehittämisestä ja hän vastasi muun muassa Kylylahden kaivoshankkeen kehittämisestä vuosina 2005 – 2008. Yhtiön johdolla on näin ollen kattavaa ja keskeistä nimenomaisesti nyt kyseessä olevan kaltaista kaivostoimintaa varten tarvittavaa osaamista.

Toiminnan rahoitusta ja taloudellista puolta yhtiö on avannut hakemuksensa liitteessä B. Yhtiö on vakavaraisen Latitude 66 Cobalt Ltd:n 100 %:sti omistama ainoa tytäryhtiö. Latitude 66 Cobalt Ltd on julkinen yhtiö, jonka omistuspohja on jakautunut laajalle sekä suomalaisista että ulkomaalaisista yksityisistä ja institutionaalista tahoista muodostuvalle omistajajoukolla. Latitude 66 Cobalt Oy saa rahoituksen kaivoshankkeen kehittämiseen pääsääntöisesti emoyhtiön rahoitusmarkkinoilta keräämän rahoituksen nojalla emoyhtiön antamana lainana. Luonnollisesti myös muut rahoituskanavat ovat yhtiön käytettävissä vastaavasti kuin muillakin kaivoshankkeita kehittäville yhtiöillä.

¹³ <https://lat66.com/yritys/>

HPP ASIANAJOTOIMISTO

Latitude 66 Cobalt Oy on jo investoinut Juomasuon selvityksiin ja tutki muksiin jo 11 M AUD (n 7,7 M EUR) ja on saanut emoyhtiöltään lisärahoitusta myös jatkotutkimuksiin. Lisäksi yhtiö on saanut kolmesti (BAT Circle, BATCircle 2.0 ja BATTRACE hankkeet) rahoitusta hankkeelleen ja suomalaisen akkuklusterin rakentamiselle Business Finlandilta eli suomalaiselta julkiselta toimijalta, mikä kertoo hankkeelle osoitetusta luottamuksesta myös julkisen rahoittajatahon osalta. Tämä on myös osoitus siitä, että Juomasuon kaivosohjelma on mukana Suomen valtion akkuminaalisklusterin kehittämishankkeessa ja tältäkin osin hankkeen jatkaminen on yleisen edun mukaista.

Latitude 66 Cobalt Oy:llä on käytettävissään kaivoksen kehittämiseen tarvittava rahoitus. Varsinainen huomattavasti mittavampi kaivostoiminnan rahoitus ja sitä koskevat investointipäätökset tehdään vasta myöhemmin, kuten kaivosprojekteissa, samoin kuin muissa vastaavissa merkittävässä projekteissa tyypillisesti on tapana Toiminnan aloittamisen edellytyksenä on mm ympäristöluvan saaminen toiminnalle, minkä vuoksi käytännössä rahoitus varsinaiseen kaivoksen rakentamistyöhön ja operointiin voidaan varmistaa vasta, kun yhtiöllä on tarvittavat luvat toiminnan aloittamiseen.

Edellä selostetun nojalla Latitude 66 Cobalt Oy täyttää kaivoslain mukainen luvan haltijana luvan myöntämisen edellytykset ja sillä on tarvittavat osaaminen ja resurssit kaivoksen kehittämiseen ja kaivostoiminnan aloittamiseen.

Sveitsiläinen SunMirror AG ja Latitude 66 Cobalt Oy tiedottivat 26.8.2021 yrityskaupasta, jossa yhtiö siirtyy sveitsiläisyhtiön omistukseen. SunMirror AG:n markkina-arvo elokuussa 2021 on yli EUR 300 miljoonaa ja yhtiö on nettovelaton. Suuren ja vakavaraisen eurooppalaisen yhtiön tuleminen Latitude 66 Cobalt Oy:n omistajaksi tulee entisestään vahvistamaan yhtiön taloudellisia resursseja kehittää kaivostoimintaa Juomasuon kaivospiirillä.

27 Latitude 66 Cobalt Oy ei luvanhaltijana ole laiminlyönyt velvollisuuksiaan

██████ mukaan yhtiö rikkoo vesilain ja vesipuitedirektiivin ennallistamisvelvoitetta, koska hakemuksesta puuttuu selvitys radioaktiivista vettä sisältävän järven ennallistamiseksi.

Yhtiö toteaa, ettei se ole olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut kaivoslaissa, ympäristönsuojelulaissa tai muussakaan laissa säädettyä velvollisuutta, rajoitusta taikka lupamääräyksiä.

Yhtiön kaivosalueella sijaitsee vanha, Outokumpu Oy:n aikainen avolouhos, joka sittemmin on täyttynyt vedellä. ██████ esittämä virheellinen väite louhoksen veden radioaktiivisuudesta on ollut esillä aiemminkin ja on täysin perätön. Yhtiö seuraa kaivosalueen ympäristön tilannetta ja

HPP ASIANAJOTOIMISTO

90 luvulla louhitun koelouhoksen vedenlaatua säännöllisesti ja tiedottaa siitä avoimesti. Yhtiö on hakemuksensa liitteessä A todennut teettäneensä avolouhoksesta otettujen vesinäytteiden analyysit kahdessa ulkopuolisessa laboratorioissa. Vedestä on siis useampaan kertaan otettu näytteet, jotka on analysoitu eikä tulosten perusteella mitään kunnostamistarvetta ole todettu. Tutkimustulokset osoittavat veden laadusta esitetyt väitteet virheelliseksi. Viimeisimmät mittaukset ovat maaliskuulta 2021 ja ne on julkaistu 3.6.2021 yhtiön nettisivuilla ja liitetty tämän vastineen liitteeksi 2.¹⁴ Veden uraanipitoisuudet ovat olleet selvästi alle juoma- talousveden kriteerin (suurin sallittu pitoisuus 30 µg/l). Näin ollen Juomasuon alueelta ei aiheudu haitallisia vesipäästöjä ympäristöön myöskään louhoskuopasta.

Yhtiö on suorittanut alueella erilaisia ennallistamistöitä ja rakentanut avolouhoksen ympärille poroaidan. Laajemmat louhoksen tai kaivospiirin sulkemis- tai ennallistamistoimet eivät tässä vaiheessa ole ajankohtaisia ottaen huomioon, että alueelta ei aiheudu haitallisia päästöjä ja Latitude 66 Cobalt Oy:n on tarkoitus aloittaa Juomasuon alueella kaivostoiminta

Latitude 66 Cobalt Oy toteaa, että Pohjois Pohjanmaan ELY keskus on valvovana ympäristöviranomaisena suorittanut 17.8.2018 kaivospiirin alueelle tarkistuksen johtuen eräiden intressitahojen tekemästä avolouhosta ja sen tilaa koskevasta valituksesta, jossa vastaavasti kuin [REDACTED] kirjelmässään oli virheellisesti väittänyt, että avolouhoksessa on uraanipitoista vettä, jonka puhdistamisen yhtiö on laiminlyönyt sekä ympäristön turmelushaitoista. Tarkastuksen tuloksena ELY-keskus on todennut, ettei alueen kunnosta tai siellä harjoitettavasti toiminnasta ole huomautettavaa (liite 3). Vastaavasti myös Tukes kaivosviranomaisena ja STUK ovat tehneet alueelle tarkastuksia eikä näissäkään tarkastuksissa ole todettu yhtiön toiminnassa laiminlyöntejä.

Pian yhtiön aloitettua toimintansa alueella, yhtiö on pyytänyt Säteilyturvakeskuksesta (”STUK”) lausunnon Juomasuon alueen ympäristön radiologisesta tilasta. STUK on 8.8.2018 antamassaan lausunnossa (liite 4) todennut, että Juomasuon alueella on tehty vuosina 2012 ja 2013 radiologinen perustilaselvitys. Mitattujen näytteiden tulosten perusteella on todettu, että Juomasuon alueella ja sen ympäristössä radioaktiivisuuspitoisuudet ovat tyypillistä ympäristössä esiintyvää tasoa. Mitatut aktiivisuuspitoisuudet eivät poikenneet Suomen luonnossa normaalisti esiintyvistä pitoisuuksista. Alueella olevia luonnontuotteita kuten sienia, marjoja, kaloja, maataloustuotteita, poronlihaa ja riistaa voidaan käyttää turvallisesti normaaliin tapaan. Myöskään alueella liikkumista ei tarvitse välttää.¹⁵

¹⁴ <https://lat66.com/ajankohtaista/kuusamolaisen-kuntavaaliedokkaan-somevideo-on-herattanyt-kysymyksiä/>

¹⁵ <https://lat66.com/ajankohtaista/sateilyturvakeskus-stukn-lausunto-juomasuon-kaivospiirista/>

HPP ASIANAJOTOIMISTO

Samana vuonna (29.11.2018) yhtiö on julkaissut Juomasuon kaivospiiriä koskevan raportin¹⁶, joka toimitettiin Kuusamon Käylän alueen asukkaille ja yrityksille. Julkaisu sisälsi myös Geologian tutkimuskeskuksen (GTK:n) lausunnon tutkimusten tuloksista ja alueen uraanimääristä (liite 5). Lausunnossa todetaan, että raportoitujen näytteiden analyysitulokset ovat alle turvallisuusrajojen eikä alueella sijaitseva 1990-luvun alussa louhittu avolouhos aiheuta vaaraa ihmisille tai ympäristölle.

STUK on tehnyt elokuussa 2019 Juomasuon kaivospiirin alueen säteilyta-
sojen mittaukset, mistä yhtiö on tiedottanut 28.11.2019. Tutkimuksissa
käytiin läpi koko kaivospiirin alue mukaan lukien alueella sijaitseva 1990-
luvulla kaivettu koelouhos. Tutkimuksen yhteenvedon (liite 6) mukaan
alueen säteilytasot ovat kokonaisuudessaan normaalit.¹⁷

Näin ollen [REDACTED] väite alueen tai avolouhoksen veden radioaktiivisuu-
desta ja yhtiön laiminlyönneistä ei suoritettujen mittausten ja tutkimusten
perusteella pidä paikkaansa. Yhtiö on myös toteuttanut alueella ennallis-
tavia ja turvallisuutta parantavia toimenpiteitä alueen aiempien toimijoi-
den toimintojen osalta ja huomioi tarvittavat toimenpiteet myös omassa
toiminnassaan.

3 Käsittelijöiden esteellisyys

[REDACTED] on kirjelmässään pyytänyt varmistamaan, että Tukesin osalta
asiaa käsittelevät henkilöt eivät ole esteellisiä.

Yhtiö pitää selvänä, että kaivosviranomaisena toimiva Tukes on tietoinen
[REDACTED] mainitsemista henkilöstönsä kohdistuneista väitteistä ja on
huolehtinut, että asiaa käsittelevät henkilöt eivät ole esteellisiä tässä asi-
assa. [REDACTED] väitteisiin viitaten Latitude 66 Cobalt Oy toteaa, että yhti-
öllä tai sen henkilökunnalla ei ole mitään liitoksia tai liittymiä Tukeksiin tai
sen henkilökuntaan, jotka voisivat muodostaa esteellisyyden asian käsitte-
lyssä.

4 Hakemuksen puutteellinen tiedoksianto

[REDACTED] on kirjelmässään väittänyt, että hakemus on annettu tiedoksi
puutteellisesti ja pitäisi näin ollen hylätä. Hakemusta ei ole annettu tie-
doksi niille henkilöille, jotka ovat aikaisemmin valittaneet tai tehneet muis-
tutuksen Latitude 66 Cobalt Oy:n eri hakemuksista samalla alueella. [REDACTED]
[REDACTED] mukaan tiedoksiannon olisi voinut tehdä myös Latitude 66 Cobalt
Oy. Henkilökohtainen ilmoitus asianosaisille olisi helposti tehtävissä.

¹⁶ <https://lat66.com/ajankohtaista/latitude-66-cobalt-julkaisi-juomasuon-kaivospiiria-koskevan-raportin-kuusamon-kaylan-alueen-asukkaille/>

¹⁷ <https://lat66.com/ajankohtaista/sateilyturvakeskus-tutki-juomasuon-kaivospiirin-latitude-66-cobaltin-toimeksiannosta-alueen-sateilytasot-ovat-normaaleja/>

HPP ASIANAJOTOIMISTO

Latitude 66 Cobalt Oy toteaa kaivosviranomaisen hoitaneen hakemuksesta tiedottamisen kaivoslain ja hallintolain sekä hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Lainsäädäntö ei edellytä henkilökohtaista tiedottamista alueen asukkaille taikka osapuolille, joita asia saattaa koskea. Henkilöt, jotka ovat aikaisemmin valittaneet tai tehneet muistutuksen yhtiön muista hakemuksista samalla alueella eivät suoraan pelkästään tällä perusteella ole asianosaisia kaivosoikeuden raukeamisen lykkäämistä koskevassa asiassa.

5 Vakuudet

██████████ on kirjelmässään pyytänyt ottamaan huomioon yhtiön toiminnan vaikutuksen pohjavesivaroihin, ja maaperässä esiintyvät merkittävät myrkkypitoisuudet kaivoslain mukaisen vakuuden määrää arvioitaessa. ██████████ katsoo, että Tukesin tekemät vakuuksien arviointimenettelyt ovat merkittävästi epäonnistuneet viitaten muun muassa Hituran kaivokseen.

Latitude 66 Cobalt Oy viittaa vakuuden ja sulkemistoimien osalta hakemuksessaan esittämäänsä ja toteaa, että kaivoslain 108 § mukainen vakuus asetetaan kaivostoiminnan lopetus ja jälkitoimenpiteitä varten. Vakuuden on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Koska Juomasuon alueella kaivostoiminta ei ole vielä alkanut ja nyt nimenomaisesti on haettu viiden vuoden lisäaikaa, jonka kuluessa kaivostoiminta voitaisiin aloittaa, on nykyinen 10.000 euron suuruinen vakuus yhtiön näkemyksen mukaan toiminnan nykyinen laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä kattamaan ne kustannukset, jotka ovat tarpeen kaivoslaissa säädettyjen ja kaivoslupaan liittyen määrättyjen velvoitteiden suorittamiseksi (varsinkin kun kaivostoimintaa ei voida aloittaa ilman ympäristölupaa). Juomasuon nykytoiminnan tilan perustella nämä toimenpiteet kattavat lähinnä kaivosalueen ja kaivoksen apualueen saattamisen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, niiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista huolehtimisen sekä kaivosluvassa määrättyjen toimenpiteiden suorittamisen. Latitude 66 Cobalt Oy on jo suorittanut alueella sellaiset toimenpiteet, jotka ovat olleet välittömästi tarpeen alueen yleisen turvallisuuden varmistamiseksi nykyisellään. Laajemmat sulkemistoimenpiteet eivät tässä vaiheessa ole perusteltuja, koska yhtiö vakavasti pyrkii kaivostoimintaan Juomasuolla ja ehdotettu vakuus on riittävä kattamaan ne toimet, jotka tulisivat suoritettaviksi siinä tapauksessa, että kaivohanke tässä vaiheessa päättyisi.

Kun kaivoksen kehittäminen on edennyt siihen vaiheeseen, että yhtiön kaivostoimintaa ollaan varsinaisesti käynnistämässä, voidaan vakuuden määrä arvioida uudelleen lupien mukainen toiminta ja muut sitä koskevat vakuudet huomioon ottaen. Latitude 66 Cobalt Oy onkin

HPP ASIANAJOTOIMISTO

hakemuksessaan ehdottanut, että vakuuden määrä arvioitaisiin uudelleen kolmen vuoden kuluttua raukeamisen lykkäämispäätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

6 Lopuksi

Edellä selostetun perusteella Latitude 66 Cobalt Oy toteaa, että [REDACTED] kirjelmässä ei ole esitetty mitään sellaista, jonka perusteella yhtiön hakemusta ei kaivoslain nojalla voitaisi hyväksyä.

Helsingissä 30. elokuuta 2021

LATTITUDE 66 COBALT OY

Laati

Tarja Pirinen
asianajaja, Hämeenlinna

LIITTEET

- LIITE 1 Dragon Mining Oy, Kuusamon kultakaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus 2.12.2013 (82134517)
- LIITE 2 Latitude 66 Cobalt Oy:n tiedote 3.6.2021 Kuusamolaisen kuntavaaliehdokkaan somevideo on herättänyt kysymyksiä
- LIITE 3 Pohjois Pohjanmaan ELY keskuksen muistio viranomaiskäynnistä Kuusamon Juomasuon kaivosalueelle 17.8.2018, 20.8.2018 (POPELY/1797/2017)
- LIITE 4 STUK lausunto: Kuusamon Juomasuon alueen ympäristön radiologinen perustila, 8.8.2018 (38/0202/2018)
- LIITE 5 Geologian tutkimuskeskuksen lausunto 20.11.2018
- LIITE 6 STUK tulosraportti: Annosnopeuskartoitus Kuusamon Juomasuon alueella, 4 9 2019 (268/7020/2019)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
kaivosasiat@tukes.fi

Vastine Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Pohjois-Pohjanmaan liiton sekä Kuusamon kaupungin lausuntoihin koskien Latitude 66 Cobalt Oy:n Juomasuon kaivospiirin raukeamisen lykkäämiseen liittyvää hakemusta

Viitaten pyyntöön 24.1.2022 / Ossi Leinonen, Tukes

Vastine Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon

Latitude 66 Cobaltin (vastaisuudessa yhtiön) suunnittelutoiminnan ohjenuorana on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa käydyissä keskusteluissa esille tullut viranomaisen kanta siitä, että yhtiön tulee tehdä kaivostoimintaan liittyvät suunnitelmansa valmiiksi ennen YVA-prosessin aloittamista. Toisin sanoen ELY-keskus on vahvasti vedonnut yhtiöön, ettei YVA-prosessissa esitettyjä suunnitelmia muuteta tai keskeneräisen suunnittelutyön takia täydennetä kesken prosessin.

Lausunnossa mainitaan, että ELY-keskus on saanut muutamia kansalaisten yhteydenottoja liittyen alueen aiempaan ja nykyiseen toimintaan liittyen. Yhtiö seuraa kaivospiirin alueella sijaitsevan aiemman toimijan louhiman avolouhoksen veden laatua ja määrää sekä raportoi mittauksista julkisesti. Säteilyyn liittyen Säteilyturvakeskus STUK on tehnyt alueen säteilytasoihin liittyvät tutkimukset yhtiön pyynnöstä. Pölyämiseen liittyvät asiat huomioidaan yhtiön meneillään olevassa kaivossuunnittelussa.

Tiedote 28.11.2019 STUK:n tekemistä mittauksista Juomasuon kaivospiirin alueella [Latitude 66 Cobalt Säteilyturvakeskus tutki Juomasuon kaivospiirin Latitude 66 Cobaltin toimeksiannosta. Alueen säteilytasot ovat normaaleja. - Latitude 66 Cobalt \(lat66.com\)](#)

Tiedote 3.6.2021 koskien avolouhoksen vedenlaatua koskevia mittauksia [Latitude 66 Cobalt Kuusamolaisen kuntavaaliehdokkaan somevideo on herättänyt kysymyksiä - Latitude 66 Cobalt \(lat66.com\)](#)

Juomasuon kaivospiiriä koskeva julkaisu 29.11.2018, vesitutkimukset esiteltä sivuilla 11 – 12.
[Lat66 Juomasuo raportti.pdf](#)

Vastine Pohjois-Pohjanmaan liiton lausuntoon

Yhtiöllä ei ole huomautettavaa Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunnossaan esittämiin

näkökulmiin. Lausunnossa esille tuodut näkökulmat huomioidaan yhtiön meneillään olevassa kaivossuunnittelussa.

Vastine Kuusamon kaupungin lausuntoon

Kuusamon kaupunki tuo lausunnossaan esille Kuusamon kaupunginvaltuuston vuonna 20.2.2007 tekemän päätöksen, jonka mukaan ”uraanikaivostoiminnan aloittamista Kuusamossa ei hyväksytä”. Kuten yhtiön Tukesille toimittamasta materiaalista käy ilmi, Juomasuon kaivostoiminnan suunnittelu perustuu koboltin ja kullan hyödyntämiseen. Kuusamon kaupunki tuo lausunnossaan esille Kuusamon kaupunginvaltuuston 13.12.2016 tekemän päätöksen koskien strategista yleiskaavaa, joka julkisessa keskustelussa tunnetaan ”ankkamallina”. Kyseinen päätös on sittemmin kumottu kaivostoimintaan liittyviltä osiltaan sekä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa että Korkeimmassa hallinto-oikeudessa, missä tehty päätös myös vietiin KHO:n vuosikirjapäätökseksi.

Kuusamon kaupungin – muun muassa kaupunginjohtaja Jouko Mannisen – yhtiölle antaman tiedon mukaan edellä mainittu päätös ei kuitenkaan koskenut Juomasuon lainvoimasta kaivospiiriä. Tältä osin on syytä täsmentää kaupungin lausunnossa olevaa mainintaa, jonka mukaan ”Juomasuon alue kuului yleiskaavassa kumotun aluevarauksen (rm-1) sisälle”. Ilmaisun monitulkintaisuuden takia on syytä täsmentää, että Kuusamon kaupunki mitä ilmeisimmin tarkoitti, että mainittu alue ympäröi Juomasuon kaivospiirin aluetta. Vaikka edellä mainittu asia ei sinällään kuulu nyt tehtävän päätöksen perusteisiin, on täsmennys yhtiön ja sen omistajien oikeusturvan kannalta tärkeä.

Yhtiön vastine esitettyjen lausuntojen pohjalta

Kyseessä on olemassa olevan kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskeva asia, jonka osalta yhtiö on kaivoslain mukaisesti esittänyt selvityksen perusteista raukeamisen lykkäämiselle. Lausunnoissa ei esitetä perusteita, joiden johdosta yhtiön raukeamisen lykkäämiselle esittämät erityiset syyt eivät olisi päteviä.

Yleisiä ja yksityisiä etuja koskevien määräysten osalta yhtiön näkemyksen mukaan olemassa oleva vakuus on tässä vaiheessa riittävä ja se tullaan myöhemmin tarkistamaan vastaamaan varsinaisen kaivostoiminnan vaikutuksia.

Oulussa 17.2.2022

Latitude 66 Cobalt Oy

Jussi Lähde valtakirjalla

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettua aluetta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksisaaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika päättyy 6.6.2022.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite:

Isokatu 4, 3 krs
90100 Oulu

Postiosoite:

PL 189
90101 Oulu

Puhelin:

029 56 42800

Faksi:

029 56 42841

Sähköposti:

[pohjois-suomi.hao\(at\)oikeus.fi](mailto:pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi)

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.